

provincie **HOLLAND**
ZUID

Gebiedsprofiel
Krimpenerwaard

Gebiedsprofiel Krimpenerwaard

In opdracht van Provincie Zuid-Holland
Grontmij bv
i.s.m. Feddes/Olthof landschapsarchitecten bv

1 juli 2014, Utrecht

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
2	Het verhaal van de streek	11
	2.1 Rivierengebied	13
	2.2 Veenweidegebied	17
	2.3 Dorpen en linten	23
	2.4 Recreatief netwerk	25
	2.5 Ambitiebeeld	27
3	Gebiedsprofielkaarten	29
	Herkenbaar waterrijk veen(weide)	31
	Onderscheidend rivierengebied	37
	Weg door stad en land	45
	Water als structuurdrager	51
	Kwaliteit in stad- en dorpsgebied	55
	Kwaliteit van de stads- en dorpsrand	61
	Linten blijven linten	71
	Werkgebied met karakter	83
	Verbindend vrijetijdslandschap	87
	Identiteitsdragers	97
	Rust en stilte	103
4	In de praktijk	105
	4.1 Casus: Veenweidepact en nieuwe natuur	107
	4.2 Casus: Ruimte voor ruimte in het lint	115
	4.3 Casus: Erfuitbreiding agrarische bedrijven	123

Bronnen
Colofon

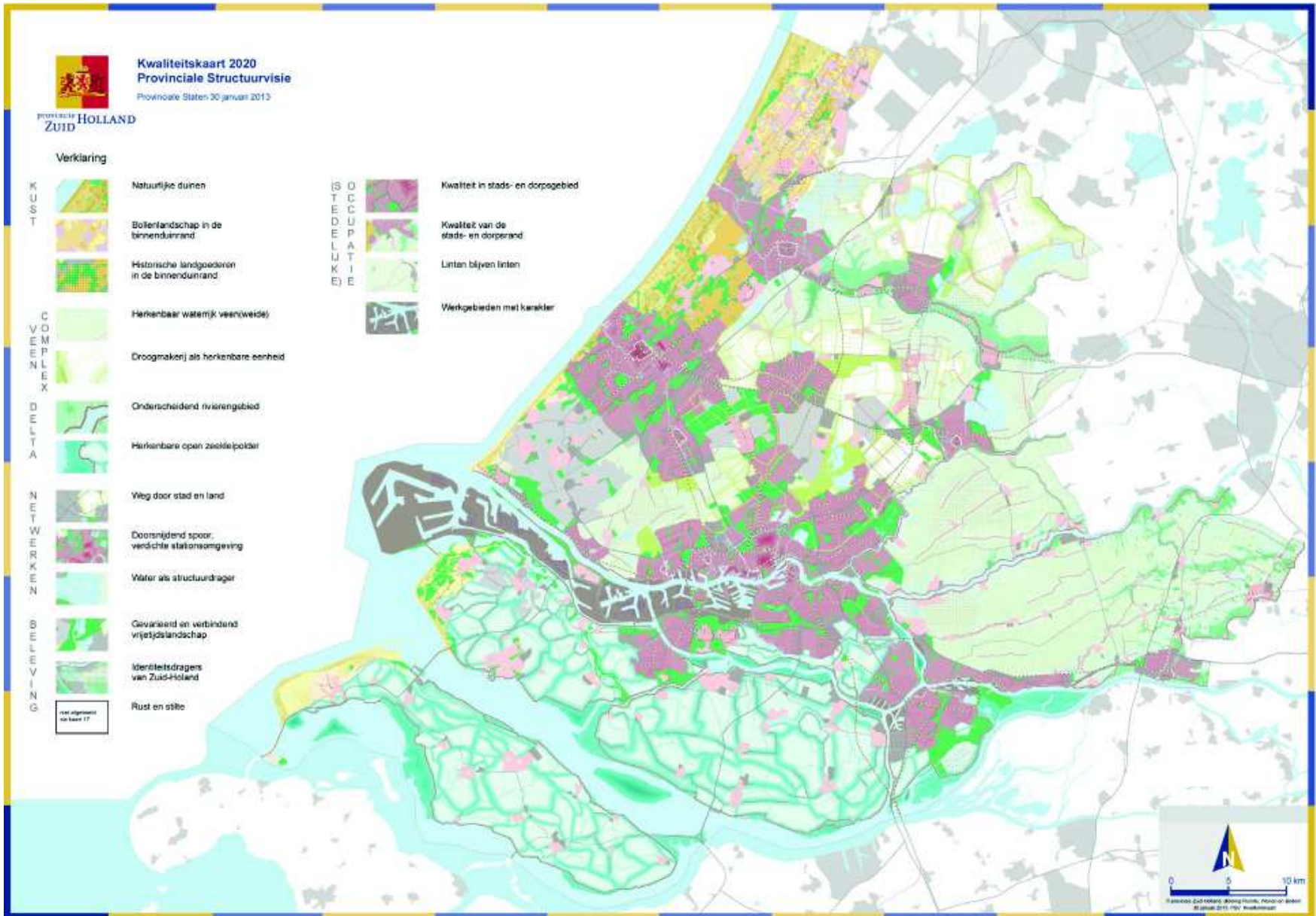
1 Inleiding

De provincie Zuid-Holland maakt werk van kwaliteit in de ruimtelijke ordening. Zij wil de karakteristieken van de Zuid-Hollandse landschappen herkenbaar en beleefbaar houden en tegelijk ook ruimte bieden voor nieuwe ontwikkelingen. De kwaliteitskaart in de Visie ruimte en mobiliteit is hiervoor de basis. Deze kwaliteitskaart is voor een 16-tal gebieden uitgewerkt in “gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit”.

Een gebiedsprofiel omvat een beschrijving van karakteristieken (wat is er), ontwikkeling (wat speelt er), kwaliteiten (wat is waardevol) en ambitie (wat willen we) van het landschap van het betreffende gebied. Het gebiedsprofiel is in samenwerking met gemeenten en andere overheden en gebiedspartners opgesteld als gezamenlijke basis voor de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied. Gedeputeerde Staten stellen het gebiedsprofiel vast als bevestiging van dit gezamenlijke vertrekpunt en tegelijk als uitgangspunt voor provinciale plannen.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten passen in het bestemmingsplan (of het bestemmingsplan wordt daarop aangepast). Het bestemmingsplan is gebonden aan het provinciale ruimtelijke beleid

zoals dat is opgenomen in de Visie ruimte en mobiliteit en de bijbehorende Verordening ruimte. De kwaliteitskaart uit de Visie ruimte en mobiliteit is uitgangspunt bij het opstellen van het gebiedsprofiel. De kwaliteitskaart is een belangrijk onderdeel van het ‘handelingskader ruimtelijke kwaliteit’. Dit handelingskader is de basis van de provincie voor ruimtelijke kwaliteit. Het bestaat verder uit de richtpunten bij de kwaliteitskaart en de regelgeving uit de Verordening ruimte. De richtpunten beschrijven (generiek voor Zuid-Holland en gebiedsspecifiek) puntsgewijs de bestaande kenmerken en waarden en de wijze waarop nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen hiermee rekening kunnen houden. In artikel 2.2.1 van de verordening zijn regels met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit opgenomen waar (bestemmings)plannen aan moeten voldoen. Het gebiedsprofiel werkt de richtpunten voor iedere regio uit en geeft daarmee een handreiking hoe gemeenten en initiatiefnemers daarmee om kunnen gaan. Het staat tussen de provinciale kwaliteitskaart en de beeldkwaliteitsparagrafen / -plannen van/bij bestemmingsplannen van de gemeenten in.

Kwaliteitskaart Provinciale Structuurvisie

De kwaliteitskaart is een integratie van 4 kaarten die 4 onderscheiden lagen verbeelden. Het betreft de:

- laag van de ondergrond: de grondslag binnen de provincie en natuurlijke, landschapsvormende processen;
- laag van de cultuur- en natuurlandschappen: het zichtbare landschap en het grondgebonden nut);
- laag van de stedelijke occupatie: het bebouwde gebied en de doorlopende netwerken van (vaar)wegen, spoor en groen;
- laag van de beleving: kenmerkende waarden van recreatie, cultuur etc.

De legenda-eenheden van deze kaarten zijn uitgewerkt in de hiervoor genoemde richtpunten. De legenda-eenheden zijn in het gebiedsprofiel uitgewerkt in kaart, beeld en tekst. Bij het opstellen van het gebiedsprofiel is het huidige landschap met de huidige kwaliteiten als uitgangspunt genomen; het landschap zoals dat er vandaag de dag bij ligt. Dit betekent dat op stapel staande ontwikkelingen, die nog niet in uitvoering zijn, niet zijn meegenomen.

Wat is een gebiedsprofiel?

Het gebiedsprofiel is een handreiking om de kwaliteit van plannen en ontwikkelingen te stimuleren om zo de ruimtelijke kwaliteit te behouden of te versterken. Het gebiedsprofiel bevat een schat aan informatie die gebruikt kan worden om te bepalen met welke kwaliteiten het wenselijk is rekening te houden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het gebiedsprofiel is de basis voor het plannen met kwaliteit. Elke ontwikkeling vraagt uiteindelijk om maatwerk. Er wordt niet bepaald waar welke functie mag komen; er staan geen bestemmingen of functies in. Het is een aanzet om wederzijds het gesprek over ruimtelijke kwaliteit van initiatieven en over planvorming aan te gaan. Het gebiedsprofiel is dus nadrukkelijk geen blauwdruk hoe dingen moeten en daarmee geen ontwikkelingsplan. De gebiedsprofielen zijn in eerste instantie bedoeld voor de gemeenten en hun adviseurs en dienen ook als inspiratiekader voor particuliere initiatieven.

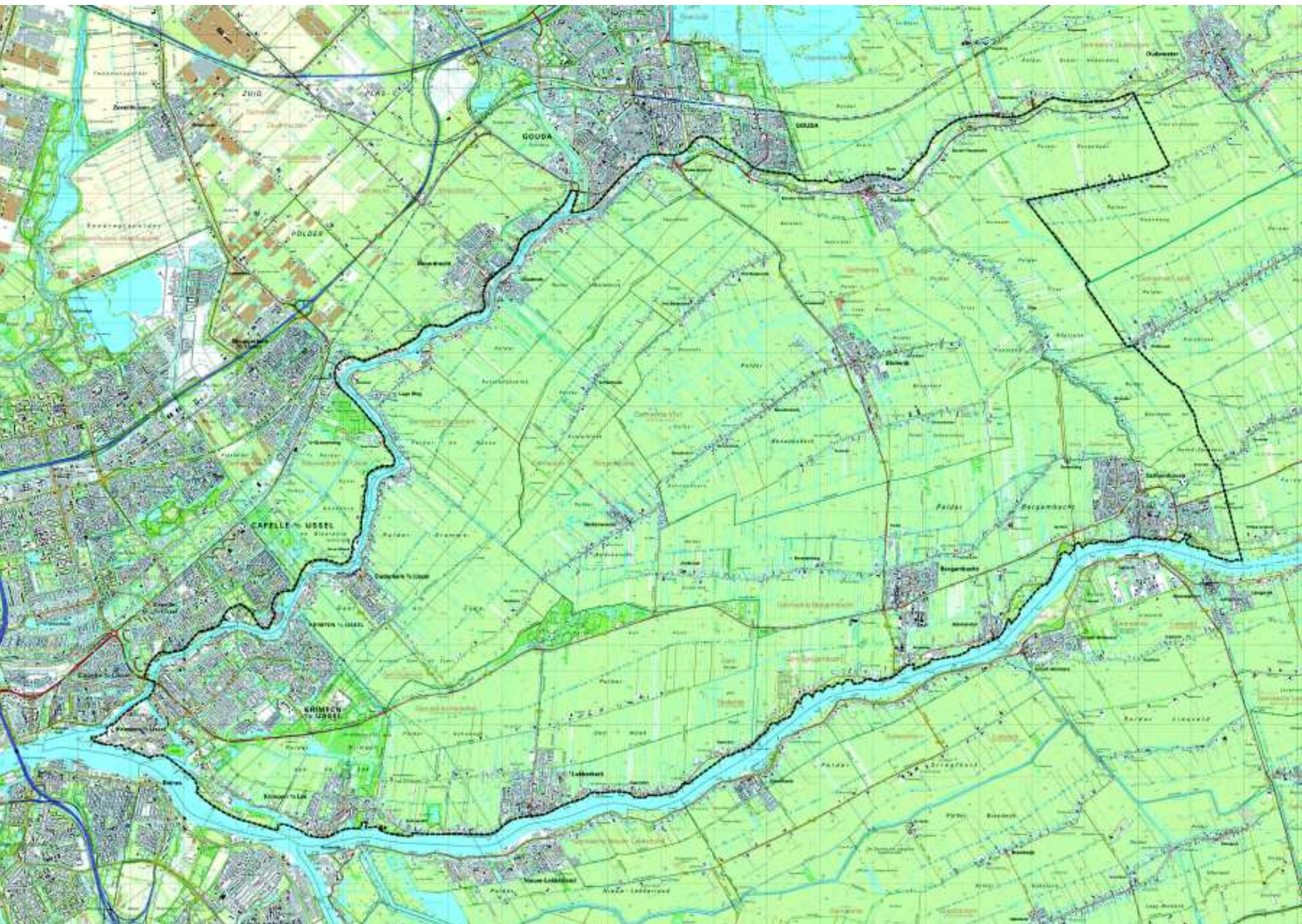
Leeswijzer

In het eerste deel wordt ingegaan op het verhaal van de streek. Hierin wordt een korte omschrijving gegeven van de ontstaansgeschiedenis en de kenmerken van het gebied. Dit verhaal dient als kennismaking met het gebied (geschiedenis en ligging in de ruimere context) en de ontwikkelingen die er spelen.

In het tweede deel worden de voor het gebied relevante legenda-eenheden uit de kwaliteitskaart uitgewerkt. Hierbij wordt eerst ingegaan op de karakteristiek, de ontwikkelingen en de ambities van de legenda-eenheid als geheel. Daarna wordt ze verder uitgewerkt in kaart, beeld en tekst. In het hoofdstuk 'In de praktijk' is uitgewerkt hoe de kwaliteiten uit de gebiedsprofielen meegenomen kunnen worden in verdere planvorming.

In het laatste deel wordt een aantal casussen uitgewerkt als voorbeeld van hoe het gebiedsprofiel kan worden ingezet bij het inspireren en het sturen op ruimtelijke kwaliteit.

Het gebiedsprofiel is via de provinciale website in te zien en te gebruiken.

2 Het verhaal van de streek

Het verhaal van de streek laat zich vertellen aan de hand van vier thema's, die de verschillende landschappelijke lagen bestrijken. Daarbij worden in grote lijnen zowel de ontstaansgeschiedenis en de huidige karakteristiek, als ook de (te verwachten) ontwikkelingen en ambities voor de toekomst beschreven.

De vier lagen en bijbehorende thema's zijn:

- 1 – Rivierengebied: ondergrond en ontstaansgeschiedenis van de Krimpenerwaard
- 2 – Veenweide: landbouw en Veenweidepact
- 3 – Dorpen en linten: karakteristieke bebouwing
- 4 – Recreatief netwerk: relatie met de stad en kansen voor recreatieve ontwikkelingen

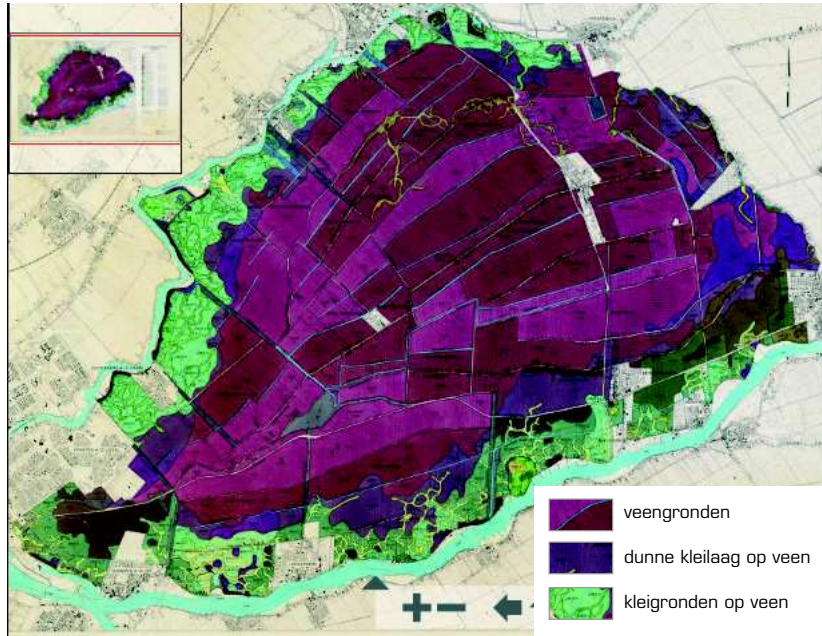
Deze vier lagen bepalen samen de landschappelijke karakteristiek van de Krimpenerwaard. De landschappelijke karakteristiek en de hoofdambities voor het gebied zijn weergegeven in het samenvattende ambitiebeeld aan het eind van dit hoofdstuk.

In hoofdstuk 3 worden de karakteristiek en bijbehorende ambities per legenda-eenheid verder uitgewerkt.

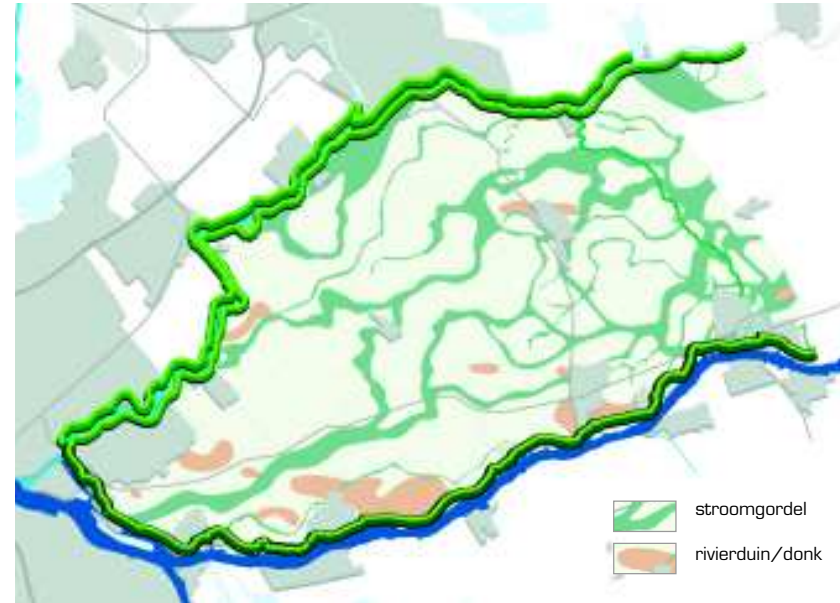
Gebiedsbegrenzing

Het gebiedsprofiel betreft de Krimpenerwaard plus een klein deel van de Lopikerwaard; namelijk het gebied tussen de Vlist en de provinciegrens. In het gebiedsprofiel wordt met 'Krimpenerwaard', tenzij anders beschreven, het hele plangebied inclusief het deel in de Lopikerwaard bedoeld. Langs de Hollandsche IJssel vormt de dijk aan de noordkant de begrenzing van het gebied.

Bodemkaart

De Krimpenerwaard is een uitgestrekte veenpolder. In de ondergrond is de invloed van de rivieren in vorm van stroomgordel en donken nog aanwezig.

2.1 Rivierengebied

De Krimpenerwaard is een samenstel van laaggelegen veenpolders in het rivierengebied, omringd door rivieren: de brede stroom van de Lek (en een klein stuk Nieuwe Maas) aan de zuidkant, de kronkelige loop van de veel smallere Hollandsche IJssel aan de noordkant en het afgedamde veenstroompje de Vlist aan de oostkant. Ten oosten van de Vlist begint de Lopikerwaard.

De bewoning van het gebied begon op de oeverwallen en donken langs de rivieren. Van daaruit is men reeds in de vroege middeleeuwen begonnen het achterliggende veengebied te ontginnen. De oriëntatie op de rivieren is in het huidige landschap nog goed zichtbaar. De meeste bebouwingkernen in de Krimpenerwaard liggen met hun historische kern aan de rivier. De rijke cultuurgeschiedenis van deze kernen laat zien dat ze meer waren dan alleen landbouwdorpen. In zijn economische ontwikkeling heeft de Krimpenerwaard profijt getrokken van de ligging aan de rivier. Er ontstonden scheepswerven en andere watergebonden bedrijven langs de dijken en op de buitendijkse gronden.

En omdat de wegen langs de rivieren op de dijken liggen, zijn er langs alle drie de randen van de Krimpenerwaard prachtige panorama's op het binnendijkse en het buitendijkse landschap.

Lek/Nieuwe Maas

De Lek/Nieuwe Maas ondervindt ter hoogte van de Krimpenerwaard invloed van eb en vloed. Dit geeft bijzondere mogelijkheden voor de ontwikkeling van de oevers als zoet water-getijdennatuur. De brede hoofdstroom die dicht langs de dijk loopt wordt ervaren als een brede, dynamische rivier, onderdeel van het landschap van de delta.

Hollandsche IJssel

De Hollandsche IJssel heeft een ander karakter dan de Lek: de bedding is smaller met weinig buitendijkse gebieden en deels hoge, stenige oevers. De dijken zijn minder robuust dan langs de Lek en bij gevaar voor hoogwater kan de stormvloedkering bij Krimpen aan

De molens van Kinderdijk aan de overkant van de Lek

Doorzicht vanaf Gouderak naar Moordrecht, de 'rivier als huiskamer'

Bebouwd buitendijks gebied van Capelle aan den IJssel langs de Hollandsche IJssel

Buitendijks natuurgebied Lek onder invloed van eb en vloed

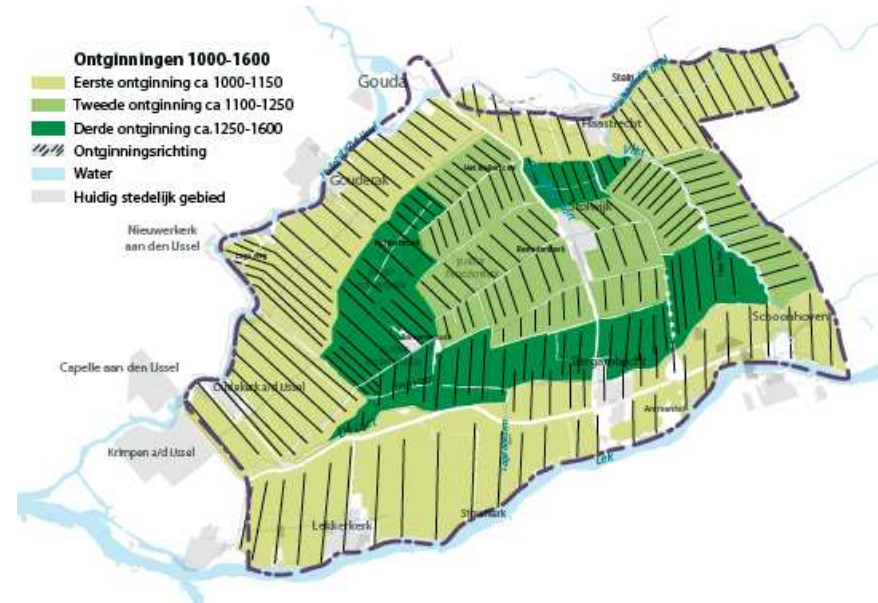
De dijken van Lek en Hollandsche IJssel zullen ook in toekomst verder opgehoogd moeten worden. De dikte van de rode lijn geeft het dijchoogtetekort tot 2100 aan, het tekort varieert van 0 tot 75 cm. (bron: Deltaprogramma)

Dijkversterking langs de Lek

Historische kaart 1645

Ontginningsgeschiedenis (bron: Cultuurhistorische atlas, Provincie Zuid-Holland)

2.2 Veenweidegebied

Ontginningsgeschiedenis

De ontginning van de Krimpenerwaard begon vanaf de rivieren. Eerst in onregelmatige verkaveling (de 'vrije opsteek'). Van daar uit werd vervolgens de kern van de waard ontgonnen, in de vorm van regelmatige cope-ontginningen¹ vanaf de Vlist. Deze ontginningen waren minder diep dan de ontginningen vanaf de rivier en de ontginningslinten en achterkaden kwamen hier dicht op elkaar te liggen. Daardoor heeft het middengebied een meer kleinschalig karakter gekregen dan de randen van de Krimpenerwaard. Dit verschil in schaal is nog steeds goed herkenbaar in het landschap en geeft de Krimpenerwaard een eigen onderscheidende identiteit binnen het rivierengebied. Tenslotte werd tussen 1250 en ongeveer 1600 de overgangszone tussen het middengebied en de randen in cultuur gebracht. In het begin van de ontginning werden de sloten vanaf het dikke veenpakket rechtstreeks af op de rivieren. Door de inzettende bodemdaling (verbranding van het veen) ontstond een irreversibele omkering van het landschap en werd de afwatering steeds moeizamer.

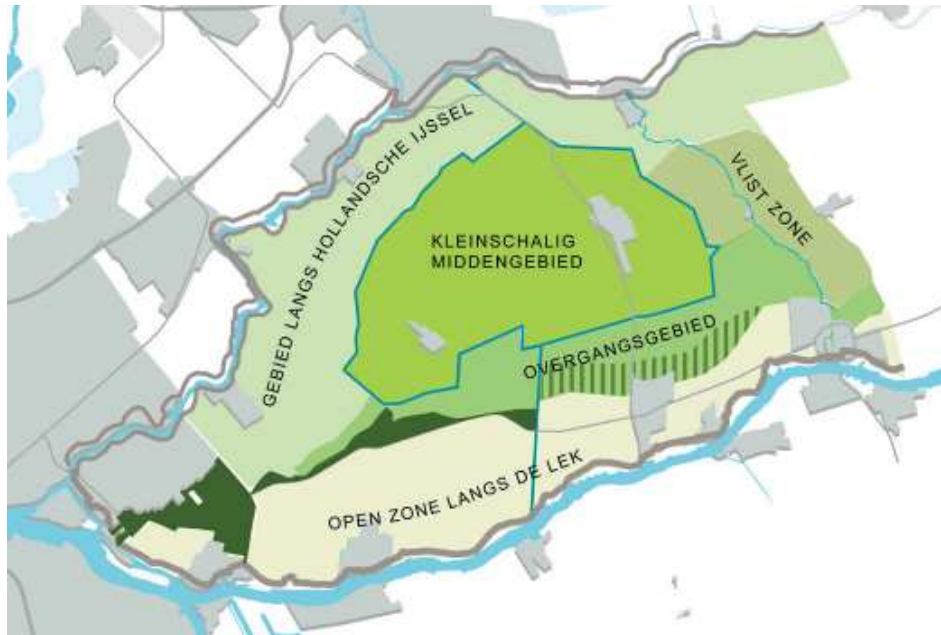
Omdat het noordelijke deel van de waard, langs de Hollandsche IJssel, lager ligt dan het zuidelijke deel kreeg het gebied een natuurlijke afwatering naar de Hollandsche IJssel. Voor de afwatering werden eerst weteringen en boezems gegraven en vanuit de boezem werd het water rechtstreeks in de rivier gemalen. Later toen door verdere maaiveldaling ook dat moeilijk werd, werden langs de Hollandsche IJssel haaks op de rivier zogeheten blokboezems aangelegd, die tijdelijk water konden bergen als de waterstand in de rivier te hoog was. Door de komst van het stoomgemaal verloren de blokboezems hun functie en raakten gedeeltelijk bebost.

Rond 1800 waren er plannen om grote delen van de Krimpenerwaard te vervenen. De Ringvaart rond het middengebied is daarvan een stille getuige. Door de slechte kwaliteit turf werd het project enkele jaren later alweer stopgezet.

¹ Cope-ontginning: planmatige ontginning op basis van een contract. Het nog niet ontgonnen gebied werd volgens een vaste maatvoering door de grondeigenaren uitgegeven, waarna deze gronden door een zogenaamde coper in kavels werden verdeeld.

Open veenweide onderbroken door kleine landschapselementen

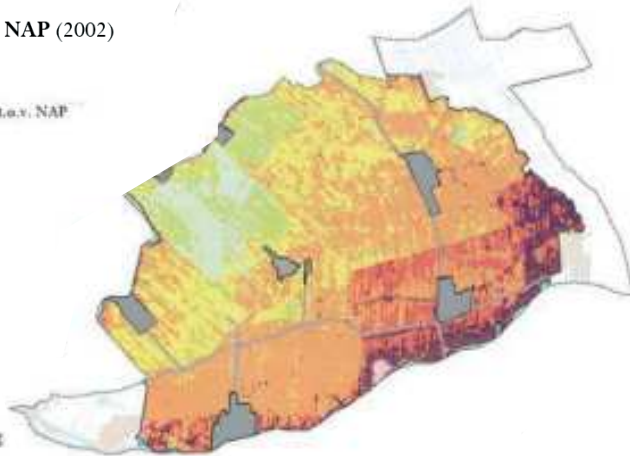

Binnen de Krimpenerwaard onderscheiden wij vijf deelgebieden. De deelgebieden variëren in mate van openheid, korrelgrootte en oriëntatie. Door de kleinschalige zone tussen Kadijk en lint te versterken kan de zuidrand van de Krimpenerwaard duidelijker gestructureerd worden.

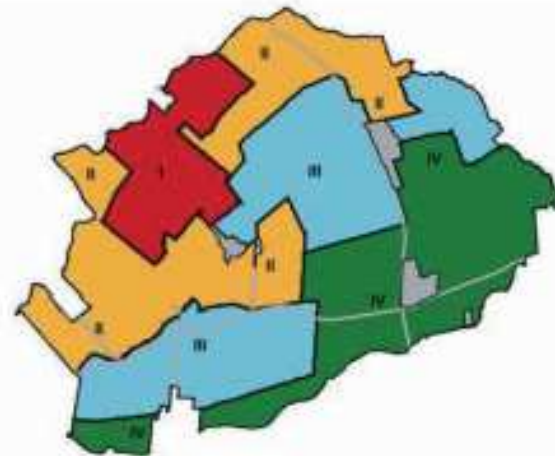
Maaiveld t.o.v. NAP (2002)

Legenda

	Gebiedsgrens
Maaiveldhoogte in m t.o.v. NAP	
	> -1,5
	-3,5 - -3
	-3 - -2,8
	-2,8 - -2,6
	-2,6 - -2,4
	-2,4 - -2,2
	-2,2 - -2
	-2 - -1,8
	-1,8 - -1,6
	-1,6 - -1,4
	-1,4 - -1,2
	-1,2 - -1
	-1 - -0,5
	-0,5 - 0
	> 0
	Geen data
	Provinciale weg

Hoogtekaart: Het hoogteverschil tussen de zuidrand en de noordrand van de Krimpenerwaard is krap twee meter. (Bron: Hoogheemraadschap)

Overzicht bodemdalingsgevoeligheid: De afbeelding geeft de hoogteligging in relatie tot de mate van daling weer. In rood de gebieden die het laagst liggen en het snelst zakken (categorie I) en in groen de gebieden die relatief hoog liggen en het minst snel zakken (categorie IV). De gebieden met de sterkste gevoeligheid liggen aan de noordwest rand. (Bron: Hoogheemraadschap)

Landschappelijke eenheden

Samen met de Lopikerwaard vormt de Krimpenerwaard het grootste aaneengesloten veenweidegebied van Nederland. De nog gave aanwezigheid van de middeleeuwse verkaveling, met de lange lijnen van kaden, weteringen en tiendwegen is een bijzondere kwaliteit van de Krimpenerwaard.

Vooral langs de Lek is het landschap weids en open, met diepe opstreckende verkaveling vanaf de rivierdijk. Het gebied tussen Schoonhoven en Bergambacht heeft ook diepe kavels maar door de hogere ligging is het landschap kleinschaliger en 'verdicht' met boomgaarden en moestuinen.

De rand langs de Hollandsche IJssel heeft dezelfde diepe opstreckende verkaveling vanaf de rivierdijk, maar de openheid is meer onderverdeeld dan langs de Lek. Blokboezems haaks op de rivier zorgen samen met beplante tiendwegen en kades voor een karakteristiek patroon in het landschap.

Het middendeel van de Krimpenerwaard heeft een meer gevarieerd en kleinschalig landschapsbeeld door de aanwezigheid van linten met wegbeplantingen, eendenkooien en pestbosjes.

De zone aan weerskanten van de Vlist kenmerkt zich door het sterke contrast van kleinschalig lint en open veenweide dwars op de overheersende oostwest oriëntatie in de Krimpener- en Lopikerwaard.

Veenputten

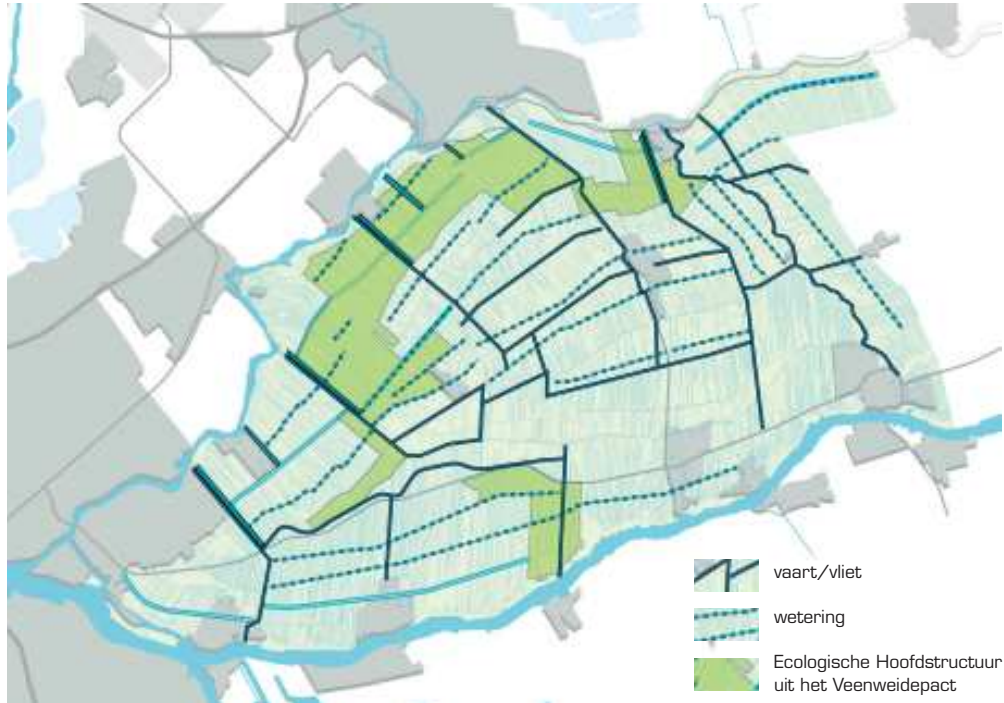
Tenslotte ligt tussen het middengebied en de rand langs de Lek een overgangsgebied met kenmerken uit de twee aangrenzende gebieden: diepe kavels vanaf de Lek onderbroken door kleine landschapselementen. Drager van dit gebied is het kronkelige lint van Zuidbroek/Benedenberg/Tussenlangen. De kleinschalige zone tussen het lint en de Kadijk sluit aan bij de verdichte strook langs de Loet en biedt aanleiding om het overgangsgebied duidelijker te structureren.

Bodemdaling en Veenweidepact

Doordat voor het landbouwkundig gebruik de polderpeilen werden aangepast aan de klink van het veen, is het maaiveld van de Krimpenerwaard steeds verder gezakt. Het grootste deel van de veengronden is sterk gevoelig voor bodemdaling. De gronden met de sterkste gevoeligheid, tegelijk ook de laagste gebieden in de Krimpenerwaard, liggen aan de noordwest rand tegen de Hollandsche IJssel aan.

Om in ieder geval in de laagste delen van de Krimpenerwaard de bodemdaling te beperken is deze opgave gekoppeld aan de opgave om nieuwe natuur in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur aan te leggen. In het Veenweidepact uit 2005 is afgesproken het natuurgebied zoveel mogelijk te situeren in de delen met de sterkste bodemdaling. Het natuurgebied krijgt een hoger en natuurlijk fluctuerend waterpeil. De noordgrens van het gebied ligt achter het bebouwingslint langs de IJsseldijk, de zuidgrens ligt ongeveer op hoogte van de Ringvaart rond het middengebied.

Voor de inrichting van het natuurgebied wordt een gebied van ruim 2000 hectare omgevormd naar graslandbeheer dat gericht is op weidevogels (ongeveer 50% van de oppervlakte) en op botanisch grasland (30%). Een klein deel van deze percelen zal worden afgeplagd om snel een soortenrijke vegetatie tot ontwikkeling te brengen. De overige 20% bestaan uit water en karakteristieke landschapselementen zoals eendenkooien, pestbosjes en blokboezems. Onderdeel van het natuurgebied is ook een doorgaande natte verbinding, deze wordt mogelijk in de vorm van een nieuwe hoofdwatgang aangelegd.

Hoofdwaterstructuur (vlieten, weteringen en voormalige blokboezems) en natuurgebied uit het Veenweidepact

Referentiebeeld: Weidevogelgrasland met extensief agrarisch beheer

Referentiebeeld: Botanisch grasland

De grootste concentratie van de nieuwe natuurgebieden ligt in het noorden, waar de bodem het laagst ligt en de bodemdaling hard gaat. Om een goede waterinlaat vanuit de Lek te garanderen en vorm te geven aan de ecologische verbindingzone, liggen langs de watergangen vanuit de Lek natuurlijk beheerde gronden. Er zal langs de randen van de natuurgebieden een patroon van dammen en stuwen ontstaan die moeten zorgen voor scheiding tussen de gebieden met verschillende polderpeilen.

De ecologische verbindingzone hoeft niet over de hele lengte eenzelfde maat en inrichting te hebben, maar kan ook bestaan uit afzonderlijke robuuste plekken die door een smalle verbinding aan elkaar worden geregen. In de rest van de Krimpenerwaard faciliteert het polderpeil in principe het landbouwkundig gebruik, hoewel ook hier lokaal agrarisch natuurbeheer wordt uitgevoerd.

Op de schaal van de Krimpenerwaard als geheel zal onderscheid ontstaan tussen de natuurlijk ingerichte en beheerde graslanden en de landbouwkundig meer optimaal ingerichte gebieden. Het behoud van het cultuurhistorisch waardevolle kavelpatroon is een voorwaarde voor de ontwikkeling van beide gebieden. Dat vraagt om het zorgvuldig vormgeven van de inrichtingsmaatregelen (beheerpaden, dammen, bruggen, stuwen, natuurvriendelijke oevers, reliëf) en om het sturen van de 'verkleuring' van het landschap door het natuurbeheer, om zo de maatregel op een positieve manier beleefbaar te maken. Voor de agrariërs in het overblijvende landbouwgebied geldt dat zij zekerheid hebben over de landbouwkundige productieomstandigheden. Dat zal waarschijnlijk in grote lijnen zorgen voor intensivering en schaalvergroting van de overblijvende melkveehouderijbedrijven. Er zal grondruil nodig zijn om te zorgen voor grotere aaneengesloten 'huiskavels'. Mogelijk zal er hier en daar behoefte zijn aan boerderijverplaatsingen. De bereikbaarheid van de landbouwbedrijven en de verkeersveiligheid op de smalle wegen in de Krimpenerwaard is een aandachtspunt.

Hoofdambities:

- Herkenbaar houden van het verschil tussen het kleinschalige middengebied en de meer grootschalige ontginningsgebieden langs de rivieren.
- Behoud en versterking van de bijzondere landschappelijke kwaliteiten van het middengebied.
- Behoud van het aanwezige opstreckende verkavelingspatroon in natuurgebied en landbouwgebied.
- Maatregelen voor de inrichting van het natuurgebied moeten passen binnen de landschappelijke karakteristiek van het deelgebied van de Krimpenerwaard waar ze in liggen en waar mogelijk de karakteristieke verschillen en landschappelijke grenzen versterken.
- Inpassen van verbeterde ontsluiting voor de landbouw in de karakteristiek van het wegenpatroon.

Zwaar verkeer op smalle wegen

Veenlint met dubbele ontginningsas en wetering

Nieuwbouw door Ruimte voor ruimte-regeling

Dorpen en linten langs de dijken en in de polder

- dorp/lint in de polder
- dorp aan de rivier/dijk/lint
- donknederzetting

Linten als herkenbare structuurlijnen in de dorpen

Asymmetrisch veenlint met een relatief dichte en een open kant

2.3 Dorpen en Linten

De Krimpenerwaard heeft een rijke verscheidenheid aan bebouwingslinten, die het ontginningspatroon van de polder herkenbaar maken. De bebouwingslinten langs de Vlist en de dubbele ontginningslinten aan weerszijden van een wetering hebben een zeer hoge cultuurhistorische waarde.

Linten

De dubbele linten zijn besloten eigen wereldjes, van waaruit herhaaldelijk smalle doorzichten naar het achterliggende polderland mogelijk zijn. De enkele ontginningslinten zijn meer asymmetrisch van opbouw, omdat de weg wordt begeleid door een bredere waterloop en een smallere sloot of greppel. Kenmerkend is de manier waarop de doorgaande weg en de opritten naar de erven, over een brug of duiker, met elkaar verweven zijn geraakt. Langs de lange oost-westlinten liggen de boerderijen gemengd met woningen. De noord-zuid linten zijn geen ontginningslinten, maar verbindingswegen (vaak oude Kerkwegen) waarlangs woningen zijn gebouwd op ondiepe kavels en vaak aaneengesloten in kleinschalige linten.

Karakteristiek voor de Krimpenerwaard is het contrast tussen dichtbebouwde linten en de onbebouwde polderwegen. De laatste jaren zijn er hier en daar tussen de historische boerderijen en woonhuizen in de linten nieuwe woningen gebouwd als uitkomst van de Ruimte voor ruimte-regeling.

Dorpen en steden

De dorpen en steden in de Krimpenerwaard zijn evenals de overgangen naar het landschap heel divers. Doordat de oorspronkelijke bebouwingslinten nog als herkenbare structuurlijnen in de bebouwingskernen doorlopen, zijn de dorpen op een vanzelfsprekende manier met het landschap verweven. De dorpen aan de rivieren hebben altijd een rivierfront op de dijk, met zowel voor- als achterkanten van de bebouwing naar het water. Karakteristiek zijn de dorpsranden die door historische bebouwingslinten worden gevormd, waarbij er vaak een groene ruimte is uitgespaard tussen het lint en de nieuwere dorpsbebouwing. Ook dorpsranden naar het veenweidegebied en naar recreatiegebieden zijn vaak gelaagd en fijnmazig van opbouw.

De vestingstad Schoonhoven, is een monumentaal en herkenbaar deel van de Oude Hollandse Waterlinie, de ligging is extra bijzonder door de (visuele) relatie met vestingstadje Nieuwpoort aan de overzijde van de Lek.

Hoofdambities:

- De verschillende karakteristieken per dorp en lint behouden en versterken; maatwerk per locatie.
- Het contrast tussen onbebouwde wegen en verdichte linten bewaren.
- Bij verdichting in de linten versterken van de verschillen tussen een symmetrische of een asymmetrische opbouw van het lint.
- Doorgaande linten en weteringen in de dorpen als verbindende structuren tussen dorp en landschap bewaren.
- Vanuit het lint doorzichten op het landschap open houden.
- Versterken en ontwikkelen van de herkenbaarheid van de Oude Hollandse Waterlinie.

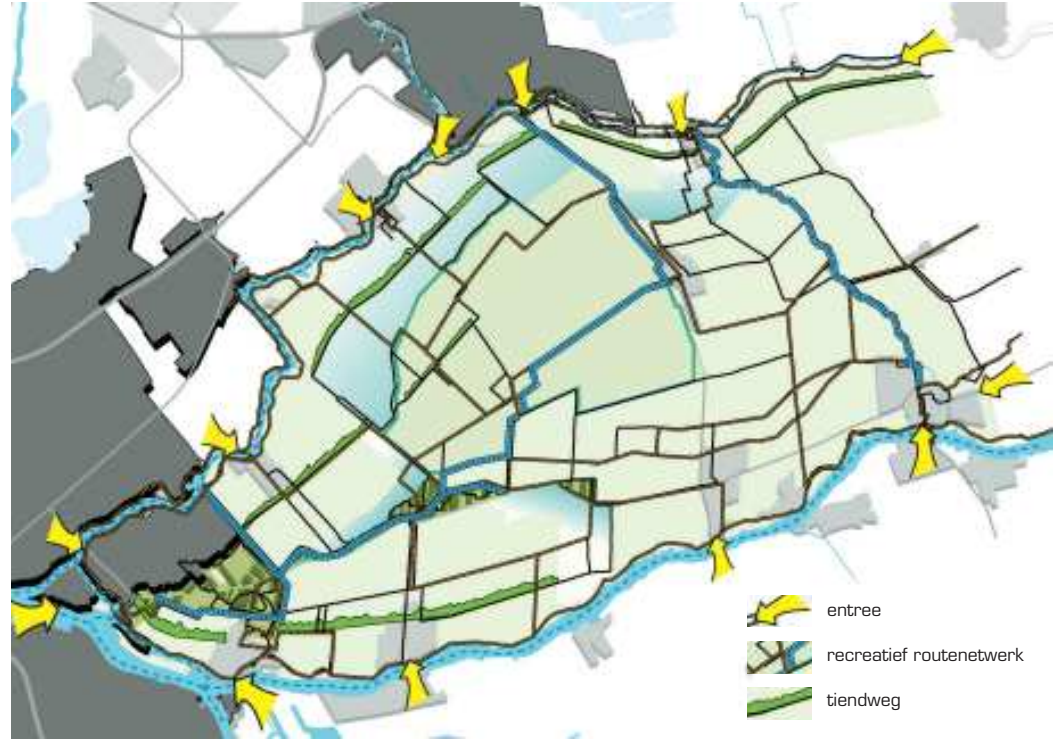
Nieuwe functies krijgen een plek op het erf in de verbrede landbouw

Tiendwegen en kades zijn ideaal voor recreatieve routes

De pont als aantrekkelijke entree naar de Krimpenerwaard

Recreatief netwerk

Kleinschalige voorzieningen maken het water toegankelijk

Rust en ruimte dicht bij de stad

2.4 Recreatief netwerk

De Krimpenerwaard is een landelijk landschap onder de rook van de stad. Krimpen aan den IJssel vormt samen met Capelle aan den IJssel de oostelijke uitbreiding van Groot Rotterdam. Direct ten oosten van Krimpen begint het uitgestrekte veenweidegebied, waar de stad ver weg lijkt te zijn.

Netwerk

De troefkaart van het landschap van de Krimpenerwaard is het netwerk van smalle kaden en tiendwegen, die deels nog onverhard zijn. Doordat het landschap in vergelijking met andere veenweidegebieden in het Groene Hart relatief kleinschalig en gevarieerd is, is de Krimpenerwaard een heel uitnodigend fiets- en wandelgebied. De basis van de aanwezige wandelroutes en fietspaden zijn de lange doorgaande oost-westlijnen. Doordat de linten en tiendwegen ook in de dorpen doorlopen zijn er aantrekkelijke routes mogelijk tussen de dorpen en het omringende landschap. De laatste jaren zijn er tussen die lange lijnen ook noord-zuid dwarspaden gemaakt om zo een netwerk te kunnen maken. Op de Vlist kan met een kleine boot of kano worden gevaren en er zijn plannen om het kanonetwerk in het gebied te versterken.

De rivieren vormen onderdeel van regionale en nationale vaarroutes en langs de oevers liggen recreatief interessante plekken, zoals buitendijkse natuurgebieden en enkele aanmeermogelijkheden. Ponten over de rivieren en de waterbus vanuit Rotterdam zijn aantrekkelijke manieren om de Krimpenerwaard te bereiken.

Agro-toerisme

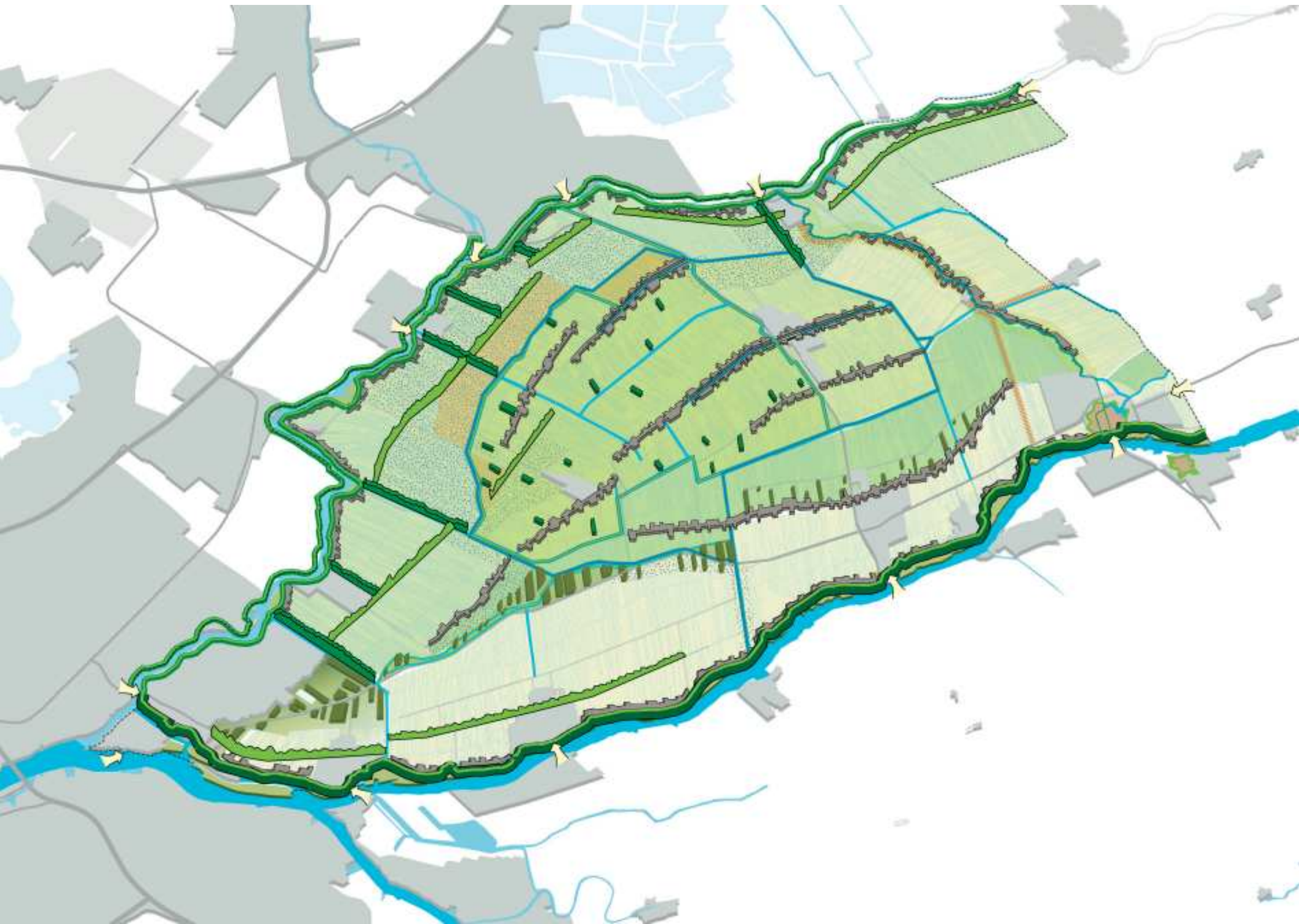
Een toenemend aantal agrariërs zoekt zijn economische ontwikkeling in verbrede landbouw, met de verkoop van streekproducten, zorgactiviteiten en het openstellen van het erf voor recreanten.

Deze vorm van extensieve recreatie, sterk verweven met het landschap, benut de unieke kwaliteiten van de Krimpenerwaard. Het beleven van het agrarisch landschap is de reden voor recreanten om naar het gebied toe te komen. De gebieden die speciaal voor recre-

atie zijn ingericht, de recreatiegebieden Krimpenerhout en het Loetbos, worden vooral bezocht door mensen uit de Krimpenerwaard zelf.

Hoofdambities:

- Completeren van het recreatieve netwerk van fietspaden, voetpaden; met name verbindingen vanuit de dorpen en noord-zuid dwarsverbindingen.
- De nieuwe dwarsverbindingen in het recreatieve netwerk sober vormgeven en de openheid bewaren; ingepast in het landschappelijke deelgebied waar ze liggen.
- Ontwikkelen van recreatieve pleisterplaatsen op strategische plekken (in verbinding met dorpen en linten).
- Beleefbaar maken van het nieuwe natuurgebied en van de buitendijkse natuurgebieden en het verschil met het agrarische productielandschap verduidelijken.
- Recreatieve mogelijkheden aan en op de rivieren versterken.

2.5 Ambitiebeeld

Het ambitiebeeld is een samenvatting van de belangrijkste thema's en bijbehorende ambities van de Krimpenerwaard.

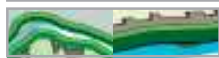
- 1 – Versterken van het contrast tussen de randen langs de rivieren en het middengebied enerzijds, en het contrast tussen buitendijks en binnendijks gebied anderzijds.
- 2 - Koesteren van het uitgestrekte veenweidegebied en de relatieve openheid met het eeuwenoude kavelpatroon in landbouw- en natuurgebied.

- 3 - Behoud en versterken van het contrast tussen onbebouwde wegen en verdichte oost-west georiënteerde linten en de verschillen in symmetrie respectievelijk asymmetrie tussen de linten onderling.
- 4 - Versterken van de recreatieve mogelijkheden in het gebied door het toevoegen van pleisterplaatsen en ontbrekende schakels in het recreatieve netwerk.

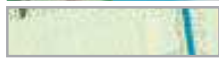
Deze hoofdambities voor de Krimpenerwaard worden in de gebieds-profielkaarten verder uitgewerkt en beschreven.

Verskil tussen binnen- en buitendijkse gebieden herkenbaar maken, vooral langs de Lek

Verschillen tussen de rivieren benutten en beleefbaar maken

Kenmerkend kavelpatroon veenweide in landbouwgebied en natuurgebied

Inpassing natuurgebied in de landschappelijke karakteristiek van het deelgebied

Verschillen in landschappelijke karakteristiek van de deelgebieden versterken

Kleinschalige zone in het overgangsgedebied versterken

Kroonjuweel Middengebied behouden en versterken

Contrast tussen onbebouwde wegen en verdichte linten

Continuïteit linten, ook in de dorpen

Versterken en ontwikkelen herkenbaarheid Oude Hollandse Waterlinie

Recreatieve pleisterplaatsen op strategische plekken

Blokboezem als karakteristiek landschapselement behouden en waar mogelijk toegankelijk maken

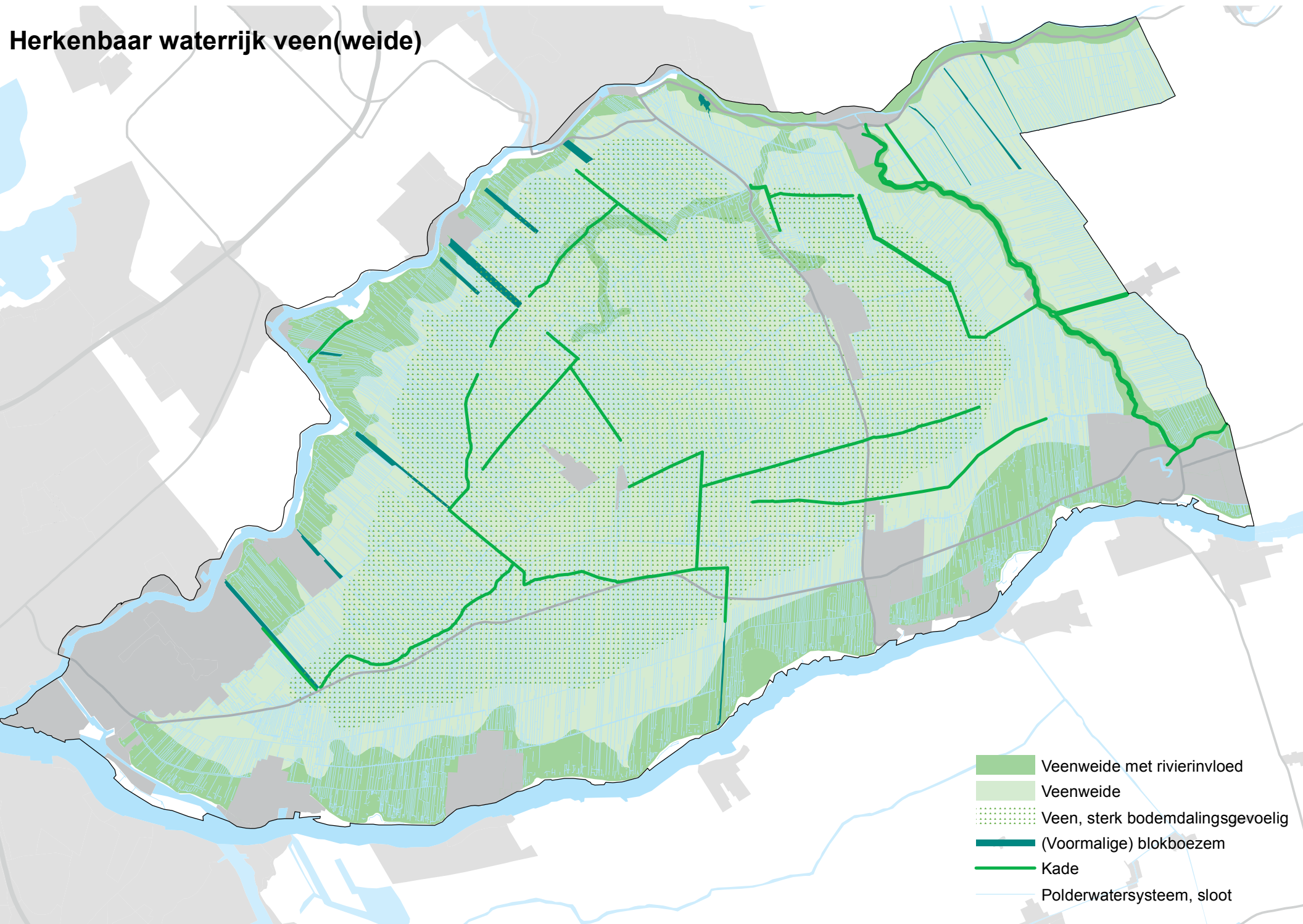
Tiendwegen bewaren als onderdeel van het recreatieve netwerk

Beleefbaarheid en toegankelijkheid van natuur- en recreatiegebieden waar mogelijk versterken

Herkenbaar waterrijk veen(weide)

Herkenbaar waterrijk veen(weide)

Karakteristiek

Het veenweidegebied is een uniek en karakteristiek onderdeel van het Hollandsche landschap. De structuur ervan wordt bepaald door de rivieren en de parallel aan de rivieren aangelegde tiendwegen, kades en weteringen van waaruit het gebied vanaf de middeleeuwen ontgonnen is. Hierdoor is een landschap ontstaan met lange rechte lijnen en lange smalle kavels. Het waterpeil is hoog en het grondgebruik is overwegend grasland. De veenweide loopt tot aan de rivierdijk, alleen in de ondergrond is de voormalige rivierinvloed afleesbaar.

De leegte, rust en openheid in het veenweidegebied zo dicht onder de rook van de stad, zijn een bijzondere kwaliteit van de Krimpenerwaard.

Ontwikkelingen

In 2005 sloten verschillende overheden en maatschappelijke organisaties het Veenweidepact. Opgave is het realiseren van nieuwe natuur, aanpakken van de bodemdalingsproblematiek en voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Bij de ontwikkelingen worden ook kansen voor agrarische bedrijven, de waterbergingsopgave en recreatie meegenomen. Eind 2014 zal als vervolg op het Veenweidepact het Uitvoeringscontract 2015-2021 worden vastgesteld.

In het overblijvende landbouwgebied zal waarschijnlijk schaalvergroting en intensivering van agrarische bedrijven plaatsvinden; mogelijk zal er grondruil nodig zijn en eventueel is er behoefte aan enkele boerderijverplaatsingen.

Vanaf januari 2015 gelden de nieuwe regels van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid van de Europese Unie (GLB). In het nieuwe GLB ligt de nadruk op het stimuleren van duurzame landbouw en nieuwe landbouwtechnieken.

Ambities uit Kwaliteitskaart

- Behoud van het veenlandschap door het afremmen van bodemdaling.
- Behoud van het contrast tussen (meer verdichte) oeverwallen langs de rivieren en de linten in het gebied en het uitgestrekte, ingeklonken veen.
- Bewaren diversiteit aan verkavelingspatronen, waarbij lengtesloten als beeldbepalend worden beschouwd.
- Behoud van de veenstroom, dijk en kade als herkenbare landschappelijke structuurdrager van het veen(weide)landschap en begrenzing van poldereenheden.
- Het gebruik is zoveel mogelijk gericht op behoud van de karakteristieken (maat van de poldereenheden, verkavelingspatroon, beplanting, kades en dijken en de zichtbaarheid van water in de vorm van sloten, weteringen en boezems).
- Ontwikkelingen zijn gericht op een duurzaam gebruik en eigenaarschap van het veen(weide)gebied. Het maken van nieuwe (agrarische) natuurlandschappen met een (extensieve) recreatieve functie behoren tot de mogelijkheid.

Veenweide

Het hele middengebied van de Krimpenerwaard is veenweidegebied. De ontginning verliep in meerdere fases. Eerst de randen vanaf de rivieren Lek en Hollandsche IJssel; in een tweede fase (regelmatige cope-verkaveling) het middengebied vanuit oost-west georiënteerde ontginningsassen vanaf de Vlist en in een derde fase de tussenliggende restgebieden. Ondanks de gefaseerde ontginning is een gelijkvormig ontginningspatroon ontstaan met lange, smalle noord-zuid georiënteerde kavels en brede sloten. In het middengebied liggen achter de lintbebouwing brede vaarsloten en zones met veenputten, ontstaan door kleinschalige veenwinning. Grootschalige veenwinning heeft in de Krimpenerwaard nooit plaatsgevonden. Wel werd er een poging toe gedaan. Dit is zichtbaar in een resterend deel van de aangelegde ringvaart (zie Water als structuurdrager). De graslanden hebben grotendeels een agrarische functie in de vorm van weidegebied en zijn waardevolle weidevogelgebieden. Kleine plukjes opgaande beplanting – voormalige pest- en hakhoutbosjes - staan verspreid in het grasland en zorgen voor coulissewerking in de open ruimte. Door de combinatie van regelmatig ontginningspatroon en kleine landschapselementen, onderbroken door bebouwingslinten ontstaat een verrassende diversiteit in het veenweidelandschap.

Fijnmazige verkaveling veenweide

Aanvullende ambities

Behouden en versterken van het karakteristieke en herkenbare veenweidelandschap door:

- Herkenbaar houden van gave verkavelingspatronen van middeleeuwse ontginningen, met karakteristieke langgerekte percelen, poldersloten en weteringen.
- Noord-zuidgerichte slagenverkaveling met smalle lange kavels en veelal brede sloten handhaven en waar mogelijk herstellen (met name in het centrale deel).
- Behouden en versterken van het contrast tussen verdichte linten en open polderlandschap.
- Nieuwe bebouwing krijgt een plek in de kernen of linten en niet in het open gebied.
- Behoud van kleine landschapselementen zoals eendenkooien, pestbosjes en veenputten.
- Tegengaan van verrommelend grondgebruik, dat de openheid aantast.

Veenweide met rivierinvloed

De veenweidepolders lopen door tot aan de rivierdijken. Het hoogteverschil is geleidelijk en er is geen duidelijke oeverwal te onderscheiden. Wel is door de directe invloed vanuit de rivier hier meer klei in de bodem aanwezig en liggen de gronden hierdoor iets hoger. Deze rivierzone is smal langs de IJssel en breder langs de Lek, met de meest herkenbare hoger gelegen zone tussen Schoonhoven en Bergambacht. Hier is het landschap kleinschaliger en 'verdicht' met boomgaarden en moestuinen.

Aanvullende ambities

- Contrast verdichte dijklinten op oeverwal en open veenweidegebied beleefbaar houden.
- Doorzichten over opstreckende verkaveling vanaf de wegen op de dijk zoveel mogelijk behouden.

Dijkzone ten westen van Schoonhoven

Veen, sterk bodemdalingsgevoelig

Vrijwel de gehele veenbodem in de Krimpenerwaard is bodemdalingsgevoelig, waarbij de sterkste bodemdaling in het noordwestelijke deel ligt. Het proces van maaiveldddaling en verlaging van het polderpeil is al sinds de ontginning in de middeleeuwen gaande, waardoor het maaiveld al enkele meters ingeklonken is. In de huidige situatie varieert de drooglegging, afhankelijk van de locatie tussen de 40 en 60 cm. Voor de agrarische gebieden met een veenbodem is het peil tussentijds naar beneden aangepast aan de maaiveldddaling. Om in ieder geval in de laagste delen van de Krimpenerwaard de bodemdaling te beperken is deze opgave gekoppeld aan de opgave om nieuwe natuur in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur aan te leggen (zie pagina 89).

Aanvullende ambities

De ambities voor 'Veenweide' zijn ook hier geldig, daar waar de bodemdaling het sterkst is, is het wenselijk in te zetten op:

- Verhogen van het waterpeil en beperken van de drooglegging.
- Zoeken naar passende vormen van grondgebruik op de bodemdaling gevoelige plekken, die minder last hebben van een hoge grondwaterstand.
- Veranderend grondgebruik houdt rekening met de openheid van het gebied.

(Voormalige) blokboezem

De blokboezems langs de Hollandsche IJssel zijn in de laagste delen van de Krimpenerwaard aangelegd voor tijdelijk wateropslag. Na verlies van hun functie zijn de meeste blokboezems bebost geraakt. Deze zijn herkenbaar als opgaande boselementen in het verder vlakke landschap. Een aantal is ingericht als natuurgebied en de blokboezem bij Haastrecht is onderdeel van landgoed en Rijksmonument Bisdom van Vliet. Enkele niet beboste boezems zijn herkenbaar aan omringende kades en het slotenpatroon.

Aanvullende ambities

- Behouden van de noordwest-zuidoost oriëntatie, evenwijdig aan de kavelrichting.
- Herkenbaar houden van het slotenpatroon en aanwezige kades.
- Herkenbaar houden van de beboste boezems als opgaande elementen in het landschap.
- De toegankelijkheid vanuit het dorp behouden en verbeteren, zoverre de aanwezige natuurwaarden dit toelaten.

Beboste blokboezem haaks op de rivierdijk

Polderwatersysteem/sloot

Waterrijk gebied met smalle lange kavels en brede sloten. Het waterpeil staat vlak onder het maaiveld. Op onregelmatige afstanden worden de sloten onderbroken door dammen ten behoeve van de bereikbaarheid van de kavels. Door individuele turfwinning zijn in het verleden veenputten ontstaan. Met name in het zuidelijke deel van de waard zijn in het recente verleden lengtesloten gedempt en zijn bredere kavels ontstaan.

Aanvullende ambities

- Lengtesloten zijn beeldbepalend, deze sloten in principe handhaven en de zichtbaarheid zoveel mogelijk versterken.
- Dammen in de sloten zijn ondergeschikt aan de lengterichting van de kavel.
- Koesteren van veenputten als historische landschapselementen.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen voldoende ruimte voor waterberging, in vorm van (verbrede) watergangen.

Lange sloten in lengterichting van de kavel

Kade

Als achtergrens van een ontginningsblok werden kades aangelegd als landscheiding. De langgerekte eeuwenoude kades zijn vaak met hakhout (elzen, essen, knotwilgen) beplant. De kades hebben naast een waterstaatkundige functie vaak ook een ontsluitingsfunctie, veel wegen en paden zijn op de kades aangelegd. Waardevol voor de beleving en leesbaarheid van het landschap zijn de onverharde kades. Ze vormen een unieke basis voor de wandelpaden in het gebied (zie ook Vrijetijdslandschap, pagina 93). Voorbeelden zijn de Slingerkade, Hillekade, de Ouderkerkse- en de Gouderakse Landscheiding.

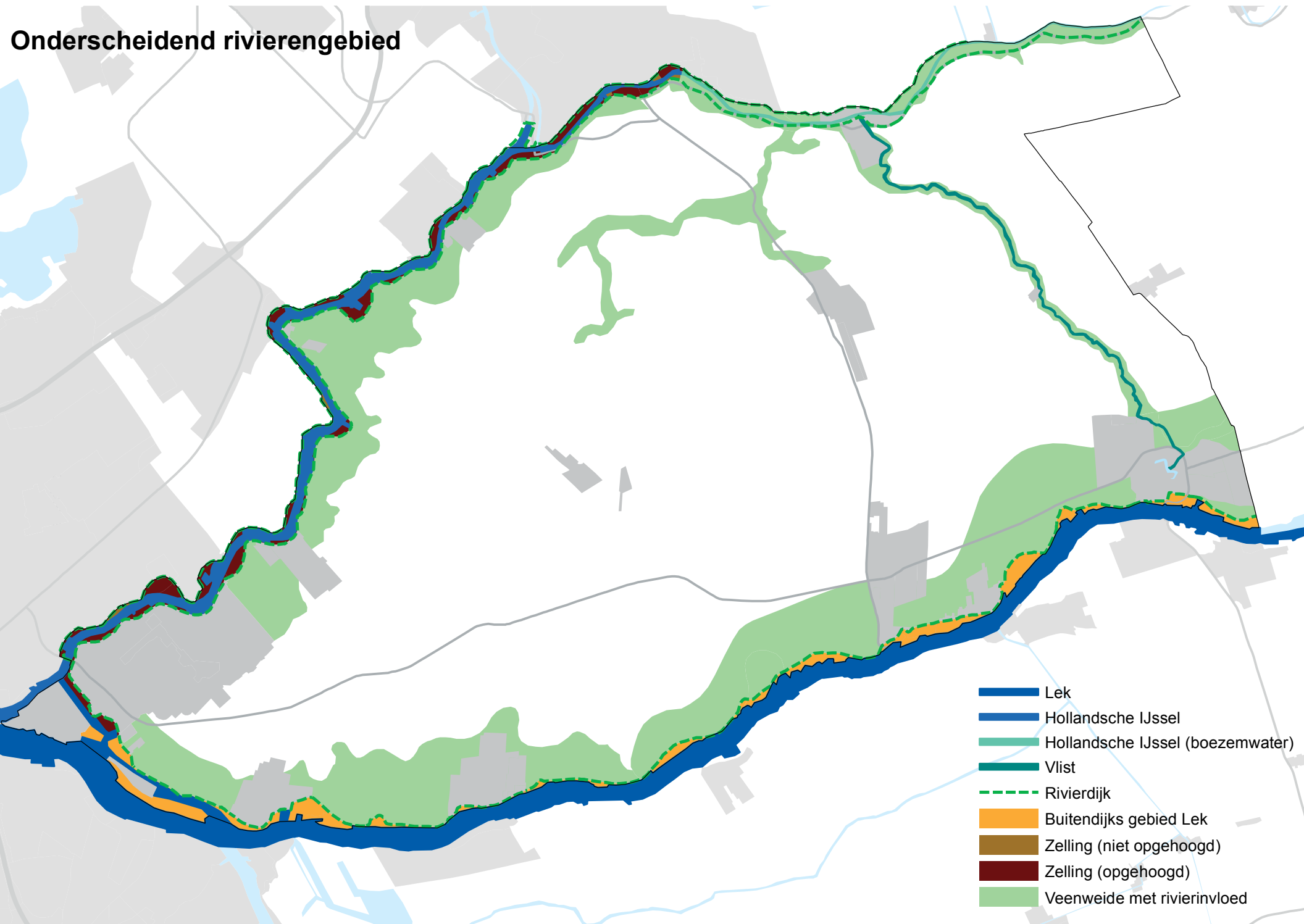
Aanvullende ambities

- Behouden van het bestaande tracé en profiel en de oriëntatie haaks op de kavelrichting.
- Behouden van de openheid en het groene karakter, de kade als contramal van het lint: geen bebouwing.
- Onverharde kades koesteren en in principe onverhard laten, de toegankelijkheid voor wandelaars handhaven en verbeteren.
- Bij de overige, reeds verharde kades de toegankelijkheid voor fietsers handhaven of verbeteren met zo min mogelijk verharding.
- Bestaande beplanting langs kades handhaven en zo nodig aanvullen.

De Reekade is toegankelijk voor wandelaars

Onderscheidend rivierengebied

Onderscheidend rivierengebied

Karakteristiek

Het rivierenlandschap staat in Zuid-Holland onder grote invloed van de getijden van de zee, maar ligt voor een deel ook in het veenland-schap.

De Krimpenerwaard wordt begrensd door Lek en Hollandsche IJssel. Een typisch oeverwallen landschap komt in het gebied nauwelijks voor, de veenweide loopt tot aan de dijken. In de ondergrond zijn de oeverwallen wel aanwezig en zorgen voor kleine verschillen in hoogteligging, met de hoogste gebieden tussen Schoonhoven en Bergambacht.

De dijken met dichte lintbebouwing vormen een sterke ruimtelijke begrenzing en een groot contrast met het open veenweidegebied. Langs de Lek liggen buitendijkse gebieden met invloed van de getijdenwerking. Langs de Hollandsche IJssel liggen buitendijkse gebieden op de plekken van voormalige kleiwinningen, zogenoemde zellingen. Naast natuurgebieden zijn er ook opgehoogde terreinen met (bedrijfs)bebouwing in het buitendijkse gebied.

Het veenstroompje de Vlist scheidt de Krimpenerwaard van de Lopikerwaard.

Ontwikkelingen

Dijkversterking Deltaprogramma

De recente dijkversterkingsopgave langs de Lek wordt in de komende jaren afgerond. De IJsseldijk aan de kant van de Krimpenerwaard is grotendeels afgekeurd, hier moet de dijkversterkingsopgave nog starten.

Bouwbeleid

Het hoogheemraadschap is momenteel bezig met de herziening van het bouwbeleid langs de dijken. In het bouwbeleid worden zones vastgelegd waarin voorwaarden voor de bebouwing worden opgenomen.

Hollandsche IJssel

In het kader van het project 'mooier, schoner, Hollandser' worden de beeldkwaliteitseisen verder uitgewerkt.

Ambities uit Kwaliteitskaart

Kom en oeverwalgebied

- Ontwikkelingen dragen bij aan het versterken van het contrast tussen verdichte, multifunctionele oeverwallen en stroomruggen en open kompolders/ veenweide.
- Ontwikkelingen dragen bij aan versterking van de visuele relatie tussen rivier en achterliggend landschap met de typerende gestrekte verkaveling.

Rivierdijken:

- Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan behoud van de rivierdijk als herkenbare landschappelijke structuurdrager van het rivierengebied.
- Versterken van het doorgaand profiel van de dijk. Dit draagt bij aan het herkenbaar houden en begrijpbaar houden van de dijk. Het ritme langs de dijk met afritten, bebouwing, afwisselend open-dicht etc. kan houvast geven voor het plaatsen en vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, evenals het dwarsprofiel van de dijk en bijbehorende bebouwing.
- Behoud van belangrijke doorzichten vanaf de dijk op het achterliggende (veenweide)landschap.
- Behoud of herstel van openbaarheid van oevers.
- Waar mogelijk koppelen van recreatieve routes aan water en/ of dijk.

Uiterwaarden

- Het versterken van het natuurlijk landschap met ruimte voor dynamische natuurlijke processen en wisselende waterstanden zijn uitgangspunt bij ontwikkelingen in het buitendijks gebied.
- Versterken van het contrast tussen binnen- en buitendijks gebied.

Lek

Brede weidse rivier met duidelijk zichtbare getijdeninvloed. Door-
gaande vaarroute voor de beroepsvaart. Het winterbed van de rivier
ligt vaak tot aan de voet van de brede en hoge dijk. De oever is over
grote delen verhard met een rietstrook ervoor. Een aantal eilanden
met natuurgebieden en werkgebieden liggen los voor de dijk. Alles
samen geeft dit de Lek een robuuste en stoere uitstraling.

Aanvullende ambities

- Stoere en robuuste uitstraling van de Lek versterken.
- Versterken natuurlijk karakter buitendijks gebied als onderdeel
zoete getijdennatuur.
- Zichtbaar en beleefbaar maken van alles wat met de
getijdenwerking samenhangt.
- Zicht vanaf de rivier op karakteristieke elementen, zoals de
vestingwallen en poortgebouw in Schoonhoven, behouden en
versterken.

Lek bij Lekkerkerk

Hollandsche IJssel

De Hollandsche IJssel tussen de stormvloedkering bij Krimpen en de waaiersluis bij Gouda is een zoetwatergetijdenrivier met duidelijk zichtbaar verschil tussen eb en vloed. De rivier is smaller dan de Lek en heeft een kronkelig verloop, daardoor zijn er ook veel doorzichten naar de overkant vanuit de dijklinten. Bebouwing staat aan weerskanten van de rivier (Gouderak - Moordrecht), met deels stenige oevers. In de laatste jaren vond in het kader van het project 'mooier, schoner, Hollands' een grote saneringsopgave plaats en zijn veel van de stenige randen vervangen door natuurlijke oevers.

De buitendijkse gebieden langs de Hollandsche IJssel heten 'zellingen' (zie ook 'Zellingen oorspronkelijk/opgehoogd', pagina 42).

Aanvullende ambities

- Buiten de kernen zoveel mogelijk natuurlijke oevers creëren.
- Versterken en zichtbaar maken van de getijdenwerking.
- Natuurontwikkeling versterkt de karakteristiek van de zoetwatergetijdenrivier; er worden randvoorwaarden gecreëerd die de ontwikkeling van een slib – biezten – riet – wilgen zonerings mogelijk maken.
- Openbaar houden/maken van de oever.
- Doorzichten vanaf de dijk op de rivier behouden.
- Bij nieuwbouw of herontwikkeling langs de dijk wordt rekening gehouden met de ruimtelijke impact aan de overkant en vanaf het water.

Hollandsche IJssel ten westen van Moordrecht/Gouderak

Hollandsche IJssel (boezemwater)

Ten oosten van de waaiersluis bij Gouda is de Hollandsche IJssel een getemde rivier zonder getijden en maakt deel uit van het boezemwatersysteem. Bebouwing en landbouwgronden liggen vlak naast het water. De oude dijken, op enige afstand van de rivier, herinneren aan de tijd van voor de schutsluis.

Aanvullende ambities

- Verschil tussen getijdenrivier en binnenwater handhaven en versterken.
- Natuurlijke oevers langs het boezemwater buiten de kernen.
- Handhaven en versterken van het groene karakter buiten de kernen.

Hollandsche IJssel in Haastrecht

Vlist

Veenrivier met kronkelend verloop in contrast met de lange rechte lijnen van de ontginningslijnen. Karakteristiek zijn kleine voorlanden met boomgaarden en rietoevers langs de kades. Op een eiland in de Vlist ligt het restant van de Koeneschans, een onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie (zie pagina 99).

Aanvullende ambities

- Zicht vanaf de wegen op het water handhaven en versterken.
- Handhaven van het karakteristieke profiel met groene kades en kleine voorlanden.

Vlist met kleine voorlanden

Rivierdijk

De dijken van Lek en Hollandsche IJssel verschillen in verschijningsvorm. Hoog en breed met lange rechte lijnen en slechts enkele flauwe bochten langs de Lek en smal met steile taluds en veel bochten langs de IJssel. Over de gehele lengte ligt de weg boven op de dijk, aan de kant van de Krimpenerwaard gevolgd door een doorgaand bebouwingslint aan de voet van de dijk. Alleen de dijk aan de noordkant van de IJssel is buiten de dorpen slechts incidenteel bebouwd. Door opeenvolgende, deels zeer recente, dijkversterkingen zijn dijk en aangrenzende bebouwing steeds meer met elkaar vervlochten geraakt. Er is beperkte ruimte voor verdere noodzakelijke dijkversterking.

Aanvullende ambities

- Herkenbaar houden karakteristiek dwarsprofiel van de dijk en aanhechting bebouwing aan de dijk.
- Behoud van de ligging van de weg op de dijk.
- Op- en afritten zijn ondergeschikt aan de continuïteit van de dijk.
- Bij dijkversterking:
 - Continuïteit dijkprofiel en oever behouden;
 - Weg bovenop;
 - Zoveel mogelijk recht doen aan cultuurhistorisch dijkprofiel.

Rivierdijk met weg op de kruin langs de Lek

Buitendijks gebied Lek

Op grote delen langs de Lek stroomt het water tot aan de dijkvoet en zijn er vanaf de dijk vergezichten over de rivier. Vaak zijn de buitendijkse terreinen losliggende eilanden, afgesneden door een smalle watergang of nevengeul van de rivier. De eilanden worden benedenstrooms steeds groter, met eiland De Zaag en de Stormpolder aan de westhoek van de Krimpenerwaard. De Stormpolder en delen van De Zaag zijn ingericht als bedrijfsterrein, de overige buitendijkse gebieden zijn grotendeels natuurgebieden. In de dorpen staat bebouwing buitendijks met de tuinen naar het water.

Aanvullende ambities

- Herkenbaar houden van het verschil tussen binnendijks en buitendijks gebied.
- Buitendijkse (woon)bebouwing behoudt het groene karakter naar het water (zie ook Rand aan de rivier).
- Versterken natuurlijk karakter buitendijks gebied als onderdeel zoete getijdennatuur.

Buitendijks natuurgebied aan de Lek

Zelling (niet opgehoogd)

De buitendijkse gebieden van de Hollandsche IJssel die bij eb droog vallen worden zellingen genoemd. Door de werking van eb en vloed werd er zand en slik afgezet. De zellingen werden onderling gescheiden door zogenoemde rikken, met riet begroeide walletjes oude kleigrond. Rikken zijn karakteristieke elementen, waarvan slechts nog enkele aanwezig zijn. De zellingen zijn door de rivierdynamiek spaarzaam begroeid, veelal met riet of zelfs onbegroeid. De oorspronkelijke zellingen zijn zeldzaam geworden, de meeste zellingen zijn opgehoogd.

Aanvullende ambities

- Koesteren van de oorspronkelijke, niet opgehoogde zellingen.
- Geen activiteiten en geen belemmering van de rivierdynamiek.
- Rond de zellingen worden randvoorwaarden gecreëerd die de ontwikkeling van een slib – biezem – riet – wilgen zoneringsmogelijkheid maken.

Natuurontwikkeling op een niet opgehoogde zelling aan de Hollandsche IJssel

Zelling (opgehoogd)

Veel zellingen zijn de afgelopen eeuwen gebruikt als kleiwinputten. Nadat de kleiwinning stopte zijn de gebieden (deels met verontreinigd materiaal) opgehoogd en in gebruik genomen als bedrijventerreinen. Na sanering zijn deze zellingen opnieuw ingericht als bedrijventerrein of woningbouwlocatie. De bebouwde zellingen versterken het karakter van de IJssel als 'woon- en werkrivier'. De opgehoogde zellingen vormen relatief autonome plekken met een eigen karakter en contrasten met het doorgaande dijklint.

Aanvullende ambities

- Het contrast tussen de meer robuust ingerichte zellingen en het meer kleinschalige binnendijkse gebied handhaven en versterken.
- Verscheidenheid aan zellingen koesteren; bijvoorbeeld woonbebouwing met groen karakter tot industriële bedrijven met stoere uitstraling.
- Bij herontwikkeling zellingen bij voorkeur geen damwanden toepassen (afhankelijk van de bestemming); verharde oevers onder talud zoveel mogelijk groen inpassen (bijvoorbeeld rietoevers).
- Historie van de zellingen zichtbaar maken, bijvoorbeeld door aanplant van riet.

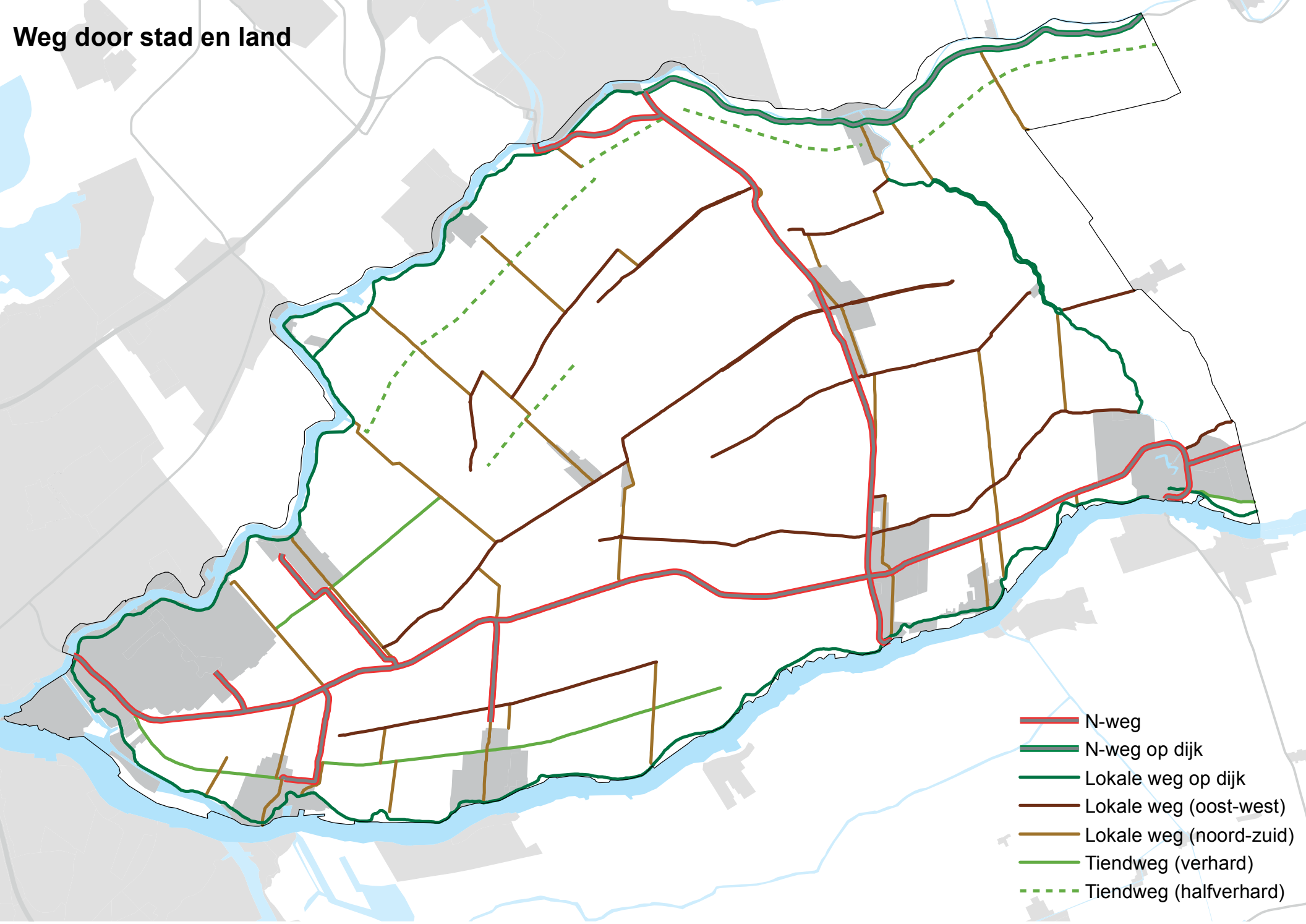
Veenweide met rivierinvloed

(zie pagina 33)

Opgehoogde zelling met bedrijfsgebouwen aan de Hollandsche IJssel

Weg door stad en land

- N-weg
- N-weg op dijk
- Lokale weg op dijk
- Lokale weg (oost-west)
- Lokale weg (noord-zuid)
- Tiendweg (verhard)
- Tiendweg (halfverhard)

Weg door stad en land

Karakteristiek

In het gebied komen alleen N-wegen voor, geen snelwegen. Twee N-wegen doorsnijden de Krimpenerwaard in noord-zuid en oost-west richting. De wegen op dijken zijn overwegend voor lokaal verkeer bestemd, maar vormen naast de N-wegen de hoofdontsluiting van het gebied. Binnen de waard zijn de meeste lokale wegen oost-west georiënteerd, haaks op de hoofdverkevelingsrichting van het landschap en begeleidt door lintbebouwing. Slechts op een aantal plekken liggen korte noord-zuid verbindingswegen door het open landschap. Voor recreatieve routes en het landbouwverkeer, maar vooral ook voor het landschapsbeeld, zijn de, voor de Krimpenerwaard karakteristieke, tiendwegen van belang.

Ontwikkelingen

Verbeteren van de bereikbaarheid van de Krimpenerwaard door verbetering van de doorstroming van de Algerabrug/-corridor. Door ontwikkelingen in de landbouw (meer loonwerkersbedrijven) zal het zware landbouwverkeer op de smalle wegen en linten verder toenemen. Gestreefd wordt naar een verbeterde 'routing' van dit landbouwverkeer.

Ambities uit Kwaliteitskaart

- Bij nieuwe infrastructuur beweegt de weg waar mogelijk mee met de hoofdrichting van het landschap.
- Nieuwe of aan te passen infrastructuur wordt altijd beschouwd als een integrale gebiedsopgave inclusief inpassingsvraagstukken. Onder inpassing wordt, naast ligging in het landschap, ook verstaan; omgaan met doorlopende landschappelijke structuren, logische oplossingen voor doorgaande recreatieve verbindingen en behoud van gebruikswaarde van het omliggend gebied.
- Waar N-wegen landschappelijke hoofdstructuren kruisen, bijvoorbeeld vaarten, dient de landschappelijke lijn als afzonderlijke structuur zichtbaar en herkenbaar te blijven (door bijvoorbeeld een brug). Deze 'contactpunten' worden met zorg ontworpen en komen terug in de beeldkwaliteitsparagraaf.

N-weg

Twee grote N-wegen doorsnijden de Krimpenerwaard, de N207 in noord-zuid en de N210 in oost-west richting. De N207 en het oostelijke deel van de N210 liggen op het tracé van de voormalige stoomtram, het westelijke deel van de N210 ligt voor een deel op de kade van De Loet.

Waar de N207 de richting van een lint volgt, ligt de weg op enige afstand van het lint. De N207 loopt buiten Stolwijk aan de westkant. Bergambacht en de uitbreiding van Schoonhoven worden doorsneden door de N210. In het meer verstedelijkte westelijke deel van de Krimpenerwaard heeft de N210 enkele korte aantakkingen naar de woonkernen (N474, N475, N476, N477).

De beplanting langs de wegen varieert en heeft geen doorgaand karakter, deels zijn er essenlanen geplant en soms wordt de weg begeleid door een hakhoutsingel.

Aanvullende ambities

- In vormgeving N-wegen doorstroomkarakter en autonome ligging versterken (beplanten met bomenrijen of open).
- Beplanting met bomenrijen doorzetten op de N207 en op de N210 tussen Schoonhoven en Bergambacht. Daarbij doorzichten op het landschap handhaven en verbeteren door bestaande onderbeplanting en bosschages te verwijderen.
- De ruimte tussen N-weg en lintbebouwing blijft open, geen dichtslibben van het tussenliggende gebied.
- Verdere toevoegingen van grote verkeerskundige elementen (bijvoorbeeld hoge verkeersborden) worden waar mogelijk in het open landschap vermeden.

N 207 met laanbeplanting tussen Stolwijk en Bergambacht

N-weg op dijk

Tussen de provinciegrens en Stolwijkersluis ligt de N228 op de dijk van de IJssel. De Hollandsche IJssel is achter de sluis bij Gouda een smal boezemwater, daardoor is de rivier vanaf de weg nauwelijks te zien. Soms is de dijk van de overkant of een enkele boot zichtbaar. Langs de weg ligt aan weerskanten losse bebouwing (zie ook Linten, pagina 72).

Aanvullende ambities

- Behoud van het profiel en continuïteit van de dijk, zorgvuldige inpassing van de weg.
- Zicht op het water, de dijk aan de overzijde en gebruik gerelateerd aan het water behouden en waar mogelijk verbeteren.

De N 208 ten oosten van Haastrecht met de rivier op afstand

Lokale weg op dijk

Alle rivierdijken zijn toegankelijk en de weg ligt op de kruin van de dijk. Uit ruimtegebrek is bij recente dijkversterkingen op delen van de dijk een tuimelkade (een verhoging naast de weg) buitendijks geplaatst. (zie ook Linten, pagina 72)

Aanvullende ambities

- Behoud van het profiel en continuïteit van de dijk, zorgvuldige inpassing van de weg.
- Voor de beleefbaarheid van het landschap, de weg op de kruin van de dijk houden.
- Wegen op dijken waar mogelijk vormgeven voor lokaal verkeer en fietsers.

Smalle lokale weg op dijk tussen Ouderkerk en Gouderak

Lokale weg (oost-west)

De meeste lokale wegen in het gebied zijn oost-west georiënteerd min of meer haaks op de verkavelingsrichting. De wegen zijn altijd gecombineerd met een vaart of wetering en worden meestal begeleid door lintbebouwing. Tussen weg en watergang staan vaak korte rijen met knotwilgen. Voor de ontsluiting van erven en landbouwkavels liggen een groot aantal bruggen en duikers langs de weg.

Aanvullende ambities

- Kenmerkende beplanting handhaven en aanvullen (knotwilgen tussen wetering en weg).
- Langs de oost-westwegen gebiedseigen erfbeplanting stimuleren
- Water vanaf de weg zichtbaar houden.
- Bruggen en duikers als kenmerkende elementen handhaven.

Weg in oost-west richting met knotwilgen tussen weg en wetering

Lokale weg (noord-zuid)

Ondergeschikt aan de lange doorgaande oost-west wegen liggen op een aantal plekken korte noord-zuid verbindingen, vaak voormalige kerkepaden. De wegen gaan door het open landschap en verbinden de zones met verdichte linten. De wegen liggen op smalle kades parallel aan de verkaveling.

Aanvullende ambities

- Weg op smalle dwarskade zonder begeleidende beplanting.
- De leesbaarheid van het landschap verbeteren, door de kruising met oost-west structuren (wetering, tiendweg) te markeren door bijvoorbeeld een brug of enkele bomen.
- Verbeteringen in de ontsluiting voor de landbouw passen in de bestaande landschappelijke structuren en in de karakteristiek van het wegenpatroon.

Noord-zuid georiënteerde weg in de open veenweide

Tiendweg

Tiendwegen zijn karakteristiek voor de Krimpenerwaard. De wegen zijn aangelegd na de middeleeuwen vermoedelijk ter compartimentering van de polders. Een tiendweg bestaat uit twee parallel lopende weteringen (of uit een wetering en een poldersloot) met een lange rechte kade ertussen. Ze lopen evenwijdig met de linten aan de achterkant van de langgerekte kavels. Veel tiendwegen zijn beplant met een elzensingel en hebben slechts een puinverharding. De wegen zijn in gebruik voor lokaal landbouwverkeer en recreatieve routes. Enkele tiendwegen in de buurt van dorpen zijn in de loop van de tijd deels bebouwd geraakt (zie ook 'Tiendweg lint', pagina 79)

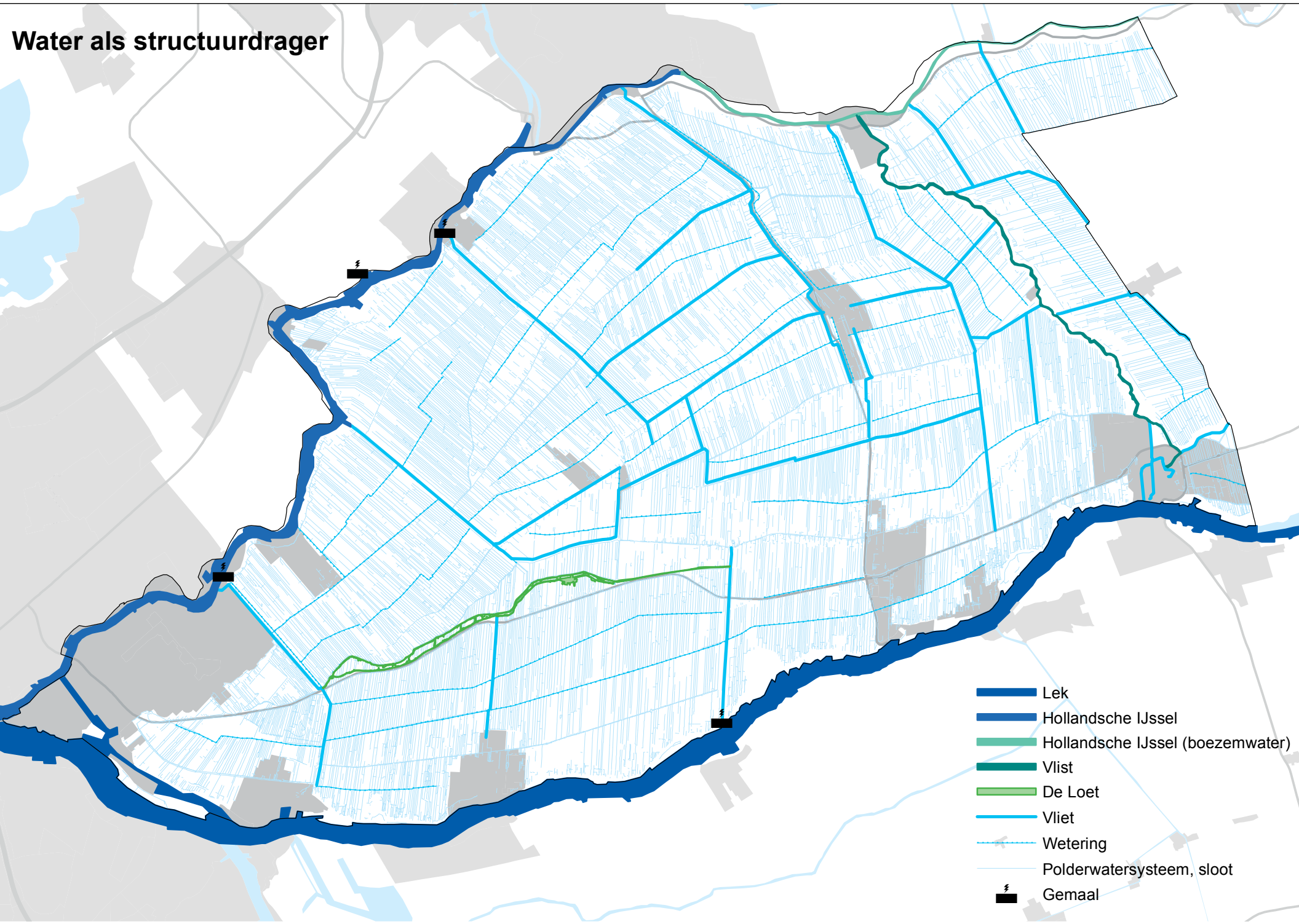
Aanvullende ambities

- Behouden van het bestaande tracé en profiel inclusief de aangrenzende watergangen en de oriëntatie haaks op de kavelrichting.
- De bijzondere belevingskwaliteit van tiendwegen behouden door zo min mogelijk verharding toe te passen:
 - Handhaven twee-sporen-paden;
 - Handhaven/verbeteren van halfverharding/puinverharding.
- De beplanting met houtwallen / elzensingels koesteren en versterken.
- De tiendwegen als 'groene contramal' van de dichtbebouwde linten koesteren.
- Geen bebouwing langs onbebouwde tiendwegen.

Halfverharde tiendweg ten oosten van Haastrecht

Water als structuurdrager

- Lek
- Hollandsche IJssel
- Hollandsche IJssel (boezemwater)
- Vliet
- De Loet
- Vliet
- Wetering
- Polderwatersysteem, sloot
- Gemaal

Water als structuurdrager

Karakteristiek

De Krimpenerwaard wordt begrensd door de Lek in het zuiden en de Hollandsche IJssel in het noorden. Het veenriviertje Vlist vormt de grens met de Lopikerwaard. Het andere veenstroompje, De Loet, stroomt oost-west parallel aan de Lek en vormt meer een onderdeel van de waard. Kenmerkend zijn de vaarten en vlieten, brede watergangen die nauwelijks oversteekbaar zijn enerzijds, en de weteringen met een groot aantal bruggetjes en duikers anderzijds. De vlieten haaks op de IJssel vormden vroeger de hoofdontwateringsgangen. Vandaag wordt het gebied door drie (in toekomst vier) gemalen ontwaterd.

Ontwikkelingen

Maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water in het nieuwe natuurgebied. Aanleg van nieuwe gemalen: een nieuw hoofdgemaal aan de Hollandsche IJssel is bijna gereed. Daarnaast komen nog twee kleinere tussengemalen; één bij Achterbroek en één aan de westkant van de Vlist bij de Visserskade.

Ambities uit Kwaliteitskaart

- Een beleefbaar waterstelsel als dragende structuur van Zuid-Holland: verbeteren van de zichtbaarheid, toegankelijkheid en uitstraling van het water.
- Waar mogelijk wordt gezocht naar vereenvoudiging van het waterbeheer en gewerkt aan een klimaatbestendige en robuuste inrichting van het watersysteem.
- Bewaren en versterken van de stoerheid en het open karakter van de deltawateren en het waar mogelijk terugbrengen van dynamiek en het natuurlijk systeem.
- De (provinciale en historische) vaarwegen krijgen de uitstraling van regionale landschappelijke dragers door een doorgezette eenheid van inrichting van de oevers en begeleidende beplanting en door de vormgeving van kruisende infrastructuur. Aandacht voor zicht op en vanaf het water.
- Als ontwikkelingen plaatsvinden aan kanalen en vaarten buiten het stedelijk gebied, dan dragen deze bij aan versterking van hun rustige en voorname karakter, behoud en versterking van erfgoed als identiteitsdragers en herstel van continuïteit (ook aanliggend landschap) waar nodig.
- Als ontwikkelingen plaatsvinden langs de rivier dragen deze bij aan behoud of versterking van het eigen karakter van de rivier.
- De oevers van rivieren, vaarten, kanalen en plassen zijn waar mogelijk openbaar toegankelijk. Om oevers en water toegankelijk en beleefbaar te houden is er geen ruimte voor verdere verdichting (privatisering) van de oevers, direct grenzend aan het water.
- Bewaken en herstellen van continuïteit van landschappelijke structuurdragers als veenstromen, kanalen of -dijken waar nodig.

Lek

(zie Rivierengebied)

Hollandsche IJssel

(zie Rivierengebied)

Hollandsche IJssel boezemwater

(zie Rivierengebied)

Vlist

(zie Rivierengebied)

De Loet

Kronkelige veenstroom in tegenstelling tot de Vlist nooit gebruikt als ontginningsas en daardoor zonder bebouwing. In de jaren '70 is langs de Loet het recreatieterrein Loetbos aangelegd.

Aanvullende ambities

- Koesteren van de kronkelige loop en het contrast met de rechte kavelsloten en weteringen.
- Behouden van de vrije ligging in

De Loet in het Loetbos

bebouwing.

Vaart / vliet

Vaarten en vlieten zijn de hoofdwatergangen op polderwaterniveau. Vaarten liggen vooral in het systematisch ontgonnen middengebied en vormden daar de ontginningsassen. De vlieten liggen overwegend langs de randen haaks op de rivier en parallel met de verkaveling. De vlieten maakten in het verleden onderdeel uit van het ontwateringssysteem met blokboezems. Het zijn brede watergangen met weinig bruggen, ideaal als recreatieve kanoroutes (zie pagina 94). Voor de schoon water toevoer van het nieuwe natuurgebied zal er grotendeels gebruik gemaakt worden van bestaande watergangen, ontbrekende schakels worden toegevoegd.

Aanvullende ambities

- Het verschil met de weteringen in het gebied handhaven: weinig bruggen, min of meer rechte oevers.
- Ontwikkelingen aan of langs het water belemmeren niet het recreatief medegebruik.
- Natuurontwikkeling in de vorm van natuurvriendelijke oevers

Breed open water Torenvliet

van de hoofdwatertgangen langs nieuwe en bestaande natuurgebieden.

- De mogelijke nieuwe hoofdwatertgang in het natuurgebied wordt ingericht:
 - als vaart/vliet met een rechte loop en weinig bruggen;
 - met doorgaande natuurvriendelijke oevers;
 - zodat recreatief medegebruik mogelijk is (wandel- en kanoroutes), als het vanuit de ecologische doelstelling acceptabel is.
 - Het tracé van de watertgang zoveel mogelijk koppelen aan de Landscheiding resp. voormalige ringvaart rond het middengebied. (zie ook 'Historische ringvaart', pagina 98)

Wetering

De weteringen in het gebied zijn brede oost-west georiënteerde watertgangen op polderwaterniveau haaks op de verkaveling. Door het grote aantal bruggetjes heeft de wetering een 'gekartelde' rand; bruggen en onregelmatige rand vormen samen een karakteristiek beeld. Er zijn enerzijds achter- en tiendweteringen, die in het open

Wetering met kenmerkende bruggetjes

landschap liggen, en anderzijds voorweteringen die bij het bebouwingsslint liggen.

Aanvullende ambities

- Robuust polderwatersysteem, versterken zichtbaarheid en toegankelijkheid.
- Verschil vaarten en weteringen behouden en versterken.
- Handhaven van het karakteristiek beeld met het grote aantal bruggetjes.

Gemaal

In de Krimpenerwaard regelen drie recent nieuw gebouwde hoofdgemalen de waterhuishouding, twee langs de IJssel (in Krimpen en bij Stolwijkersluis) en een langs de Lek (tussen Lekkerkerk en Bergambacht). Aan de noordzijde van de IJssel ligt, ten westen van Moordrecht, het hoofdgemaal van de Zuidpolder. Vroeger kende de Hollandsche IJssel talloze gemalen, velen zijn als monument bewaard gebleven.

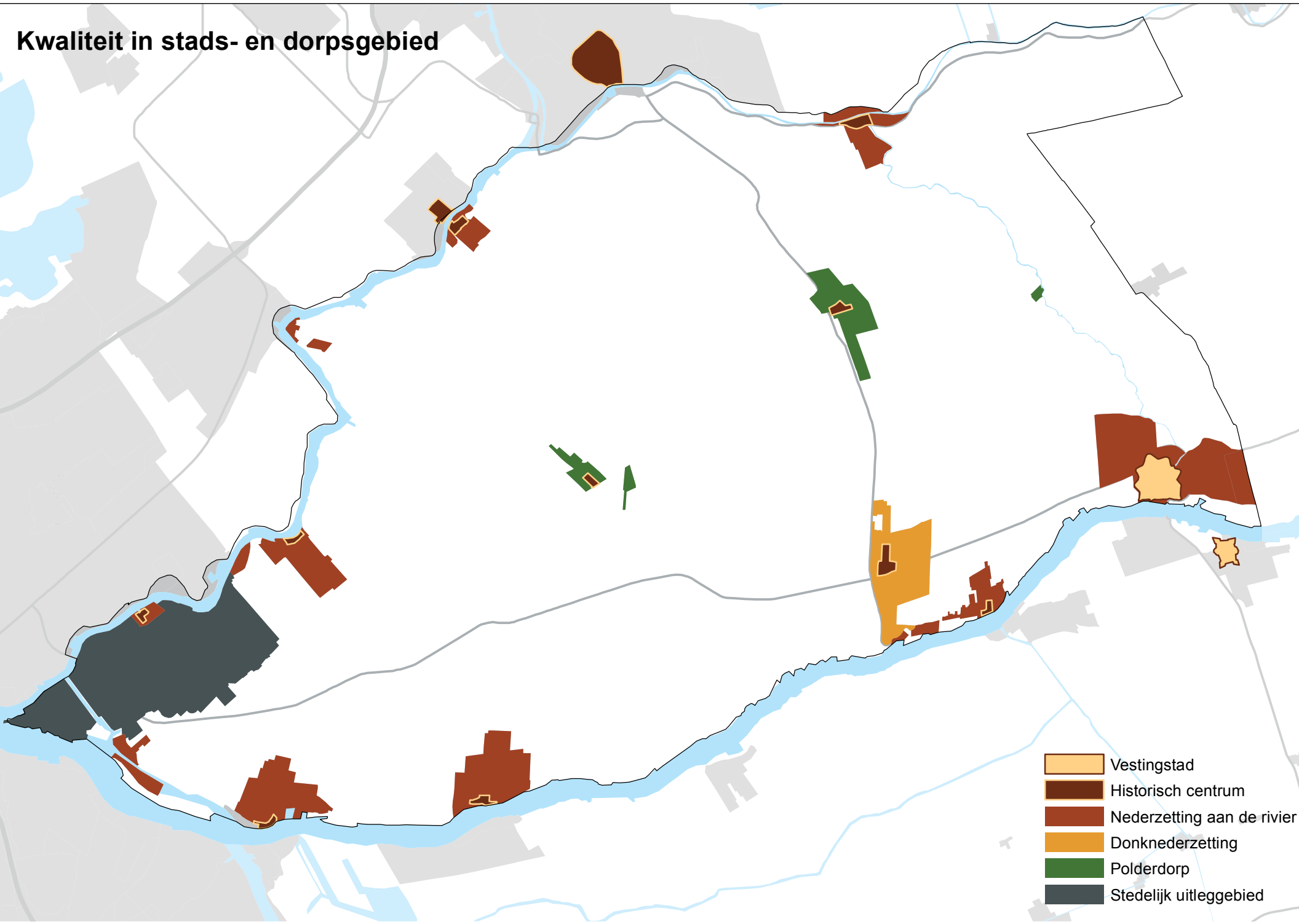
Aanvullende ambities

- Gemaal heeft ruimtelijke relatie met de rivier én achterliggende veenweide.

Historisch gemaal bij Krimpen aan den IJssel

Kwaliteit in stads- en dorpsgebied

- Vestingstad
- Historisch centrum
- Nederzetting aan de rivier
- Donknederzetting
- Polderdorp
- Stedelijk uitleggegebied

Kwaliteit in stads- en dorpsgebied

Karakteristiek

De relatieve leegte van de Krimpenerwaard staat in sterk contrast met de aangrenzende agglomeratie van Rotterdam. Steden en dorpen zijn compact en liggen voornamelijk langs de rivier of, zoals Bergambacht, op een donk vlakbij de rivier. Schoonhoven als vestingstad aan de rivier heeft daarin een bijzondere rol. In het middegebied liggen twee dorpen als 'verdikkingen' aan de linten en weteringen, waarvan Stolwijk dankzij de verkeersgunstige ligging het grootste is.

Ontwikkelingen

Afstemming over de behoefte aan woningbouw vindt plaats in het kader van de regionale woonvisie.

Ambities uit Kwaliteitskaart

- Elke kern (dorp) ontwikkelt zijn eigen identiteit en bouwt voort op haar karakteristieke structuur en ligging aan en in het landschap. Het dorp is deel van het omringende landschap, doordat onderliggende patronen herkenbaar zijn in de structuur van het dorp.
- Waar mogelijk blijven karakteristieke en beschermde stads- en dorpsgezichten ervaarbaar vanuit het omringende landschap.
- Bij nieuwe ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van de groen- en waterstructuur als onderdeel van het stads- en dorpsontwerp.
- Cultuurhistorisch waardevolle gebouwen worden behouden door ze waar mogelijk een functie te geven die aansluit bij de behoeften van deze tijd.
- Als ontwikkelingen plaatsvinden in of in de nabijheid van het historisch centrum dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de vitale stads- en dorpscentra met een gevarieerd functioneel en ruimtelijk beeld. Het eigen karakter van het historisch centrum wordt opgezocht en versterkt.

Vestingstad

Schoonhoven is een vestingstad met stadswallen en aangelegd als onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie. De in de dertiende eeuw aangelegde haven vormt het centrum van de stad. De leesbaarheid van de vestingstad met aangrenzende schootsvelden is grotendeels verloren gegaan door de aanleg van een ringweg en door nieuwbouwwijken direct grenzend aan de stadswallen. Door de ringweg is de routing vanuit de omgeving naar het historisch centrum ook minder logisch en vanzelfsprekend geworden. Enkele torens in het centrum vormen van verre zichtbare oriëntatiepunten. Uniek is de (visuele) relatie met Nieuwpoort aan de overzijde van de Lek (zie ook Oude Hollandse Waterlinie, pagina 99)

Aanvullende ambities

- Behoud waardevolle bebouwing beschermd gezicht Schoonhoven.
- Verbeteren van de zichtlijnen tussen de vestingswerken van Schoonhoven en Nieuwpoort.
- Bewaren van de zichtlijnen vanuit de vestingswerken naar het landschap en vice versa.

Poortgebouw aan de Lek in Schoonhoven

Historisch centrum

De dorpen in het gebied zijn ontstaan als 'verdichtingen' rond de kerk in het dijk- of polderlint. De historische lintstructuren zijn ook in de huidige situatie nog goed zichtbaar, doordat de latere dorpsuitbreidingen los achter de linten zijn geplaatst.

Aanvullende ambities

- Behoud en versterking van de kenmerkende kwaliteiten van het historische centrum en het lint waaraan het centrum ligt; transformaties respecteren schaal en structuur.
- Bij nieuwe ontwikkelingen blijft de 'losse ligging' van de latere uitbreidingen intact.

Nederzetting aan de rivier

De meeste dorpen in de Krimpenerwaard zijn ontstaan als een 'verdikking' van het dijklint langs de rivier rond een kerk. De dorpen zijn op de rivier georiënteerd met het centrum op of vlak achter de dijk. Nieuwe woonwijken liggen achter de dijk en volgen de landschappelijke patronen van de veenweide. (zie ook 'Rand aan de rivier', pagina 63)

Aanvullende ambities

- De oriëntatie van het dorpscentrum op de rivier bewaren en versterken. Centrumfuncties krijgen bij voorkeur hier een plek.
- Het contrast tussen (historische) bebouwing langs de dijk en nieuwe woonwijken in de veenweide behouden.
- Nieuwe ontwikkelingen behouden of versterken het contrast tussen rivierdijk en veenweide.
- Handhaven van belangrijke zichtlijnen tussen landschap en stad (Gouda, Haastrecht, Schoonhoven); bijvoorbeeld zicht op de stadscouliasse vanuit het landschap resp. doorzicht of panorama op het landschap vanuit de stad.

Lekkerkerk georiënteerd op de rivier

Donknederzetting

Bergambacht is ontstaan op de verhoging van een rivierduin, met de oude kerk op het hoogste punt van de donk. De ligging op enige afstand van de rivier onderscheidt Bergambacht van de andere dorpen langs de Lek. Het ontbreken van een (voormalige) vaarverbinding onderscheidt het dorp van andere dorpen in de waard. De N210 verdeelt het dorp in tweeën; historisch centrum en woonwijken aan de noordkant, bedrijventerreinen aan de zuidkant. Het dorp wordt aan de westkant begrensd door de N207.

Aanvullende ambities

- Het historische centrum rond en de zichtlijnen naar de verhoogd liggende kerk koesteren.
- Barrière effect van de N210 verminderen door een groene inpassing en verbeteren van de oversteekbaarheid.

Verhoogd liggende kerk en aangrenzende bebouwing op de donk, Bergambacht

Dorp in veenweide

De dorpen Stolwijk en Berkenwoude zijn oorspronkelijk lintdorpen in het veengebied, waarbij de dorpen rond de kerk verder zijn uitgebreid. De oorspronkelijke linten zijn nog goed als doorgaande lijnen herkenbaar en verbinden dorp en landschap. Ook binnen de latere uitbreiding zijn de oorspronkelijke landschappelijke patronen, zoals de verkaveling, overwegend goed herkenbaar. De nieuwe wijken liggen achter de lintbebouwing haaks op het lint, waarbij veel sloten vanuit de veenweide doorlopen in de wijk. Het dorpje Vlist bestaat nog steeds voornamelijk uit lintbebouwing met slechts een kleine uitbreiding naar het achterliggende veengebied (zie ook 'Vlist lint', pagina 75).

Aanvullende ambities

- De continuïteit van het lint binnen en buiten het dorp wordt bewaard.
- De karakteristiek van het lint als centrum van het dorp blijft behouden en wordt versterkt. Het centrum fungeert als concentratiepunt voor routes en voorzieningen.
- Nieuwe uitbreidingen liggen achter het lint, de landschappelijke patronen vormen de basis voor de uitbreiding.
- Behoud waardevolle bebouwing beschermd gezicht Vlist.

Brede watergang in Berkenwoude

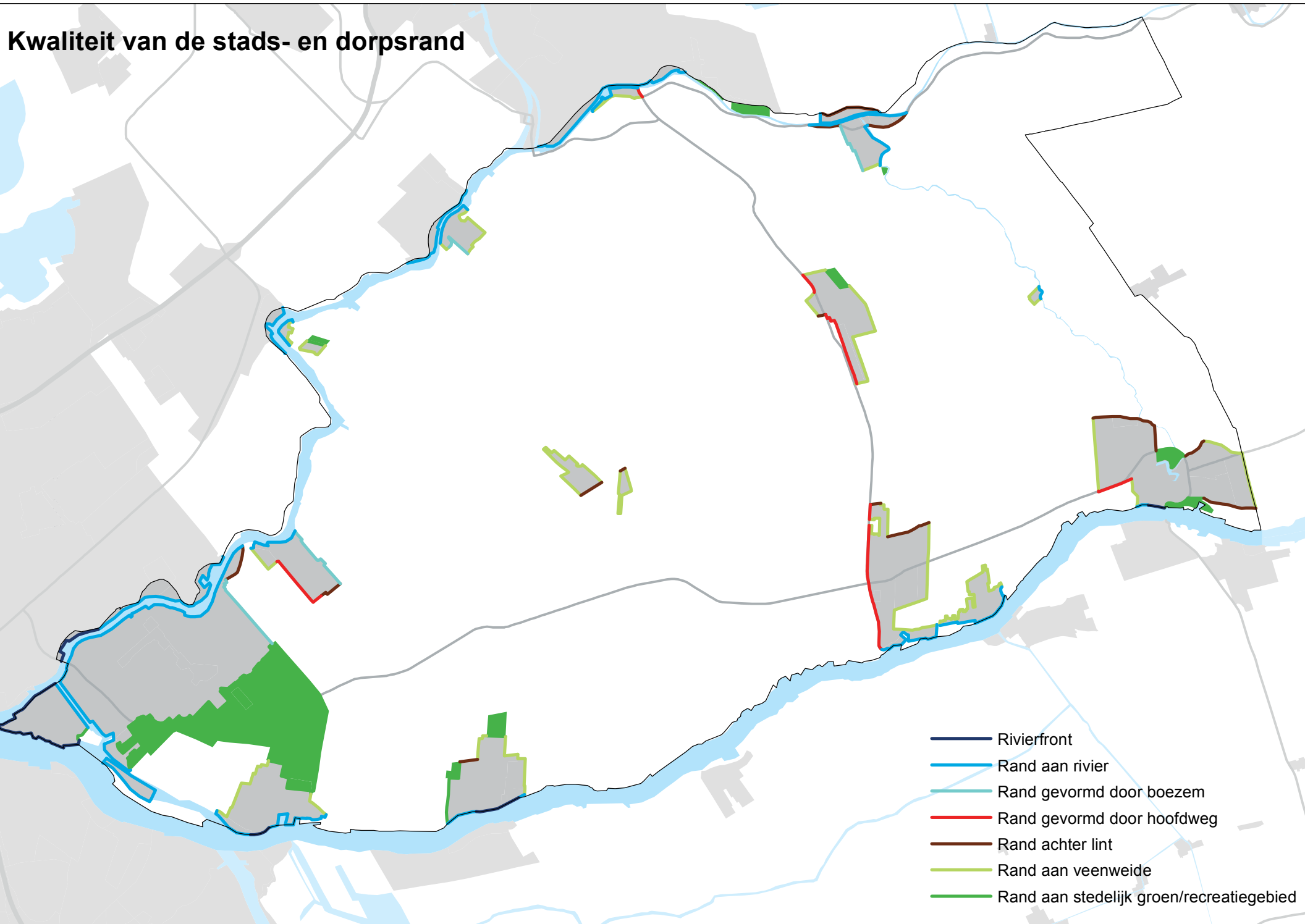
Stedelijk uitleggebied

Krimpen aan den IJssel is vanaf de jaren vijftig snel gegroeid als groeikern van de agglomeratie Rotterdam. Langs de IJsseldijk staat overwegend nog de oude bebouwing, de uitbreidingswijken liggen in de polder. In het uitleggebied lijkt het veenweidelandschap ver weg. Het recreatiegebied Krimpenerhout vormt een buffer naar het overige deel van de Krimpenerwaard.

Aanvullende ambities

- Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen gelden de ambities beschreven bij 'Rand aan een blokboezem' en 'Rand aan stedelijk groen/recreatiegebied'.

Kwaliteit van de stads- en dorpsrand

Kwaliteit van de stads- en dorpsrand

Karakteristiek

De stads- en dorpsrand is de zone op de grens van bebouwd gebied en landschap. De relatie tussen bebouwd gebied en landschap is afhankelijk van de karakteristieken van de bebouwingsrand en die van het aangrenzende landschap. De kwaliteit van de rand kan op verschillende manieren tot uitdrukking komen. Waar landschap en bebouwing als het ware 'met het gezicht naar elkaar' zijn gekeerd met een heldere en vaststaande landschappelijke grens is het de kwaliteit van het front (contrast). Randen waar bebouwd gebied en landschap zijn verbonden door zichtbare en begaanbare doorlopende landschappelijke structuren worden gekenmerkt door de kwaliteit van verweving (contactkwaliteit). Randen waar de grens tussen bebouwing en landschap diffuus is bezitten de kwaliteit van de overlap tussen stad en landschap (contract).

In de Krimpenerwaard onderscheiden we de volgende stads- en dorpsranden:

- het 'rivierfront' is een duidelijke front-kwaliteit, dorp of stad zijn met het gezicht naar de rivier gericht.
- de 'rand aan de rivier' is een heldere landschappelijke grens met de kwaliteit van een front maar de bebouwing staat niet 'met het gezicht' naar de rivier.
- bij 'rand aan een blokboezem' wordt de heldere landschappelijke grens gevormd door een (meestal beboste) blokboezem.
- de 'rand aan een hoofdweg' is een bijzondere vorm van een rand met de kwaliteit van het front, waar een weg tussen de bebouwing en landschap ligt.
- de 'rand verweven met het landschap' kan een woon- of werkgebied zijn dat grenst aan de veenweide.
- de 'rand aan stedelijk groen/recreatiegebied' is een rand die geleidelijk overgaat in een recreatie- of stedelijk groengebied. De kwaliteit van de groene rand zit in de overlap.

Ontwikkeling

(zie Stads- en dorpsgebied)

Ambitie Kwaliteitskaart

Ontwikkelingen aan de stads- of dorpsrand dragen bij aan het realiseren van een rand met overgangskwaliteit.

Rivierfront

De vestingstad Schoonhoven en de bebouwing op de rivierdijk van Lekkerkerk en een klein deel van Krimpen aan de Lek vormen een front naar de rivier. Bebouwing en rivier liggen hier met het gezicht naar elkaar toe en de kwaliteiten van de bebouwing en van de rivier komen volledig tot hun recht.

Aanvullende ambities

- Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan het karakter van de rand als rivierfront.
- Behouden van het zicht op de rivier, ook vanaf de dwarswegen naar de dijk toe.
- Nieuwe ontwikkelingen in het front zijn ook met het gezicht naar de rivier gericht.

Rivierfront Lekkerkerk

Rand aan de rivier

De dorpen langs de Hollandsche IJssel en de kleinere kernen langs de Lek hebben geen uitgesproken rivierfront. De rivier vormt een heldere landschappelijke grens maar de bebouwing is niet met het 'gezicht' op de rivier gericht. De bebouwing is georiënteerd op de dijk met groene tuinen naar de rivier. Tussen de bebouwing liggen steegjes en openbare plekkjes aan het water. De plekken zorgen voor een soort kleinschalig front met een bijzondere ruimtelijke kwaliteit. Nieuwe ontwikkelingen maken door de oriëntatie van de bebouwing en openbare plekken wel een duidelijk gebaar naar het water.

Aanvullende ambities

- Koesteren van kleinschalige, vaak informele bebouwing en het groene karakter langs de rivier.
- Kleinschalige openbare plekken aan de rivier inrichten als gevarieerde verblijfsplek.
- Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan het groene karakter langs de rivier; kleinschalige openbare plekken met 'frontkwaliteit' kunnen daarvan onderdeel uitmaken.

Rand aan de rivier in Ammerstol

Rand aan een blokboezem

Dorpen langs de Hollandsche IJssel grenzen met een kant aan een voormalige blokboezem. De blokboezem is herkenbaar aan de opgaande beplanting in het verder vlakke landschap. Daarmee vormen ze een duidelijke en aantrekkelijke grens van de bebouwing. In de dorpsrand naar de blokboezem liggen vaak openbare functies zoals scholen, sportterreinen of speelplaatsen; deze vormen een goede koppeling tussen dorp en landschap. De boezems bij Haastrecht en Ouderkerk zijn toegankelijk voor recreanten, de boezem bij Gouderak is toegankelijk vanaf de tiendweg, maar niet vanuit het dorp.

Aanvullende ambities

- Blokboezem als heldere landschappelijke grens handhaven.
- Goede toegankelijkheid vanuit het dorp en doorgaande routes naar het landschap.
- Openbare functies, zoals bijvoorbeeld speelvelden en zwembaden, in de dorpsrand handhaven en versterken (zie ook pagina 68).

Rand Gouderak aan blokboezem

Rand aan een hoofdweg

De hoofdwegen in de Krimpenerwaard liggen veelal op afstand van de dorpsrand, parallel met de verkaveling. De weg is niet beplant en valt vanuit de dorpsrand gezien weg in het landschap. De afstand van twee kavels breed is groot genoeg, zodat de bebouwingsrand zelf is vormgegeven als rand aan de veenweide (lage beplanting, geen schuttingen).

Aanvullende ambities

- Gebied tussen weg en dorpsrand open houden, minimale afstand twee kavels breed handhaven.
- Beplanting met bomenrijen doorzetten op de N207 en op de N210 tussen Schoonhoven en Bergambacht. Daarbij doorzichten op het landschap handhaven en verbeteren door bestaande onderbeplanting en bosschages te verwijderen.
- Behouden van doorzichten vanuit de stadsrand Schoonhoven naar het landschap.
- Barrière effect van de weg opheffen door verbeteren oversteekbaarheid waar mogelijk.

Rand Ouderkerk naar de N475

Rand aan veenweide

De rand tussen dorp en veenweide loopt in een rechte lijn parallel met de verkaveling of haaks erop. Woonbebouwing en bedrijventerreinen staan met voor- of achterkant naar het landschap. De 'achterkant' van het dorp wordt meestal gevormd door een wetering, tiendweg of het volgende bebouwingslint. De zijkant van het dorp parallel aan de verkaveling heeft geen specifieke grens en ligt dan ook niet vast. Door nieuwe ontwikkelingen kan de rand schuiven. Landschappelijke patronen zoals poldersloten lopen vaak door in de bebouwing.

Aanvullende ambities

- Randen vormen een zachte, waterrijke en groene overgang naar het landschap.
- Behouden en versterken van de visuele en functionele verweving van dorpsrand met veenweide, bijvoorbeeld door toegankelijke kades door de veenweide naar het dorp.
- Landschappelijke patronen, zoals watergangen, kades of rijen knotwilgen zorgen voor verweving van bebouwing en landschap.
- Zichtlijnen vanuit het dorp naar het landschap langs landschappelijke structuren zoals sloten handhaven.

Rand aan veenweide in Gouderak

Rand achter lint

Door uitbreidingen zijn dorpen tot aan het volgende lint gegroeid. Het lint vormt dan de rand van het dorp, bijvoorbeeld het lint Tussenlanden aan de noordkant van Bergambacht. Tussen dorp en lint is een groene tussenruimte (particulier of openbaar) gespaard gebleven. Daardoor blijft het lint als zelfstandig lijnelement herkenbaar.

Aanvullende ambities

- Herkenbaar houden verschil van linten waarlangs dorp is gegroeid en linten die door uitbreiding ingesloten worden.
- Groene ruimte tussen lint en dorpsbebouwing behouden.

Rand achter lint in Bergambacht

Rand aan stedelijk groen/recreatiegebied

Deze randen worden gekenmerkt door een geleidelijke overgang tussen bebouwd gebied en landschap. Het grensgebied wordt vaak gevormd door een mix van recreatiegebieden, sportvelden, volkstuinen en andere stadsrandfuncties. In de bebouwingsrand zijn vaak openbare functies zoals scholen of zwembaden gevestigd. De inrichting van het gebied is zeer groen, vaak met hoog opgaande beplanting in de vorm van (broek)bossen, waarbij het oorspronkelijke verkavelingspatroon overwegend intact gehouden is. Als het verkavelingspatroon ook doorloopt in de aangrenzende dorpsrand, zorgt dit voor een goede (visuele) verbinding tussen landschap, groengebied en bebouwing.

In de stedelijke uitbreidingen van Krimpen aan den IJssel is het oorspronkelijke verkavelingspatroon losgelaten en staat de bebouwing met de achterkant naar het recreatiegebied. Door de omvang van zowel de bebouwing als het recreatiegebied is een directe relatie met het landschap niet aanwezig.

De toegankelijkheid vanuit de dorpen en steden is over het algemeen goed.

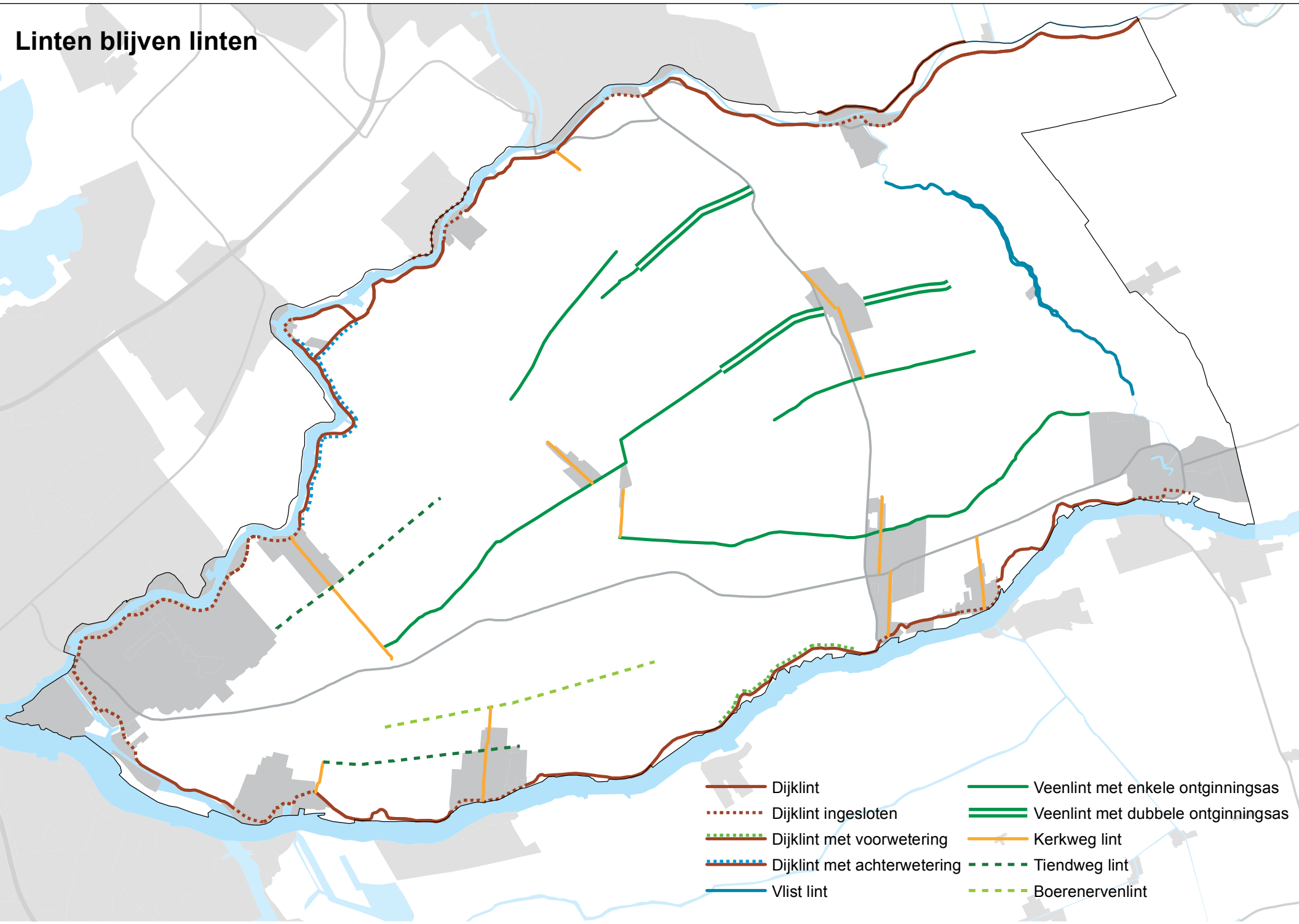
Rand aan groengebied Stolwijk

Aanvullende ambities

- Ontwikkelingen worden geïntegreerd ontworpen en sluiten zo veel mogelijk aan bij de ruimtelijke kwaliteit van het aangrenzende (veenweide) landschap.
- De groenzones aan de rand staan niet op zichzelf maar zijn georiënteerd op stad én landschap.
- Toegankelijkheid van het landschap vergroten door recreatieve routes vanuit de groenzones door te trekken naar het landschap.

Linten blijven linten

- Dijk lint
- Dijk lint ingesloten
- Dijk lint met voorwetering
- Dijk lint met achterwetering
- Vlist lint
- Veenlint met enkele ontginningsas
- Veenlint met dubbele ontginningsas
- Kerkweg lint
- Tiendweg lint
- Boerenervenlint

Linten blijven linten

Karakteristiek

De bebouwing van het landelijke gebied is geconcentreerd in de linten. Door de ontginning vanuit de rivieren hebben de linten een oost-west oriëntatie. De linten zorgen voor een geleiding van het landschap in noord-zuid richting en lange open ruimtes in oost-west richting. De linten in het gebied zijn in twee categorieën te onderscheiden: dijklinten en veenlinten. Binnen deze twee categorieën wordt verder gedifferentieerd.

Ontwikkelingen

Intensivering en schaalvergroting van de agrarische bedrijven buiten het natuurgebied inclusief eventueel enkele boerderijverplaatsingen. Daaraan gekoppeld is een toename van het landbouwverkeer over de smalle wegen.

In het kader van de Ruimte voor ruimte-regeling zal in de linten nieuwbouw van burgerwoningen plaatsvinden.

Ambities uit Kwaliteitskaart

- Linten blijven linten als onderscheidende bebouwingsvorm in het gebied.
- Linten behouden hun lineaire karakter, waarbij de achterzijde van de bebouwing een direct contact met het landschap heeft en de voorzijde aan de openbare weg of waterloop grenst.
- Bij nieuwe ontwikkelingen zijn de huidige korrel, profiel, transparantie en respect voor historische gaafheid van een lint richtinggevend.
- Bij grootschalige ontwikkelingen blijft het lint herkenbaar als bebouwingsvorm. Dit betekent dat er op gepaste afstand van het lint gebouwd wordt, waarbij het landschap, het lint en de nieuwe ontwikkeling bepalend zijn voor deze afstand. Het lint behoudt zijn eigen gezicht.

Dijklint

De zone langs de rivieren was het vroegst bebouwde gebied, van daaruit is het achterliggende land ontgonnen. De ontginningsrichting is haaks op de rivier. De bebouwing ligt als een aaneengesloten band langs de dijk. Binnendijs staat de meeste bebouwing beneden aan de dijkvoet en incidenteel op dijkniveau. Ook staat regelmatig aan de kant van de rivier bebouwing op dijkniveau. Het rivierdijklint kenmerkt zich door een mix van agrarische bebouwing, burgerwoningen en bedrijven. Tussen de bebouwing door, langs de poldersloten zijn lange zichtlijnen de veenweide in. Door de dichte bebouwing is noodzakelijke dijkversterking moeilijk realiseerbaar. (zie ook Rivierdijk, pagina 41)

Aanvullende ambities

- Contrast verdichte dijklinten en open veenweidegebied beleefbaar houden.
- Doorzichten over opstreckende verkaveling vanaf de dijk zoveel mogelijk behouden, poldersloten lopen door tot aan de dijkvoet.
- Bij dijkversterking rekening houden met het karakteristieke dwarsprofiel van de dijk en aanhechting bebouwing aan de dijk.
- Herkenbaar houden van de ruimtelijke structuur van de verkaveling: dwars op de dijk, variërend van haaks tot enigszins onder een hoek.
- In stand houden van het profiel dat gewoonlijk asymmetrisch is met bebouwing binnendijs aan de dijkvoet en op sommige plekken buitendijs op dijkniveau.
- Bebouwing staat met 'het gezicht' naar de dijk.
- Bebouwing aan de dijkvoet staat bij voorkeur parallel met de verkaveling, bebouwing op dijkniveau bij voorkeur parallel met de dijk.
- Bedrijfsgebouwen staan achter de rooilijn van de woningen.
- Nieuwe ontwikkelingen houden rekening met toekomstige dijkversterkingen.

Dijklint Hollandsche IJssel

Dijklint met voorwetering

Aan de Lek tussen Bergambacht en de Hooge Boezem bij Opperduid ligt langs de dijkvoet een wetering voor de bebouwing. Door de voorwetering ligt de bebouwing meer op afstand van de dijk. Door het ontbreken van een watergang achter de bebouwing is uitbreiding naar achteren eenvoudig. De achterkant naar de veenweide is daardoor rafelig. De bebouwing ligt alleen binnendijs en is iets lossier met meer doorzichten dan bij de andere dijklinten. Daardoor heeft dit deel van het dijklint een ruime en groene uitstraling. Voor toekomstige dijkversterking lijkt er voldoende ruimte in het profiel.

Aanvullende ambities

- Contrast verdichte dijklinten en open veenweidegebied beleefbaar houden.
- Herkenbaar houden van de karakteristieke opeenvolging van dijk, wetering en de daarachter liggende bebouwing.
- Bij dijkversterking rekening houden met het karakteristieke dwarsprofiel van de dijk.
- Wetering langs de dijkvoet zichtbaar houden en waar mogelijk terugbrengen.
- Doorzichten over opstreckende verkaveling vanaf de dijk behouden.
- Asymmetrisch profiel met bebouwing alleen binnendijs achter de wetering handhaven.
- Mogelijke dijkversterking behoudt het groene karakter van het dijklint.

Breed, groen dijkprofiel met voorwetering aan de Lek

Dijklint met achterwetering

Langs grote delen van het dijklint van de Hollandsche IJssel ligt, vlak achter de bebouwing een wetering. De wetering vormde oorspronkelijk de begrenzing tussen dijklint en achterliggende veenweidegebied. Op de smalle strook tussen dijk en wetering staat de bebouwing dicht tegen de dijk aan en vlak naast elkaar. De poldersloten eindigen aan de achterweteringen. Recente bedrijfsuitbreidingen zijn over de wetering 'gesprongen', daardoor is er een overgangszone tussen lint en veenweide ontstaan.

Aanvullende ambities

- Contrast van het doorgaande dijklint en open veenweidegebied beleefbaar houden.
- Herkenbaar houden van de karakteristieke opeenvolging van dijk, bebouwing tegen de dijk aan en de achterwetering op enige afstand.
- Bij dijkversterking rekening houden met het karakteristieke dwarsprofiel van de dijk en aanhechting bebouwing aan de dijk.
- Behoud van smalle doorzichten naar het achterland.
- Nieuwe uitbreiding over de achterwetering vormt ruimtelijk geen onderdeel van het dijklint: voldoende afstand tot het lint en wetering zichtbaar houden.

Dijklint Hollandsche IJssel ten oosten van Ouderkerk

Dijklint ingesloten

De dijklinten lopen door tot in de dorpen. De bebouwing staat op de dijk of, door eerdere dijkverhogingen, net onder het huidige dijkniveau. Het karakter van het dijklint is stenig zonder beplanting. Waar dichte bebouwingswanden ontstaan zijn, verdwijnt de visuele relatie vanaf de weg naar het water. Er is weinig ruimte voor nieuwe bebouwing.

Aanvullende ambities

- Continuïteit van het dijklint binnen en buiten het dorp beleefbaar houden.
- Herkenbaar houden van het lint waarlangs het dorp gegroeid is.
- Asymmetrisch profiel handhaven: buitendijks op dijkniveau, binnendijks vaak lager.

Ingesloten dijklint in Haastrecht

Vlist lint

Het voormalige veenriviertje diende als ontginningsas voor het middegebied. De slingerende verloop zorgt voor veel hoekverdraaiingen met steeds wisselende doorzichten. De rivier met kleine voorlanden, in gebruik als boomgaarden, overtuinen, rietlanden, zorgt voor een landschappelijk beeld. Bebouwing ligt meestal parallel aan verkaveling, maar is in sterke bochten van de weg ook georiënteerd op de rivier. Dit creëert een kleinschalig en gevarieerd beeld. In het centrale deel staat de bebouwing aan weerskanten van de Vlist en aan de uiteinden staat slechts aan een kant bebouwing. De regelmatige ontginning achter het bebouwingslint zorgt voor grote open ruimte en sterk contrast met het verdichte, kleinschalige lint. Aan de oostkant van de Vlist ligt een wetering vlak achter de bebouwing (zie ook Dijklint met achterwetering, pagina 74).

Vlist lint

Aanvullende ambities

- Koesteren van de gaafheid van het historische ensemble en de karakteristieke bebouwing van het Beschermd gezicht Vlist.
- Koesteren van de onbebouwde kavels in het lint met brede doorzichten op het landschap.
- Contrast tussen het verdichte lint en de aan weerskanten daar achterliggende grote open veenweidegebieden behouden.
- Zicht vanaf de wegen op het water behouden en versterken.
- Groen karakter door boomgaarden, overtuinen, rietlanden koesteren.

Veenlint met enkele ontginningsas

De veenlinten liggen oost-west georiënteerd min of meer haaks op de verkaveling. Het lint ligt aan een smalle weg met aan weerszijden watergangen, meestal een bredere wetering en aan de andere kant een smalle sloot. De watergangen variëren in breedte door kleinschalige turfwinning in het verleden. Het waterpeil ligt nauwelijks lager dan de weg, samen met de brede sloten zorgt dit voor een waterrijk beeld in het lint. Op delen staan tussen weg en wetering knotwilgen in rijen. De overwegend asymmetrische bebouwing, met aan een kant bijna continu bebouwing, en aan de andere kant losse bebouwing, is ontstaan door de verschillende ontginningsfasen. Oorspronkelijk stond veel lintbebouwing op terpen, deze terpen zijn deels nog zichtbaar (bijvoorbeeld bij Achterbroek).

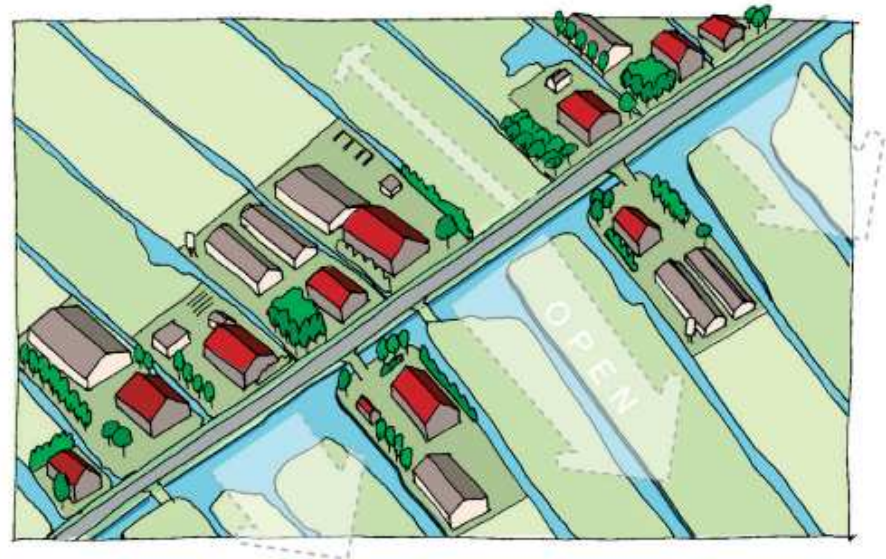
Aanvullende ambities

- Continueren en benadrukken van de oost-westoriëntatie van de linten.
- Herkenbaar houden van de ruimtelijke structuur van kavels dwars op het lint, variërend van haaks tot enigszins onder een hoek.

Veenlint met enkele ontginningsas bij Achterbroek

- Continueren en versterken van de, afhankelijk van het bebouwingslint, overwegende symmetrie of asymmetrie van het lint.
- In het dicht bebouwde (deel van het) lint smalle doorzichten handhaven.
- Koesteren van nog zichtbare terpen in het lint.
- Herkenbaar houden van de karakteristieke bruggen over of dammetjes in de sloten.
- Streekeigen erfbeplanting en het gebruik van hakhout langs de wegen (knotwilgen of -essen) stimuleren.
- Ontwikkelingen in het kader van de Ruimte voor ruimte-regeling houden rekening met de symmetrie of asymmetrie van het lint.
- Uitbreidingen/Nieuwbouw naar achteren houdt rekening met de diepte van de kavel, de afstand tot het volgende lint en de zichtbaarheid vanaf de zij- en achterkanten.
- Landschappelijke inpassing van het agrarisch bedrijf door streekeigen erfbeplanting aan de voorkant en afhankelijk van de situatie ook aan de zij- en achterkanten.

Veenlint met dubbele ontginningsas en wetering

Kenmerkend voor de Krimpenerwaard zijn de veenlinten met een wetering in het midden en aan weerskanten een weg met lintbebouwing. De bebouwing aan weerskanten is symmetrisch en relatief dicht, daardoor ontstaat langs de wetering een 'binnenwereld' met smalle doorzichten naar het landschap.

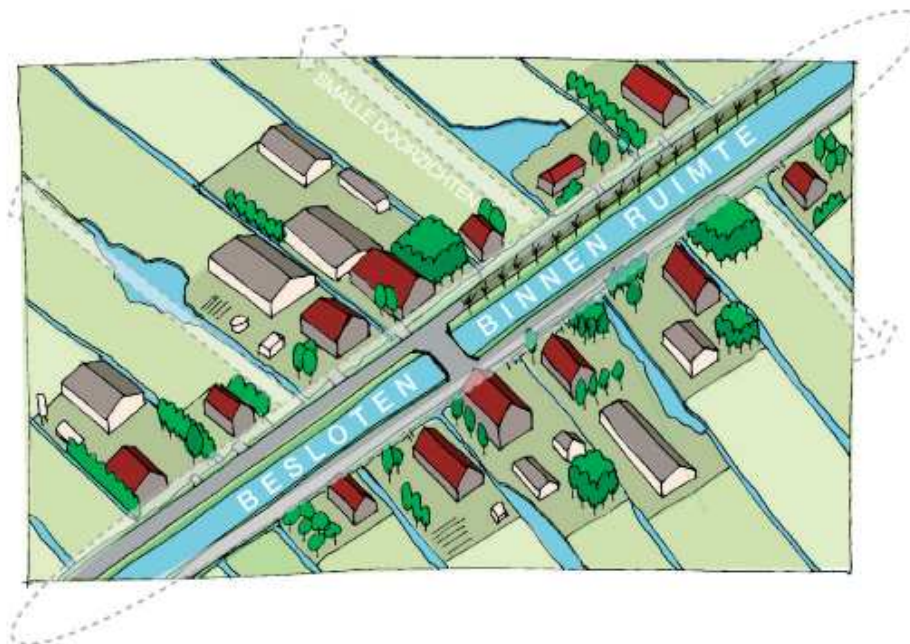
Aanvullende ambities

- Continueren en benadrukken van de oost-westoriëntatie van de linten.
- Herkenbaar houden van de ruimtelijke structuur van kavels dwars op het lint, variërend van haaks tot enigszins onder een hoek.
- Continueren van de symmetrie van het lint.
- Behoud van het bijzonder dubbele profiel.
- Beslotenheid dubbele linten versterken, smalle doorzichten naar het landschap open houden.
- Mits smalle doorzichten naar het landschap worden open gehouden is verdichting van het lint mogelijk.

Veenlint met dubbele ontginningsas bij Benedenkerk

- Herkenbaar houden van de karakteristieke bruggen over of dammetjes in de sloten.
- Streekeigen erfbeplanting en het gebruik van hakhout langs de wegen (knotwilgen of -essen) stimuleren.
- Uitbreidingen/Nieuwbouw naar achteren houdt rekening met de diepte van de kavel, de afstand tot het volgende lint en de zichtbaarheid vanaf de zij- en achterkanten.
- Landschappelijke inpassing van het agrarisch bedrijf door streekeigen erfbeplanting aan de voorkant en afhankelijk van de situatie ook aan de zij- en achterkanten.

Kerkweg lint

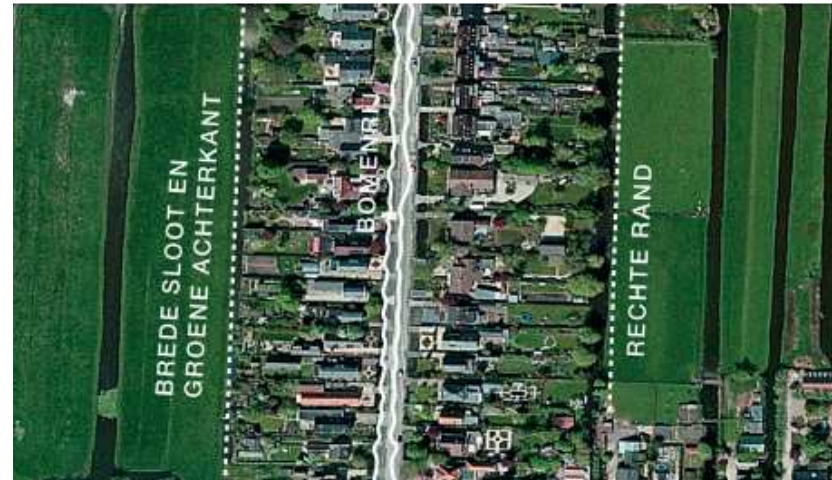
Oude kerkwegen zijn de verbindingen tussen linten en de dorpskerk. Ze lopen altijd parallel met de verkaveling, min of meer haaks op het lint gelegen. Vanuit de dorpskant is daar bebouwing langs gegroeid, bijvoorbeeld bij Berkenwoude, Stolwijk, Ouderkerk en Bergambacht. De weg ligt tussen twee kavels, soms met smalle sloten aan weerskanten. De lintbebouwing heeft in tegenstelling tot de andere veenlinten een rechte achterkant langs de volgende kavelsloot. De bebouwing bestaat overwegend uit dicht naast elkaar staande burgerwoningen. De weg zelf is meestal niet (meer) beplant, de kleine voortuinen zorgen voor beperkte groene aankleding. Door de dichte burgerbebouwing en het smalle profiel heeft het Kerkweg lint het meest besloten en 'stenige' karakter.

Kadijkselaan in Bergambacht is een Kerkweg lint

Aanvullende ambities

- De strakke achterkant langs de kavelsloot handhaven.
- Bij voldoende ruimte in het profiel (enkelzijdig) boombeplanting toevoegen.
- Kerkweg linten niet substantieel verlengen. Verlenging van het lint verstoort de oost-west oriëntatie van de open ruimte.
- Verdichten van het lint is wel mogelijk, daarbij belangrijke doorzichten behouden.
- Bij dorpsuitbreiding achter het Kerkweg lint de watergang verbreden om zo voldoende tussenruimte tot het lint te handhaven.

Tiendweg lint

Oorspronkelijk waren tiendwegen niet bebouwd, maar in de afgelopen eeuw is langs enkele tiendwegen bebouwing ontstaan. De bebouwing vormt geen doorgaande lintbebouwing maar bestaat uit losse, verspreid staande boerderijen en burgerwoningen. De meeste bebouwing staat langs de tiendweg ten oosten van Krimpen aan de Lek. Naar Lekkerkerk toe is de bebouwing verdicht tot kleine clusters. De tiendweg ten zuiden van Ouderkerk is slechts incidenteel bebouwd te midden van het open veenweide gebied.

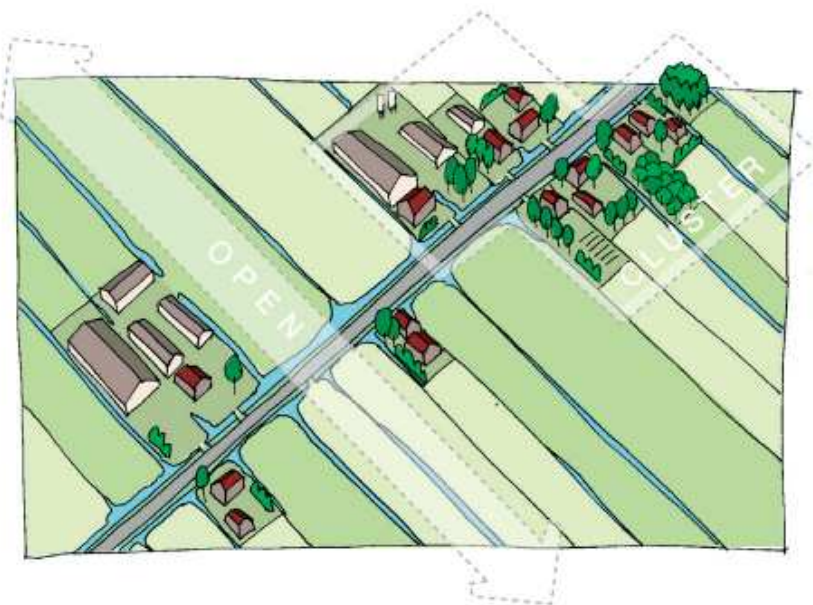
Aan het smalle profiel met kade en watergangen aan weerskanten is de oorspronkelijke tiendweg te herkennen.

Tiendweg-West tussen Krimpen en Lekkerkerk

Aanvullende ambities

- Behoud van de iele, verspreid staande bebouwing; als contrast met de historische linten.
- Behouden van het bestaande tracé en profiel inclusief de aangrenzende watergangen en de oriëntatie haaks op de kavelrichting.
- Landschappelijke beplanting in vorm van bijvoorbeeld elzensingel toevoegen.
- Uitbreidingen/Nieuwbouw naar achteren houdt rekening met de diepte van de kavel en de zichtbaarheid vanaf de tiendweg zelf en de zij- en achterkanten.
- Landschappelijke inpassing van het agrarisch bedrijf door streekeigen erfbeplanting aan de voorkant en afhankelijk van de situatie ook aan de zij- en achterkanten.
- Geen nieuwe bebouwing langs onbebouwde tiendwegen.

Boerenervenlint

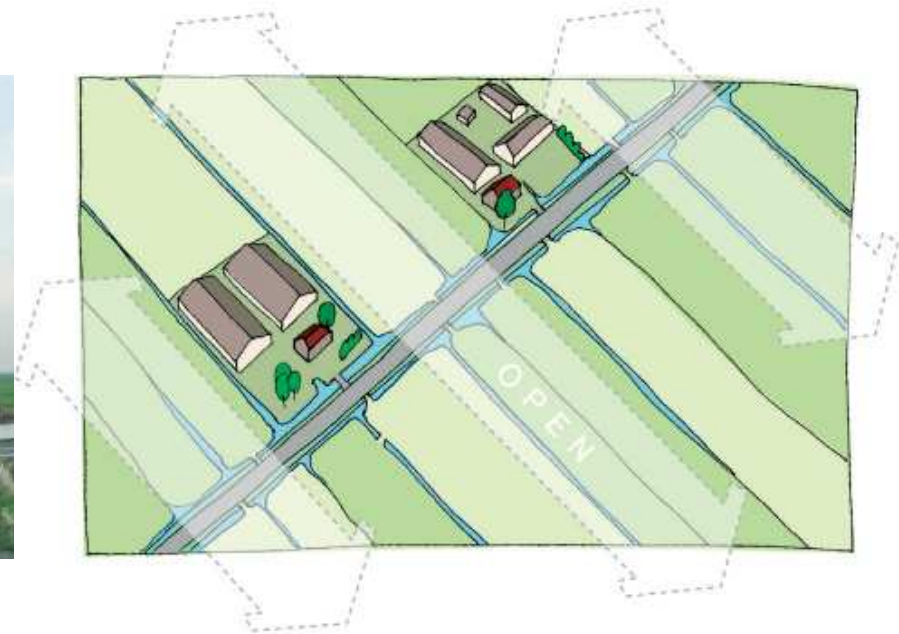
Door boerderijverplaatsing en kavelruil is langs de wetering ten noorden van Lekkerkerk een nieuw boerderijenlint ontstaan. De boerderijen staan op afstand van elkaar langs de noordkant van de weg. De nieuwe bebouwing staat overwegend 'open en bloot' met weinig erfbeplanting op het erf. Tussen de erven is nog veel ruimte en zicht naar de veenweide.

Aanvullende ambities

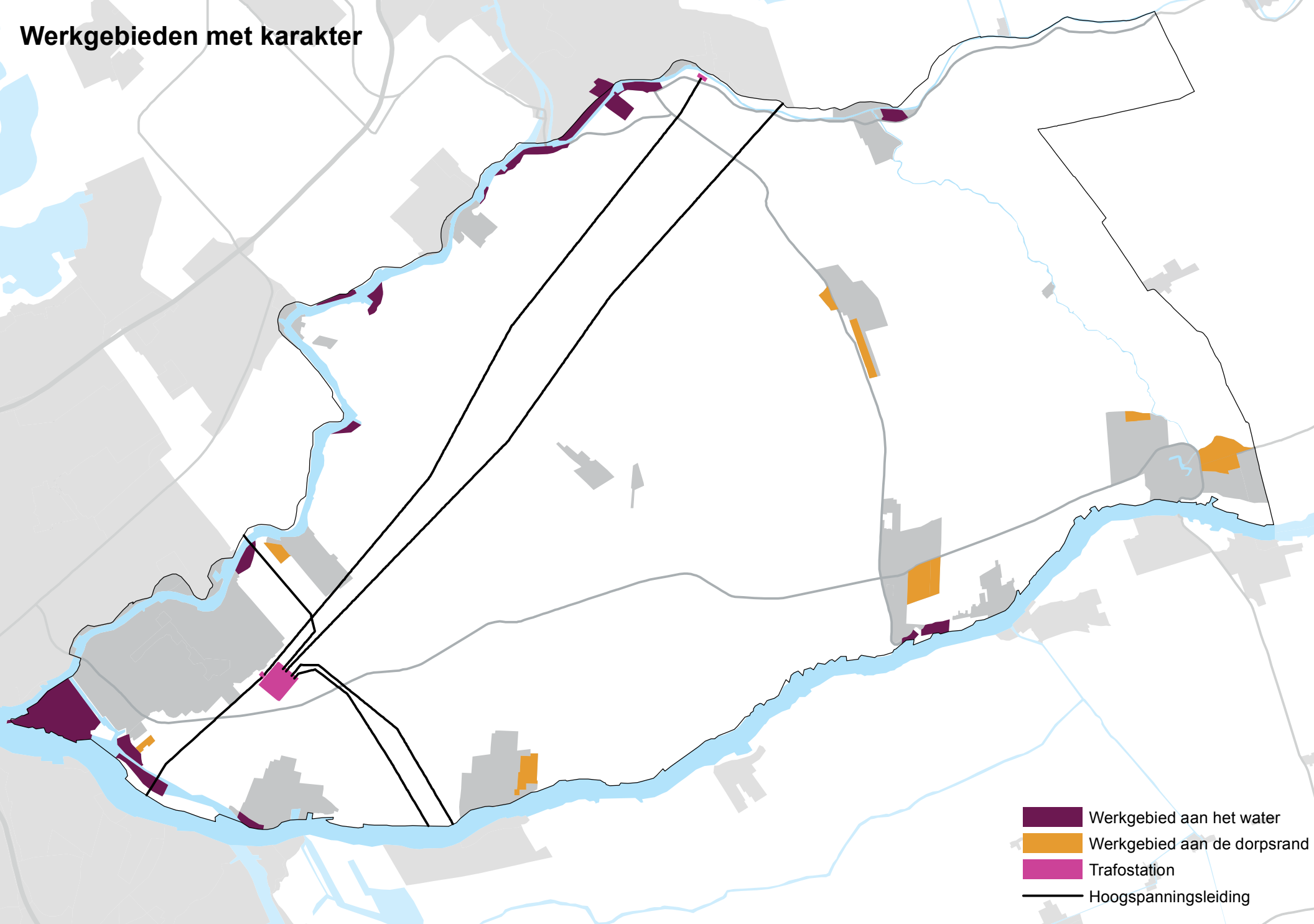
- De bebouwing volgt de kavelrichting.
- Asymmetrisch profiel met bebouwing overwegend aan de noordkant handhaven.
- Erven op afstand van elkaar in herkenbaar losse positie.
- Streekeigen erfbeplanting stimuleren, vooral aan de voorkant van het erf en langs de zijkanten.

Boerenervenlint ten noorden van Lekkerkerk

Werkgebieden met karakter

Werkgebieden met karakter

Karakteristiek

Historische werkgebieden langs de rivieren hebben slechts voor een klein deel nog een binding aan het water. Nieuwe werkgebieden zijn aan stads- en dorpsranden in de nabijheid van provinciale wegen aangelegd. Grootste concentratie bedrijventerrein ligt in de westhoek, georiënteerd op Rotterdam.

Ontwikkelingen

De K5-gemeenten hebben een bedrijventerreinenstrategie opgesteld. Indien passend binnen de kaders van de VRM kunnen bedrijventerreinontwikkelingen plaatsvinden. Het gaat om herstructurering van verouderde bedrijventerreinen, uitbreiding en nieuwe terreinen.

Ambities uit Kwaliteitskaart

- Watergebonden werkgebieden (natte bedrijventerreinen) zijn werkgebieden gekoppeld aan binnenvaartwater. Er is ruimte voor overslag en opslag. De relatie tussen functie en vorm is duidelijk zichtbaar. Bij ontwikkelingen wordt gezorgd voor een gepaste overgang tussen terrein en omgeving en het benutten van de milieuruimte zonder hinder voor de omgeving. Er wordt respectvol omgegaan met aanwezig cultuurhistorisch erfgoed.
- Daar waar bedrijventerreinen de entree van een stad of dorp vormen wordt extra aandacht geschonken aan de beeldkwaliteit (rand) van het terrein. Deze terreinen zijn het visitekaartje van dorp of stad. Doorgaande routestructuren worden gerespecteerd of krijgen een gelijkwaardige vervanger. Het terrein of haar omgeving is aantrekkelijk voor verschillende gebruikers.

Werkgebied aan het water

In het buitendijkse gebied langs de Lek en Hollandsche IJssel liggen een aantal werkgebieden. De bedrijven staan tussen de weg op de dijk en het water. Slechts enkele daarvan zijn daadwerkelijk afhankelijk van het water als aan- en afvoerroutes. Daarom zijn de meeste bedrijven ook op de weg georiënteerd en keren de rivier haar rug toe. Belangrijk bij watergebonden werkgebieden is dat ook de landzijdige ontsluiting over de weg geschikt voor vrachtverkeer is.

Aanvullende ambities

- Werkgebieden aan het water hebben een eigen buitendijks karakter (groen of industrieel).
- Ontwikkelingen houden rekening met de ruimtelijke impact aan de overkant en vanaf het water.
- Werkgebieden aan het water worden bij voorkeur door watergebonden bedrijven gebruikt.
- Toekomstige ontwikkelingen houden rekening met de ontsluiting over de weg.
- Hollandsche IJssel: Grote bedrijven bij voorkeur op de zellingen vestigen en niet in het lint (in verband met hun karakter en korrelgrootte).

Watergebonden bedrijf aan de Lek bij Bergambacht

Werkgebied aan stads- en dorpsrand

De dorpen aan de Lek en de Hollandsche IJssel plus Stolwijk hebben eigen werkgebieden aan de stads- en dorpsranden. De gebieden worden grotendeels rechtstreeks vanaf een N-weg ontsloten. Het gebied tussen Schoonhoven en de provinciegrens is momenteel bouwrijp gemaakt.

Aanvullende ambities

- Bedrijventerreinen aan dorpsranden verweven met dorp, landschappelijke patronen en routes lopen door.
- Er wordt extra aandacht besteed aan de uitstraling van werkgebieden aan de rand. Toevoegen van beplanting kan de ruimtelijke kwaliteit van de rand versterken.
- Kwaliteitsverbetering van oudere bedrijventerreinen.

Bedrijventerrein aan de rand van Schoonhoven

Trafostation

Aan de oostrand van Krimpen aan den IJssel, tussen bebouwing en het recreatiegebied Krimpenerhout ligt een groot trafostation. Het trafostation zelf wordt omringd door dichte beplanting en is daardoor nauwelijks zichtbaar van buiten. Slechts het grote aantal hoogspanningsleidingen die naar de plek leiden verradt de plek.

Aanvullende ambities

- De groene inpassing van het terrein handhaven en indien nodig versterken.

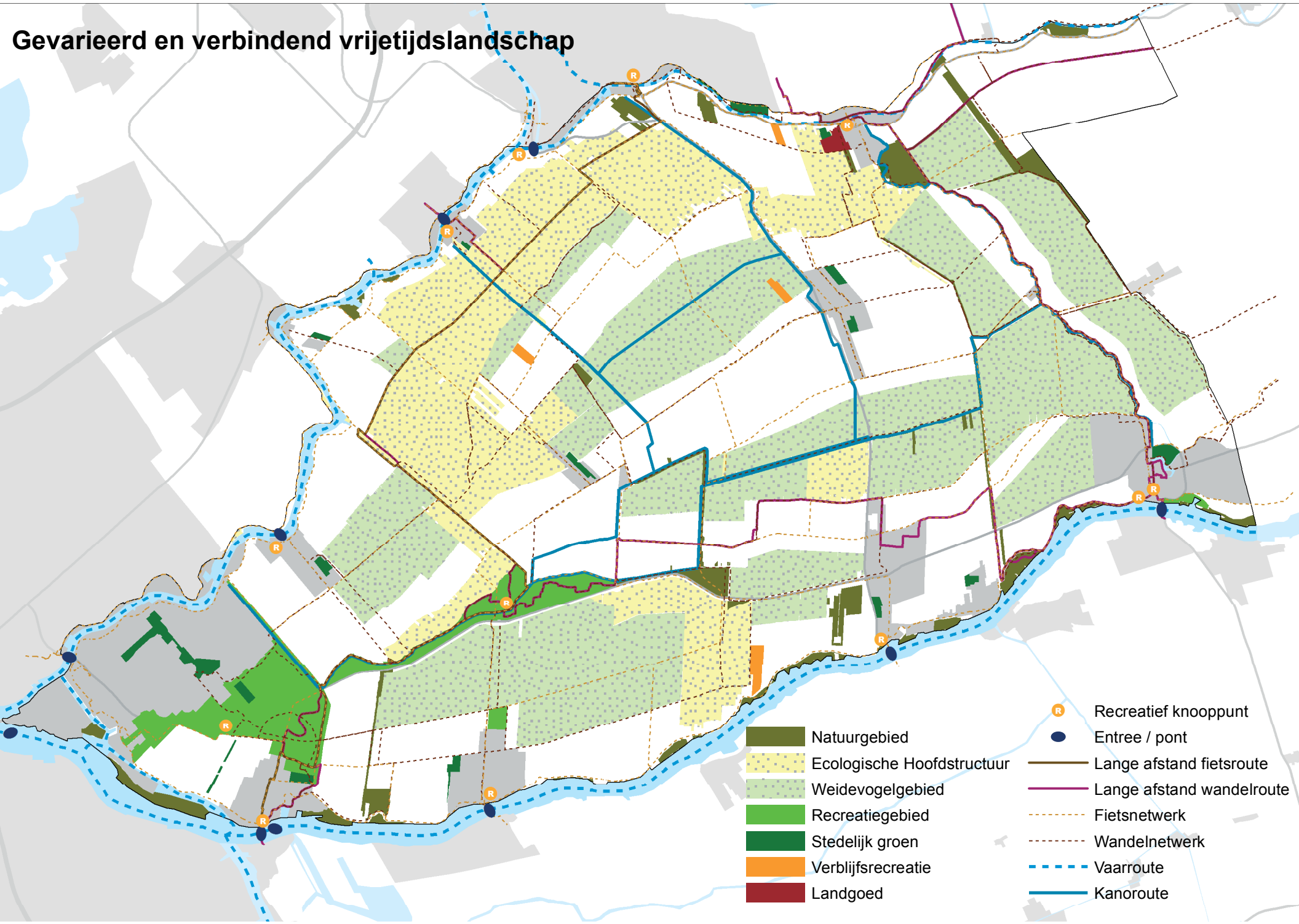
Hoogspanningsleiding

Vanuit de trafostation bij Krimpen aan den IJssel lopen hoogspanningsleidingen in alle windstreken. De lijnen in noordoostelijke richting lopen min of meer haaks op de verkaveling en doorsnijden over de grootste lengte de Krimpenerwaard. Twee andere lijnen steken tussen Krimpen aan den Lek en Lekkerkerk de Lek over.

Aanvullende ambities

- De leidingen lopen als autonome lijnen over het gebied, nieuwe ontwikkelingen op het maaiveld (bijvoorbeeld bebouwing, beplanting) reageren met hun begrenzing/vormgeving niet op de leidingen.
- Bij vervanging van de hoogspanningsleidingen hebben de nieuwe masten een vormgeving die zo min mogelijk impact op het landschapsbeeld heeft.

Gevarieerd en verbindend vrijetijdslandschap

- Natuurgebied
- Ecologische Hoofdstructuur
- Weidevogelgebied
- Recreatiegebied
- Stedelijk groen
- Verblijfsrecreatie
- Landgoed

- Recreatief knooppunt
- Entree / pont
- Lange afstand fietsroute
- Lange afstand wandelroute
- Fietsnetwerk
- Wandelnetwerk
- Vaarroute
- Kanoroute

Gevarieerd en verbindend vrijetijdslandschap

Karakteristiek

De Krimpenerwaard is een aantrekkelijk gebied voor extensieve, landelijke vormen van recreatie dicht bij de stad. Tiendwegen en kades vormen een ideale basis voor het aanwezige routenetwerk. Vaarroutes over de Lek en IJssel verbinden de Krimpenerwaard met alle grote wateren en in de polder zijn mogelijkheden voor kanoroutes of schaatsen en de winter. De ponten zijn attractieve toeristische entrees naar de Krimpenerwaard en recreatieve knooppunt liggen vaak daaraan gekoppeld. Het recreatiegebied Krimpenerhout met surfplas, golfbaan en horeca ligt als een buffer tussen de stedelijke uitbreiding en de rest van de Krimpenerwaard. In de randen van dorpen en steden liggen kleinere groengebieden voor lokaal gebruik. Aan de rand van Haastrecht ligt het landgoed Bisdom van Vliet. De bestaande natuurgebieden liggen met name in het buitendijks gebied, door de inrichting van het nieuwe natuurgebied in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur wordt het areaal binnendijs flink uitgebreid en krijgen grote delen van de Krimpenerwaard een nieuwe bestemming.

Ontwikkelingen

- Inrichting van het nieuwe natuurgebied in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur. De natuurtypen en hun oppervlaktes zijn:
 - 1/2 weidevogelgrasland (open extensief grasland)
 - 1/3 botanisch grasland (verschillende vormen bloemrijk en natte graslanden; het beeld is gevarieerder en iets ruiger dan bij het weidevogelgrasland)
 - 1/6 landschapselementen (grotendeels bestaande elementen zoals eendenkooien, pestbosjes, blokboezems en moerassen).
- Kwaliteitsimpuls voor recreatiegebied Krimpenerhout inclusief upgrading surf-/zwemplas en voor speelpolder Ouderkerk.
- Realisatie wandelknooppuntensysteem.
- Realisatie kanoroutenetwerk (aanleg startplekken, overdraagplaatsen en rustplekken), uitbreiding van een aantal kanoroutes naar de Lek.
- Verkenning naar mogelijkheden voor ruiterroutes en routes voor fluisterboten.

Ambities uit Kwaliteitskaart

Vrijetijdslandschap en provinciale landschappen in het bijzonder

- Ontwikkeling tot een samenhangend, gevarieerd, verbindend en aantrekkelijk stelsel van gebieden en routes op de schaal van de provincie door:
- Voorkomen van (nieuwe) obstakels in het recreatief netwerk door bijvoorbeeld verbreding en aanleg van wegen of nieuwe woonlocaties.
- Opheffen van barrièrewerking door het waar mogelijk toevoegen van openbare verbindingen en routes.
- Inzet van de provincie richt zich vooral op nieuwe ontwikkelingen in de provinciale landschappen: toegankelijke en multifunctionele landschappen in de nabijheid van de stad met een hoge gebruiks- en belevingswaarde.

Fiets-, wandel- en vaarroutes:

- Sterke verbinding stad-land door een aansluitend routenetwerk voor fietsen, varen en wandelen. De basis van een regionaal fijnmazig netwerk wordt gevormd door de lange afstand routes aangevuld met stad-land-verbindingen en de recreatietransferia. Maaswijde routenetwerk: wandelaars 0.5 km, fietsers 2 km. Dit netwerk verbindt tevens het Zuid-Hollandse vrijetijdslandschap met omliggende provincies.
- Uitwerking van de regionale recreatieve bereikbaarheid naar routes en bestemmingen (transferia, poorten en toeristische overstappunten) vormt de basis voor het planologisch mogelijk maken van recreatieve ontwikkelingen rond de knooppunten. Voor de uitbreiding van recreatieve voorzieningen wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van cultuurhistorisch erfgoed, maar kunnen ook nieuwe bijzondere locaties worden toegevoegd.
- Zuid-Holland is als waterprovincie bereikbaar en aantrekkelijk. Verbeteren van de recreatieve gebruikswaarde en belevingskwaliteit van de vaarnetwerken en daar waar mogelijk toevoegen van nieuwe verbindingen. Havens, aanlegplaatsen en dergelijke zijn onderdeel van het netwerk.

Stedelijk groen/recreatiegebieden:

- Verbinden van het stedelijk groen (binnen en buiten de contour) door middel van recreatieve doorgaande routes die aansluiten op het recreatief routenetwerk.
- Ontwikkelingen dragen bij aan het verbeteren van de kwaliteit ter plaatse en de samenhang tussen het binnenstedelijk en buitenstedelijk groen.
- Ontwikkelingen vergroten de diversiteit in ruimtelijke inrichting en programma tussen de verschillende recreatie- en groengebieden. Deze diversiteit is gebaseerd op de ligging ten opzichte van het stedelijk weefsel, de recreatievraag, de landschappelijke kenmerken ter plaatse en de ligging ten opzichte van ander stedelijk groen. Het aanbod wordt hierdoor specifiek en sterker verbonden met de Zuid-Hollandse kwaliteiten.

Natuurgebieden:

- Toegankelijk en beleefbaar maken van unieke natuurlandschappen van Zuid-Holland in evenwicht met de ecologische waarden en doelstellingen ter plaatse.

Transferia:

- De transferia zijn gebiedspecifiek ingericht, herkenbaar als transferium en representatief met een hoge ontwerp kwaliteit.
- Waar mogelijk transferia koppelen aan stedelijk groen zodat ze functioneren als publieke ruimte voor de stad en het landelijk gebied. Hier komen stad en land samen in bijvoorbeeld marktplaatsen, ervaringsmomenten en routes.

Natuurgebied

Bestaande natuurgebieden liggen met name in het buitendijkse gebied van de Lek. Vaak zijn het eilanden waar de invloed van eb en vloed duidelijk aanwezig is. Voorbeelden zijn de Kleine Zaag of Stormpolder Vloedbos. Natuurgebieden binnendijks zijn overwegend gebieden met opgaande beplanting binnen de open veenweide. Het grootste gebied ligt langs de Loet, in het recreatiegebied 'Loetbos'. Ten oosten van de Vlist bij Haastrecht liggen twee natte open natuurgebieden in de voormalige inundatiezone van de Oude Hollandse Waterlinie.

Aanvullende ambities

- Natuurlijk karakter van buitendijkse terreinen handhaven en versterken; getijdeninvloed zichtbaar maken. (zie ook Onderscheidend Rivierengebied)
- Natuurgebieden passen qua maat en schaal in de landschappelijke karakteristiek van het deelgebied waarin ze liggen.
- Natuurgebieden met opgaande beplanting hebben een duidelijk vormgegeven, scherpe grens naar de aangrenzende weilanden.
- Toegankelijkheid verbeteren, waar mogelijk, in evenwicht met de ecologische draagkracht van het gebied.

Natuurgebied Stormpolder Vloedbos, Krimpen aan den IJssel

Ecologische Hoofdstructuur

Grote delen in met name het noordwesten van de Krimpenerwaard zijn aangewezen als nieuw natuurgebied. Het gebied van ruim 2000 hectare wordt omgevormd naar verschillende vormen graslanden (weidevogel- en botanisch grasland). Karakteristieke landschapselementen zoals eendekooien, pestbosjes en blokboezems blijven gehandhaafd. Nieuwe opgaande landschapselementen worden toegevoegd. Een deel van deze percelen zal worden afgeplagd om snel een soortenrijke vegetatie tot ontwikkeling te brengen. In dit gebied wordt het waterpeil selectief opgezet en de functie verandert naar verschillende vormen van natuur; natuur met agrarisch medegebruik en aan de EHS doelstellingen aangepast agrarisch natuurbeheer.

Aanvullende ambities

- Het aanwezige kavel- en slotenpatroon zoveel mogelijk respecteren.
- De verschillende natuurdoelen versterken de landschappelijke zonering en de oost-west oriëntatie in de Krimpenerwaard. Het middengebied wordt gemarkeerd door:
 - aan de noordrand een mozaïek van botanische graslanden en ruigtes tegen de landscheiding aan te leggen, en
 - aan de zuidrand langs de Loet het patroon van open graslanden en beplanting door te zetten.

Referentiebeeld: Botanisch grasland met opgaande beplanting

- De 'historische verdeling' in hoogteligging van de kavel in stand houden (aan de voorkant van de kavel hoger en droger, naar achteren lager en natter).
- Bij de inrichting is de hele kavel de basis: hoogteverschillen worden geleidelijk opgelost zowel in lengte- als in dwarsrichting van de kavel.
- Zorgvuldig omgaan met dammen/kades t.b.v. van nieuwe peilgebieden en het beheer.
- De ontsluiting (voor beheer) is ondergeschikt aan de continuïteit van het kavelpatroon:
 - Voor de beheerpaden worden delen van de kavel niet afgeplagd, de aansluiting op de afgeplagde delen is geleidelijk, zonder zichtbare ophogingen.
 - Dwarsdammen over kavelsloten liggen bij voorkeur verspringend van elkaar.
- Nieuwe landschapselementen, zoals poelen en bosjes, zijn begrensde plekken op de kavel met een duidelijk vormgegeven, scherpe grens naar de aangrenzende weilanden.
- Recreatief medegebruik en toegankelijkheid van het natuurgebied rekeninghoudend met de ecologische doelstellingen.

Referentiebeeld: Opgezet waterpeil en brede veensloten

Weidevogelgebied

Grote delen van de Krimpenerwaard zijn benoemd als weidevogelgebied. Deze rustige en open gebieden zijn het typische beeld van het veenweidelandschap en de weidevogels zijn een belangrijk onderdeel van de beleving van het landschap. (Zie ook Ecologische Hoofdstructuur, pagina 89).

Aanvullende ambities

- Handhaven van de rust en openheid in het gebied.
- Opgaande beplanting binnen een straal van 300 meter is ongewenst, in verband met mogelijke predatoren.

Referentiebeeld: Weidevogelgrasland

Recreatiegebied

Het grote recreatiegebied Krimpenerhout verbindt Krimpen aan den IJssel met Krimpen aan de Lek en vormt een groene buffer tussen de verstedelijkte westhoek en het open veenweidelandschap. Het recreatiegebied Loetbos werd in de jaren '70 in het kader van de ruilverkaveling aangelegd. Het Loetbos ligt in een meer landelijke omgeving dan het Krimpenerhout. Beide recreatiegebieden zijn grotendeels beplant en zo aangelegd dat de verkavelingsstructuur behouden en zichtbaar blijft.

Aanvullende ambities

- Ontwikkeling van de dagrecreatie in Krimpenerhout.
- Versterking natuurontwikkeling in het Loetbos.
- De goede ontsluiting van het Loetbos beter benutten; ontwikkeling van een recreatief knooppunt aan de N210.
- Aantrekkelijke routes verbinden het recreatiegebied met het landschap (en de stad).

Surfplaspolder in het recreatiegebied Krimpenerhout

Stedelijk groen

Verspreid over de Krimpenerwaard liggen aan de dorpen kleine groengebieden voorzien van speelweides en sportvelden. Voor een deel zijn deze recent in het kader van het Veenweidepact aangelegd. Het zijn belangrijke kleinschalige groengebieden in het grootschalige veenweidegebied.

Aanvullende ambities

- Versterken van de relatie tussen dorp en het omringende landschap met routes en zichtlijnen (zie Dorpsranden pagina 68).

Verblijfsrecreatie

Op enkele locaties in de linten hebben zich verblijfsrecreatiegebieden ontwikkeld. De verblijfsrecreatiegebieden zijn duidelijk groter dan de agrarische bedrijven in het lint. Door hun omvang vervaagt het contrast tussen lint en open veenweide. De bebouwing op de terreinen is vanuit de omgeving nauwelijks te zien, omdat langs de randen hoge beplanting staat.

Aanvullende ambities

- Handhaven van de groene randen met hoge opgaande beplanting, enkele zichtlijnen kunnen de relatie met het landschap versterken.
- Uitbreiding van de terreinen houden rekening met zichtlijnen en het contrast tussen lint en open veenweidegebied.

Landgoed

Landgoed Bisdom van Vliet ligt ten westen van Haastrecht. Het landhuis staat aan de rivierkant van de dijk, de tuin aan de overkant van de weg op polder niveau. Het landgoed vormt de westrand van Haastrecht en grenst aan een blokboezem. De tuin heeft een dicht wandelpadenstelsel dat goed gebruikt wordt. De naastgelegen weilanden horen bij de landgoedbiotoop. Het landgoed is een rijksmonument.

Aanvullende ambities

- Handhaven van het groene, lommerrijke karakter van de tuin.
- De relatie tussen landhuis en tuin aan de overkant van de weg versterken.
- Wandelroutes verbinden het landgoed met het veenweidelandschap.

Landgoedtuin Bisdom van Vliet ten westen van Haastrecht

Recreatief knooppunt

Om de recreatie in de Krimpenerwaard verder te stimuleren zijn op verschillende plekken recreatieve knooppunten aangewezen.

Aanvullende ambities

- Recreatieve knooppunten zo vormgeven dat ze de eigenheid van de Krimpenerwaard (rust, ruimte en authenticiteit) versterken.
- Het ontwikkelen en/of versterken van recreatieve knooppunten:
 - entreeknooppunten bij de entrees van de Krimpenerwaard, waar bezoekers worden geïnformeerd over de recreatieve mogelijkheden en waar transferiumfaciliteiten zijn (parkeren/fietsverhuur);
 - activiteitsknooppunten, voorzieningen en attractiepunten die men onderweg in het recreatieve netwerk tegenkomt (museum, kaasboerderij, eendenkooi enz.).

Entree / pont

Lange tijd was de Krimpenerwaard daadwerkelijk een moeilijk te bereiken 'eiland' tussen de rivieren. De belangrijkste entrees over de rivieren zijn de Algerbrug aan de westkant en de randweg bij Gouda. Daarnaast zijn de ponten over de Lek (en in mindere mate over de IJssel) bijzondere plekken waar de eigenheid van de Krimpenerwaard voelbaar is. De ponten spelen ook een belangrijke rol voor recreatieve routes naar de omliggende regio's.

Aanvullende ambities

- Bruggen: de rivier vanaf de brug beleefbaar maken.
- Ponten: de verblijfskwaliteit bij de kade/aanlanding versterken.
- Zichtlijnen vanaf de entrees op het open veenweidelandschap koesteren en waar mogelijk versterken.
- Koppelen van recreatieve routes aan de ponten.
- Zie ook Recreatief knooppunt pagina 92.

Aanmeerplek waterbus Rotterdam

Lange afstand fiets- en wandelroutes

De lange afstand routes maken deel uit van een landelijk systeem van routes. In de Krimpenerwaard lopen deze routes vaak over kades en de kenmerkende tiendwegen.

Aanvullende ambities

- Koesteren van de onverhard of halfverharde tiendwegen en kades als kenmerkend onderdeel van het routenetwerk.
- Koppelen van lange afstand routes aan recreatieve knooppunten.

Onverharde kades, zoals hier de Elserkade, zijn ideale routes voor wandelaars

Fiets- en wandelnetwerk

In Zuid-Holland is een knooppuntennetwerk gerealiseerd. Op deze manier is er een provinciedekkend netwerk dat door recreanten gemakkelijk te benutten is.

Aanvullende ambities

- Vanuit de dorpen zijn er aantrekkelijke en herkenbare recreatieve routes en gemakkelijk bereikbare en herkenbare startlocaties voor een recreatieve dagtocht.
- De toegankelijkheid van het gebied wordt behouden of verbeterd.
- Het regionale routenetwerk voor fietsen en wandelen is compleet en knelpuntvrij, medegebruik van drukke en smalle wegen wordt vermeden.
- Handhaven van half- en onverharde paden als bijzondere belevingskwaliteit.
- Koppelen van cultureel erfgoed en streekproducten aan het recreatief routenetwerk (bijvoorbeeld Koekaasroute en Vakmanschap Meesterschap route).

Noord-zuid fietspad als verbinding tussen twee linten

Vaarroute

Lek en Hollandsche IJssel worden door beroeps- en recreatievaart veel gebruikt. De Hollandsche IJssel is een onderdeel van de Staande Mast Route tussen de Zeeuwse delta en het IJsselmeer.

Aanvullende ambities

- Mogelijkheden om aan te merken op aantrekkelijke locaties en in aansluiting op wandel- en fietsroutes.
- Hollandsche IJssel: de oevers en het zicht vanaf het water aantrekkelijker maken voor waterrecreanten.

Kanoroute

In de Krimpenerwaard liggen een aantal bewegwijzigde kanoroutes langs de Loet en Vlist en delen van de Ringvaart.

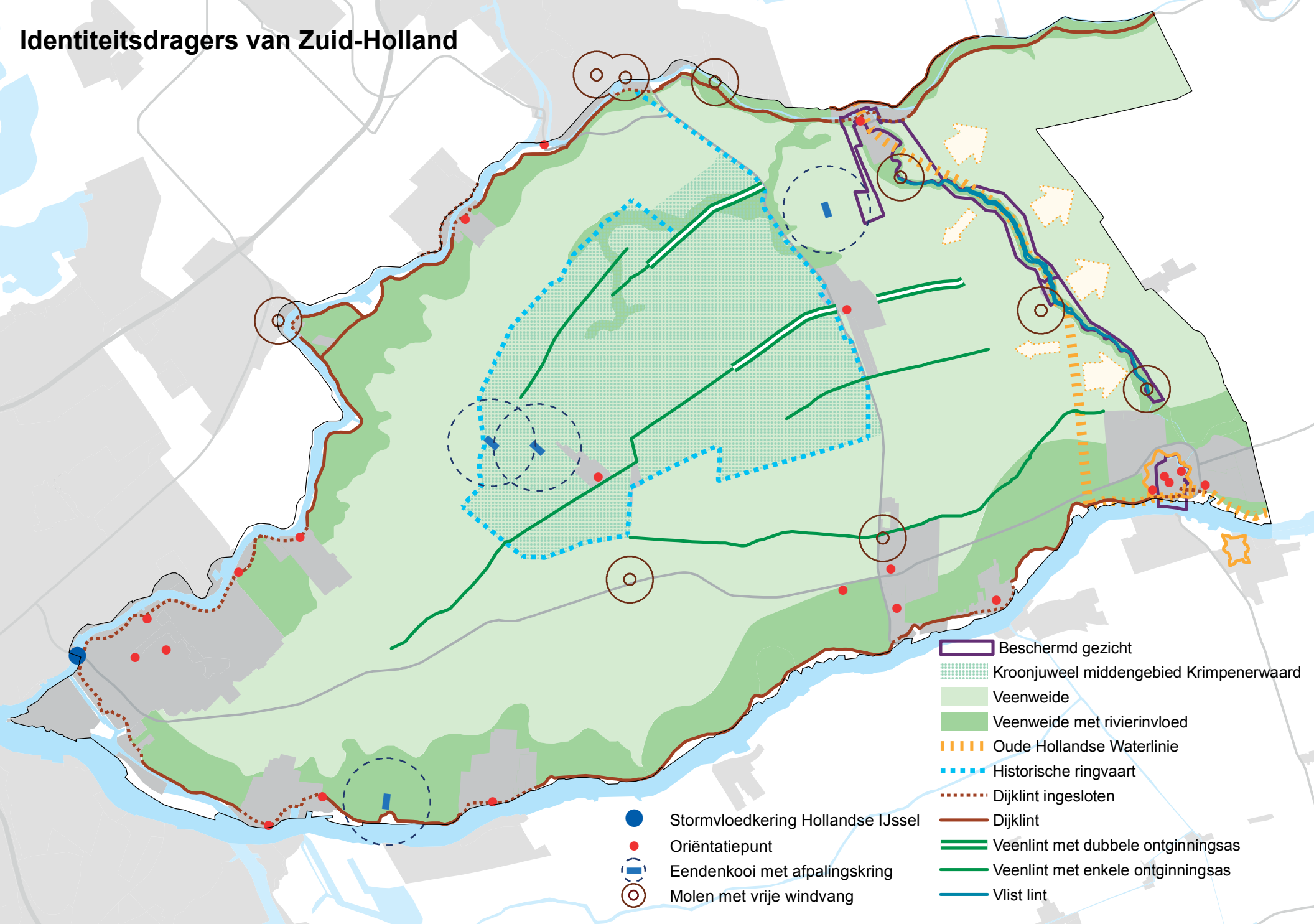
Aanvullende ambities

- Voorzieningen waar mogelijk koppelen aan fiets- en wandelnetwerk.
- Kanoroutes in het nieuwe natuurgebied uitzetten in evenwicht met de ecologische draagkracht.
- De nieuwe hoofdwatergang geschikt maken voor kanoroutes.
- Kanoroutes in de Krimpenerwaard koppelen aan regionale en landelijke kanoroutes.

Voorziening voor waterrecreanten aan de kade in Haastrecht

Identiteitsdragers van Zuid-Holland

Identiteitsdragers van Zuid-Holland

Karakteristiek

Kenmerkend voor de Krimpenerwaard is het uitgestrekte veenweidelandschap met een gaaf verkavelingspatroon, van langgerekte graslandpercelen, poldersloten, weteringen, rechte kaden en tiendwegen beplant met hakhout en lange bebouwingslinten. Samen met de Lopikerwaard vormt de Krimpenerwaard het grootste aaneengesloten veenweidegebied van Nederland.

In de hele waard maar in het bijzonder in het Kroonjuweel middengebied Krimpenerwaard is het cultuurhistorische erfgoed nog in grote mate intact en bepalend voor het landschapsbeeld. Bijzondere elementen in het middengebied zijn de linten met dubbele ontginningsassen en de historisch ringvaart, aangelegd voor de beoogde turfwinning in de 18e eeuw.

Veel identiteitsdragers vertellen het verhaal van het waterbeheer, de rivierdijken met de lintbebouwing, blokboezems, molens en recenter, de stormvloedkering in de Hollandsche IJssel.

Een ander deel van de geschiedenis vertellen de beschermde gezichten van Schoonhoven en Vlist samen met de restanten van de Oude Hollandse Waterlinie.

Ontwikkelingen

Herontwikkeling van de Koeneschans door het Zuid-Hollands Landschap, het voormalige schanseiland wordt toegankelijk en beleefbaar gemaakt.

Ambities uit Kwaliteitskaart

- Ontwikkelingen dragen bij aan het behoud van de uitzonderlijke kwaliteit van de identiteitsdrager, het leesbaar houden van het verhaal dat deze oriëntatiepunten in tijd en ruimte vertellen.
- In stand houden en versterken van de beleefbaarheid van de identiteitsdragers met aandacht voor bereikbaarheid en toegankelijkheid van de gebieden.
- Versterken van de zichtbaarheid en de belevingswaarde van de verdedigingswerken van de Oude Hollandse Waterlinie.

Kroonjuweel middengebied Krimpenerwaard

Regelmatige cope-ontginning veenweide met veel veenputten en kleine landschapselementen van opgaande beplanting (pest- en hakhoutbosjes). Ontginning vanaf de Vlist langs dubbele ontginningsassen met aan weerskanten van een wetering een weg met bebouwingslint (zie ook pagina 77).

Aanvullende ambities

- Ontginningsgeschiedenis Krimpenerwaard herkenbaar houden (verschil randen, middengebied, tussenzone).
- Herkenbaar houden eenheid middengebied.
- Kleine landschapselementen in middengebied behouden en aanvullen.
- Intact houden van de heldere begrenzing van het middengebied.
- Versterken van de samenhang tussen alle onderdelen binnen deze eenheid.
- Behouden en versterken van het contrast tussen middengebied en de randen (bredere sloten, smallere kavels, oost-west georiënteerde linten).

Veenweide met kleine landschapselementen in het Middengebied

Veenweide

(zie pagina 32)

Historische ringvaart

In de 18e eeuw waren er plannen om de turfwinning in de Krimpenerwaard op te schalen. De benodigde ringvaart is toen aangelegd, maar tot daadwerkelijke turfwinning op grote schaal is het nooit gekomen wegens de slechte kwaliteit van het turf. De ringvaart is deels nog steeds aanwezig. Het duidelijkst is de loop aan de zuidkant tussen Stolwijk en Bergambacht.

Aanvullende ambities

- Zichtbaar maken van de ringvaart door een continu profiel met aan één kant een natuurvriendelijke oever.
- Kade toegankelijk voor wandelaars.
- Zichtbaarheid ringvaart vanaf de N210 verbeteren.

Historische ringvaart

Oude Hollandse Waterlinie

De Oude Hollandse Waterlinie (OHW) is de eerste belangrijke verdedigingslinie van Nederland geweest en is na de inval van de Franse troepen in 1672 geperfectioneerd. Door het gebied onder water te zetten kwam een verbinding tot stand tussen de inundatiegebieden ten noorden van de Hollandsche IJssel en ten zuiden van de Lek (Nieuwpoort). De Oost- en de verstevigde West-Vlisterdijk hielden het water tegen waarmee de Lopikerwaard onder water was gezet. Fysieke elementen die aan de linie herinneren zijn de vestingstad Schoonhoven, het tracé van de Franse kade (de kade zelf is geslecht), de dijk langs de Vlist en een voormalig verdedigingswerk bij de Schansbrug: de Koeneschans. De Koeneschans lag als schans-eiland in de Vlist om de hoog en droog gelegen Slangeweg naar het oosten te verdedigen. Bij de ontwikkeling van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in de 19e eeuw, die meer naar het oosten ligt, verloor de OHW zijn functie. Het gevolg daarvan was dat vrijwel alle onderdelen in de loop der jaren verdwenen of minder zichtbaar zijn geworden.

Aanvullende ambities

- Versterken en ontwikkelen herkenbaarheid Oude Hollandse Waterlinie.
- Schoonhoven: openhouden voormalige schootsvelden/zichtlijnen aan zowel de noord- als zuidkant van de vestingswallen.
- Koeneschans weer zichtbaar en beleefbaar maken.
- Franse Kade: herstel van de kade tot aan de Lekdijk en inrichten als recreatieve verbinding.
- Mogelijk gebruik van de voormalige inundatiegebieden voor vernatting in het kader van natuurontwikkeling.
- Koppelen van recreatieve routes (fiets, wandelen, kano)
- Zichtrelatie Schoonhoven – Nieuwpoort versterken (zie ook Vestingstad).

Oude Hollandse Waterlinie: de Koeneschans in de Vlist

Molen met vrije windvang

In de Krimpenerwaard staan een aantal molens, vooral langs de Hollandsche IJssel en de Vlist. De molens vormen net als kerktorens oriëntatiepunten in het landschap.

Aanvullende ambities

- Bij nieuwe ontwikkelingen wordt het zicht op de molen open gehouden en de vrije windvang voldoende gegarandeerd.
- Molens vertellen samen met gemalen en sluizen het verhaal van het waterbeheer, waar mogelijk wordt deze samenhang zichtbaar en beleefbaar gemaakt.

Molen bij Bergambacht

Eendenkooi met afpalingskring

Een eendenkooi is een waterplas met wat bos er omheen, aangelegd op een rustige plek in een waterrijk gebied voor de vangst van eenden. Bij een functionerende eendenkooi is er om de kooi een afpalingskring waarbinnen versturende activiteiten verboden zijn. Deze zone heeft ongeveer een straal van 750 meter, voor zover nu nog als open gebied aanwezig. Veel eendenkooien zijn in de loop der jaren verdwenen of zijn slechts nog herkenbaar aan kleine waterplasjes en onregelmatigheden in de verkaveling of in de topografie. In de Krimpenerwaard zijn nog vier goed herkenbare en/of functionerende eendenkooien bewaard gebleven. Deze zijn de Bakkerswaal bij Lekkerkerk, de Stolwijkse kooi bij Haastrecht en de kooien Kooilust en Nooitgedacht bij Berkenwoude.

Aanvullende ambities

- Het gebied rond de eendenkooi vrij houden van bebouwing.
- Versterken van het groene karakter.

Eendenkooi Bakkerswaal aan de Lek

Oriëntatiepunt

Oriëntatiepunten in het gebied zijn voornamelijk kerktorens maar ook watertorens en schoorstenen. Ook bijzondere, op grote afstand zichtbare gebouwen zoals grote bedrijven langs de rivieren vormen herkenningspunten in het landschap.

Aanvullende ambities

- In stand houden van de zichtbaarheid van oriëntatiepunten en zichtlijnen tussen de oriëntatiepunten onderling.

Watertoren ten zuiden van Bergambacht

Stormvloedkering Hollandsche IJssel

De stormvloedkering tussen Krimpen en Capelle kan bij hoogwater de IJssel afsluiten. Het was de eerste ingreep in het kader van de deltawerken. Het bouwwerk zelf is een icoon, maar de omgeving wordt beheerst door de verkeersfunctie. De brug vormt een knelpunt voor het wegverkeer tussen Rotterdam en Krimpenerwaard.

Aanvullende ambities

- Ambitieuze verkeerskundige oplossingen zorgen voor een verbetering van de situatie rond de kering.
- De inrichting van de openbare ruimte in overeenstemming brengen met het belang van de plek.

Stormvloedkering Hollandsche IJssel

Rust en stilte

Stiltegebied
Weidevogelgebied

4 In de praktijk

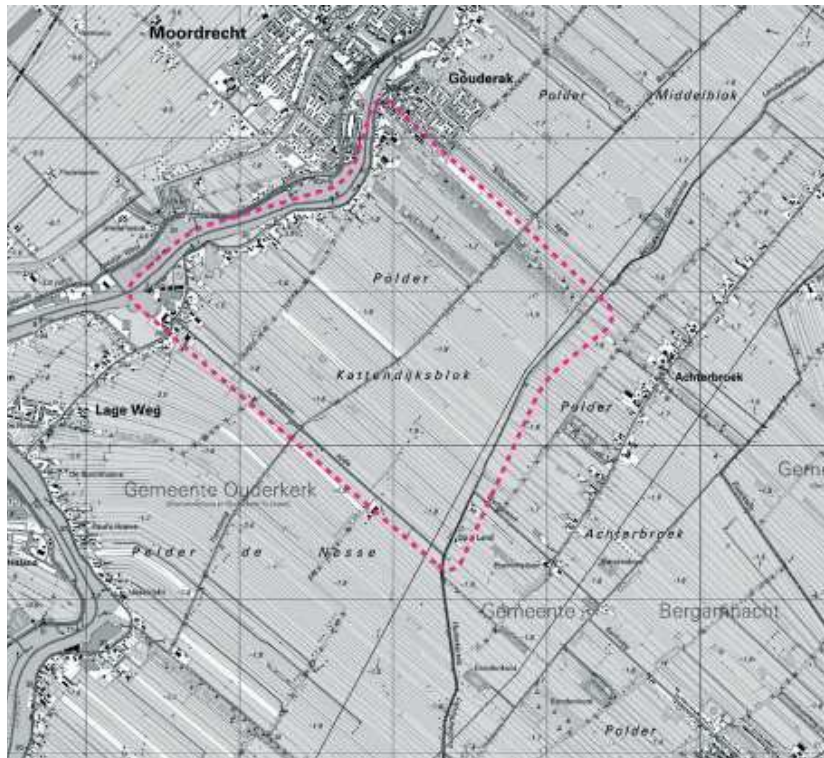
In dit laatste hoofdstuk laten we aan de hand van drie casussen zien hoe het gebiedsprofiel 'in de praktijk' gebruikt kan worden. De getoonde uitkomsten van de drie casussen zijn mogelijke, fictieve oplossingen. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend. Bij deze oefening worden in enkele stappen de bouwstenen voor een goed ruimtelijk plan uitgezet. Hierbij wordt uitgegaan van de gebiedskenmerken en ambities uit het gebiedsprofiel.

- Stap 1: Bepalen welke legenda-eenheden en bijbehorende ambities uit de gebiedsprofielkaarten van toepassing zijn.
- Stap 2: De ambities omzetten naar bouwstenen voor het raamwerk
- Stap 3: De bouwstenen verwerken tot een integraal ruimtelijk raamwerk.

In eerste instantie wordt gekeken welke gebiedsprofielkaarten een rol spelen bij de specifieke casus. Per gebiedsprofielkaart worden de ambities van de legenda-eenheid kort beschreven. Vervolgens wordt aangegeven welke bouwstenen (aanknopingspunten) er volgen uit de beschreven ambities voor deze specifieke casus. De bouwstenen worden samengebracht in een raamwerkkaart die inzichtelijk maakt hoe de gewenste ruimtelijke ontwikkeling vorm kan krijgen.

Het resultaat is een mogelijke uitkomst van de opgave, maar zeker niet de enige. Een ontwerp ontstaat namelijk door samenspraak van de ontwerper, de opdrachtgever en andere betrokkenen. Zij interpreteren en wegen de ambities en zo ontstaat een integraal ontwerp. De ruimtelijke kwaliteit is daarmee het resultaat van enerzijds de sturing vanuit het gebiedsprofiel en anderzijds de kwaliteit van het ontwerpend zoekproces. Deze creatieve ruimte heeft een ontwerpproces altijd nodig.

De uitwerkingen laten zien dat het goed mogelijk is om het begrip ruimtelijke kwaliteit concreet te maken, door gebruik te maken van de karakteristieken en ambities uit het gebiedsprofiel.

De landscheiding bij de Schaapjeszijde

Lange Tiendweg

4.1 Casus: Veenweidepact en nieuwe natuur

Opgave

De vraag die in deze casus centraal staat is hoe bij de transformatie van het agrarisch gebied naar natuurgebied de cultuurhistorisch waardevolle verkaveling behouden kan blijven en hoe door de inrichtingsmaatregelen de landschappelijke karakteristieken van de Krimpenwaard versterkt kunnen worden.

Het casus-gebied ligt ten oosten van De Nesse, tussen de Landscheiding en de dijk van de Hollandse IJssel. In dit gebied komen drie verschillende beheereenheden voor:

- het bewoningslint langs de dijk waar het bestaande waterpeil gehandhaafd wordt,
- het weidevogelgebied ten noorden van de tiendweg, waar het waterpeil wordt verhoogd en
- de botanische graslanden tussen tiendweg en landscheiding, waar het waterpeil nog verder wordt verhoogd en maatregelen worden getroffen om de waterkwaliteit te verbeteren.

Legenda-eenheden en ambities

Op basis van de locatie en de specifieke opgave voor deze plek zijn de volgende gebiedsprofielkaarten met bijbehorende ambities van toepassing op de casus.

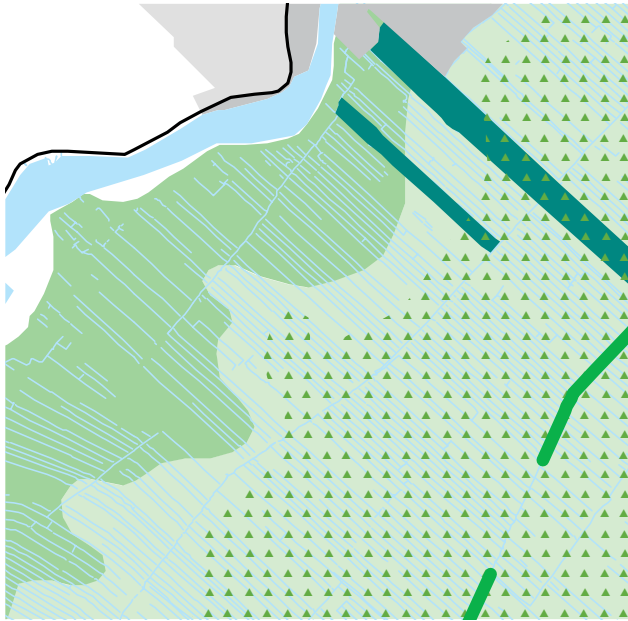
Herkenbaar en waterrijk veenweide

Water als structuurdrager

Wegen

Gevarieerd en verbindend vrijetijdslandschap

Identiteit

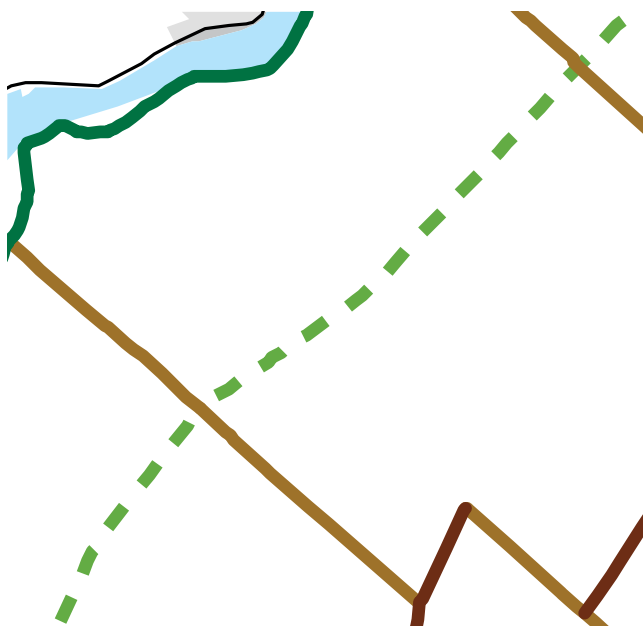
Herkenbaar en waterrijk veenweide

Ambities

- Herkenbaar houden van gave verkavelingspatronen van middeleeuwse ontginningen, met karakteristieke langgerekte percelen, poldersloten en weteringen.
- Noord-zuidgerichte slagenverkaveling met smalle lange kavels en veelal brede sloten handhaven en waar mogelijk herstellen (met name in het centrale deel).
- Lengtesloten zijn beeldbepalend, deze sloten in principe handhaven en de zichtbaarheid zoveel mogelijk versterken.
- Dammen in de sloten zijn ondergeschikt aan de lengterichting van de kavel.
- Veranderend grondgebruik houdt rekening met de openheid van het gebied.
- Behoud van kleine landschapselementen zoals eendenkooien, pestbosjes en veenputten.
- Onverharde kades koesteren en in principe onverhard laten, de toegankelijkheid voor wandelaars handhaven en verbeteren.
- Bestaande beplanting langs kades handhaven en zo nodig aanvullen.

Bouwstenen

- De inrichtingsmaatregelen handhaven of versterken het langgerekte kavelpatroon. De maatregelen worden over de hele lengte van de kavel toegepast (bijvoorbeeld natuurvriendelijke oever) of geleidelijk zodat de continuïteit van de kavel behouden blijft (bijvoorbeeld afplaggen).
- Dammen die de kavels onderling verbinden verspringend ten opzichte van elkaar leggen om de opstreckende verkaveling beleefbaar te houden.
- Bij afplaggen van een deel van de kavel mag het hoogteverschil met de lengtekade wel zichtbaar zijn, het hoogteverschil met de koppen van de kavel niet.
- Het profiel van de Landscheiding op de ontbrekende stukken herstellen en de beplanting aanvullen.

Wegen

Ambities

- Noord-zuid weg op smalle dwarskade zonder begeleidende beplanting.
- De leesbaarheid van het landschap verbeteren, door de kruising met oost-west structuren (wetering, tiendweg) te markeren door bijvoorbeeld een brug of enkele bomen.
- Behouden van het bestaande tracé en profiel van de tiendweg inclusief de aangrenzende watergangen en de oriëntatie haaks op de kavelrichting.
- De bijzondere belevingskwaliteit van tiendwegen behouden door zo min mogelijk verharding toe te passen:
 - Handhaven twee-sporen-paden.
 - Handhaven/verbeteren van halfverharding/puinverharding.
- De beplanting met houtwallen / elzensingels koesteren en versterken.
- De tiendwegen als 'groene contramalm' van de dichtbebouwde linten koesteren.
- Geen bebouwing langs onbebouwde tiendwegen.

Bouwstenen

- Doorzichten parallel aan de dijk handhaven; de noord-zuid georiënteerde weg niet beplanten.
- De tiendweg herkenbaar houden als smalle autonome lijn; daarom geen nieuwe kade langs de tiendweg maken om daarmee de hogere waterstand in het botanisch grasland te keren, maar de tiendweg zelf verhogen.
- De (hakhout-)beplanting langs de tiendweg handhaven of terugplanten; verharding als twee-sporen-pad.
- De dammen en bruggen aan weerszijden van de tiendweg in elkaars verlengde leggen om verbredingen van de tiendweg te vermijden.
- Het contrast tussen het dichtbebouwde dijklint langs de Hollandsche IJssel en de groene tiendweg handhaven.

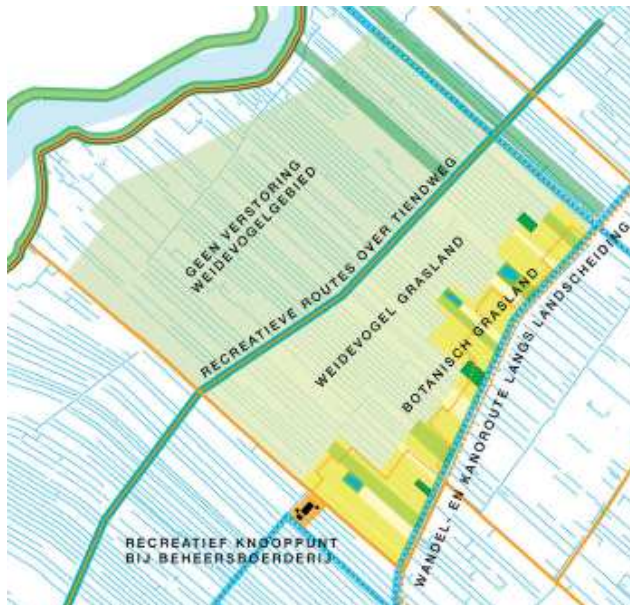
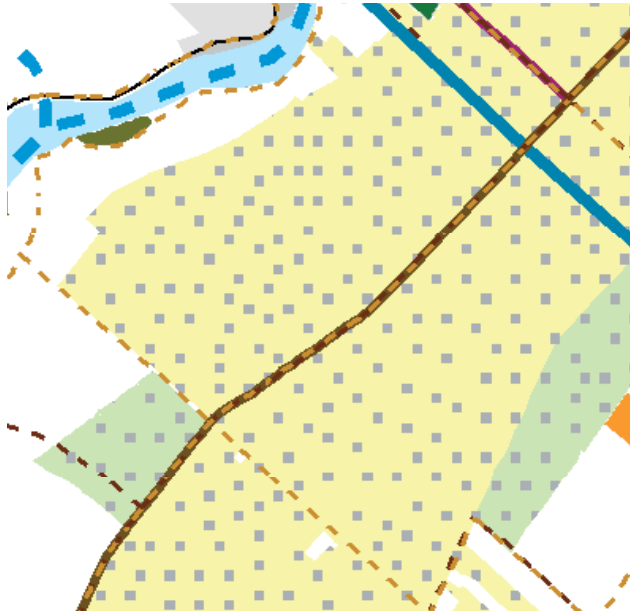
Water als structuurdrager

Ambities

- Het verschil tussen vlieten/vaarten en weteringen in het gebied handhaven: weinig bruggen, min of meer rechte oevers.
- Ontwikkelingen aan of langs de vliet/vaart belemmeren niet het recreatief medegebruik.
- Verschil tussen wetering en vaart/vliet behouden en versterken, door de onregelmatige randen van de wetering te handhaven
- Handhaven van het karakteristiek beeld van de wetering met het grote aantal bruggetjes.
- Natuurontwikkeling in de vorm van natuurvriendelijke oevers van de hoofdwatergangen langs nieuwe en bestaande natuurgebieden.
- De mogelijke nieuwe hoofdwatergang van het natuurgebied wordt ingericht:
 - als vaart/vliet met een rechte loop en weinig bruggen
 - met doorgaande natuurvriendelijke oevers
 - zodat recreatief medegebruik mogelijk is (wandel- en kanoroutes), als het vanuit de ecologische doelstelling acceptabel is.
 - Het tracé van de watergang zoveel mogelijk koppelen aan de Landscheiding resp. voormalige ringvaart rond het middengebied. (zie ook 'Historische ringvaart', pagina 98)

Bouwstenen

- De nieuwe hoofdwatergang tegen de Landscheiding aan leggen, op het tracé van de historische ringvaart.
- De hoofdwatergang krijgt langs de landscheiding een asymmetrisch profiel met een natuurvriendelijke oever aan de kant van de kade.
- Onderscheid met de weteringen in het gebied duidelijk maken door tenminste één rechte oever en zo min mogelijk bruggen.
- De bruggen hebben voldoende hoogte zodat kano's (en schaatsers) gebruik kunnen maken van de watergang.

Gevarieerd en verbindend vrijetijdslandschap

Ambities

- In de Ecologische Hoofdstructuur het aanwezige kavel- en slotenpatroon zoveel mogelijk respecteren.
- De verschillende natuurdoelen versterken de landschappelijke zonering en de oost-west oriëntatie in de Krimpenerwaard. Het middengebied wordt gemarkeerd door aan de noordrand een mozaïek van botanische graslanden en ruigtes tegen de landscheiding, aan te leggen.
- Handhaven van de rust en openheid in het weidevogelgebied.
- Opgaande beplanting binnen een straal van 300 meter is ongewenst, in verband met mogelijke predatoren.
- Nieuwe landschapselementen, zoals poelen en bosjes, zijn begrensd plekken op de kavel met een duidelijk vormgeven, scherpe grens naar de aangrenzende weilanden.
- Recreatief medegebruik en toegankelijkheid van het natuurgebied rekeninghoudend met de ecologische doelstellingen.
- Het ontwikkelen van recreatieve activiteitknooppunten.

Bouwstenen

- Botanisch grasland zoveel mogelijk als gevarieerde rand langs de Landscheiding leggen om daarmee de grens van het middengebied te accentueren.
- Rust en openheid van het weidevogelgebied handhaven, geen nieuwe beplanting in deze zone.
- Bijzondere plekken in de ecologische verbingszone - zoals bosschages of poelen - als culturele elementen vormgeven, vergelijkbaar met de vormgeving van pestbosjes of eendenkooien.
- Doorgaande onverharde wandelroute over de landscheiding realiseren.
- Struinpaden door de zone met botanische graslanden tegen de landscheiding aan. De struinpaden maken gebruik van de dammen die de kavels onderling verbinden voor het beheer, als nodig aangevuld met smalle 'loopplanken' over de sloten.
- Recreatieve routes over de tiendweg handhaven.
- Recreatief knooppunt bij de beheersboerderij ontwikkelen.

- Botanische graslanden en kleine landschapselementen langs de landscheiding
- Rust en openheid van het weidevogelgebied handhaven
- Tiendweg versterken en de ontsluiting vanaf de tiendweg handhaven, dammen in elkaars verlengde
- Dwarsdammen verspringend ten opzichte van elkaar
- Profiel landscheiding herstellen en nieuwe hoofdwatgang op tracé historische ringvaart
- Struipaden door zone met botanisch grasland

Raamwerkkaart Veenweidepact en nieuwe natuur

De verdeling van de natuurtypen versterkt de landschappelijke indeling/oriëntatie: de voorkant met de hoger liggende gronden achter het bebouwingslint langs de dijk, de achterkant met de nattere gronden richting de Landscheiding.

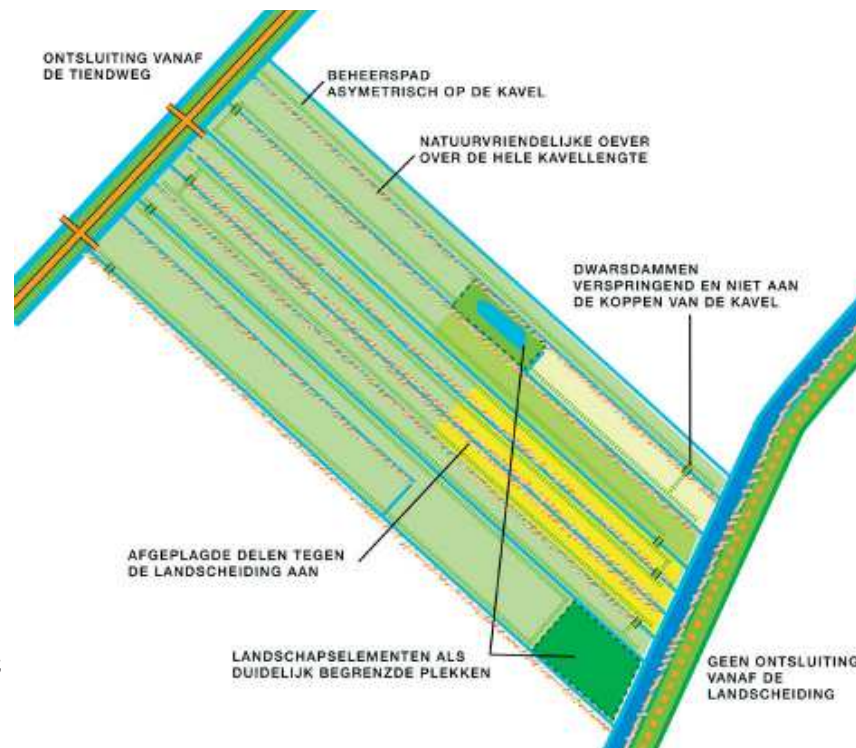
Voor de natuurdoelen worden enkele percelen afgeplagd. Belangrijk is dat bij inrichtingsmaatregelen het langgerekte kavelpatroon intact blijft. Voor het beheer is het nodig dat elke kavel toegankelijk is voor grote machines. Daarvoor worden delen van de kavel niet afgeplagd en de aansluiting aan de afgeplagde delen is geleidelijk, zonder zichtbare ophogingen.

Door het versterken van de tiendweg zelf hoeft geen kade parallel aan de tiendweg aangelegd te worden en kan het oorspronkelijke verkavelingspatroon met lang opstreckende kavels vanaf de tiendweg gehandhaafd blijven.

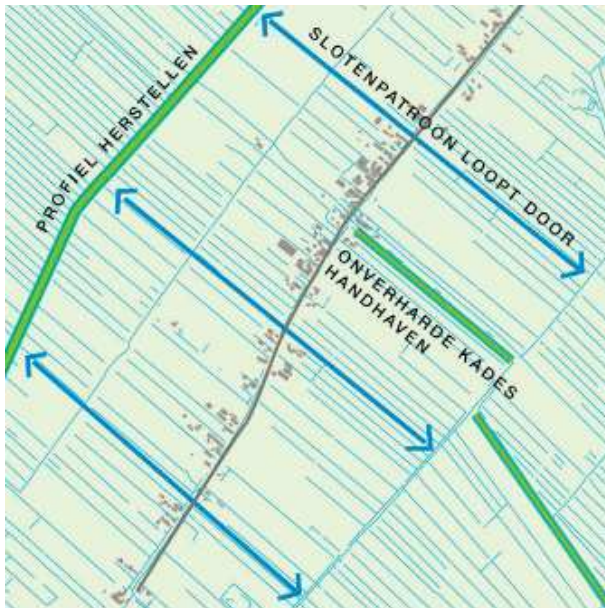
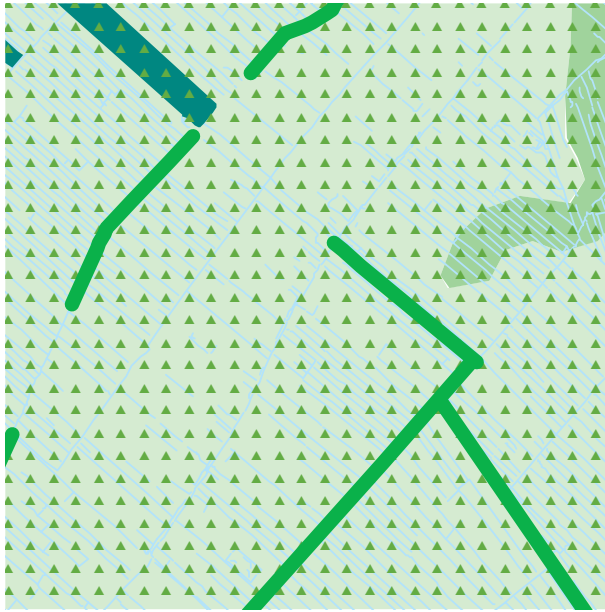
Om een grotere lengte voor instromend water te creëren en elke kavel toegankelijk te maken, zijn de kavels onderling met dammen verbonden. De dammen liggen bij voorkeur verspringend van elkaar, zodat geen doorgaande structuur haaks op de verkavelingsrichting ontstaat.

De toegankelijkheid van het gebied wordt vergroot door onverharde wandelpaden over de landscheiding en struinpaden door de zone met botanisch grasland aan te leggen. De toegankelijkheid van het weidevogelgebied wordt niet vergroot.

Inrichtingsprincipes op kavelniveau

Impressie: Tiendweg, blikrichting westen.

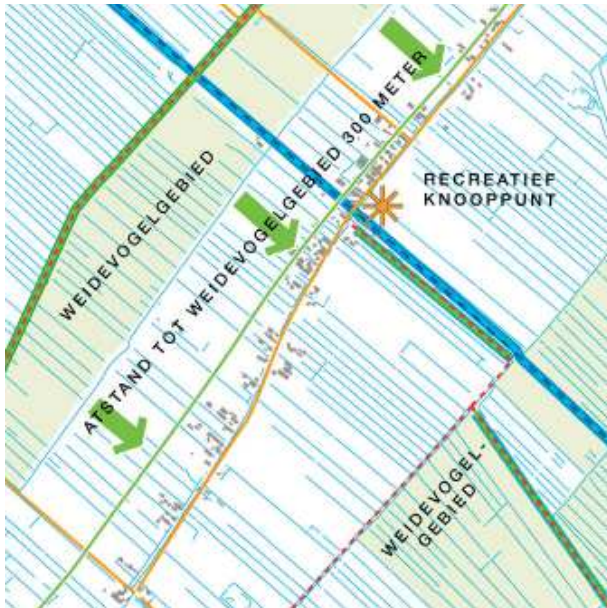
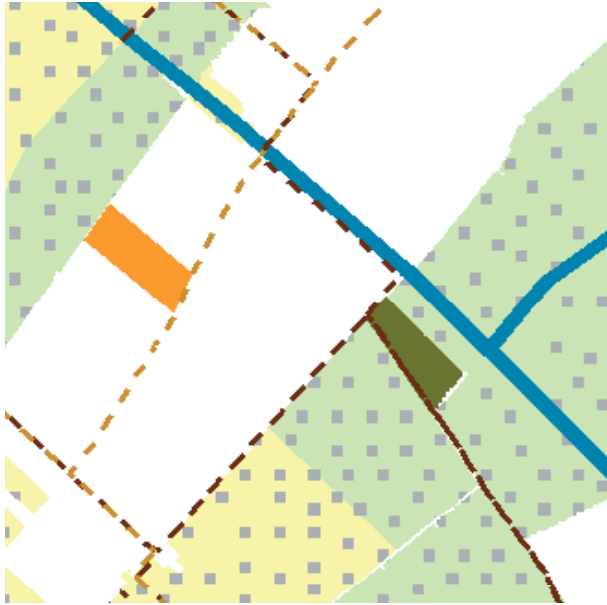
Herkenbaar en waterrijk veenweide

Ambities

- Noord-zuidgerichte slagenverkaveling met smalle lange kavels en veelal brede sloten handhaven en waar mogelijk herstellen (met name in het centrale deel).
- Behouden en versterken van het contrast tussen verdichte linten en open polderlandschap.
- Nieuwe bebouwing krijgt een plek in de kernen of linten en niet in het open gebied.
- Lengtesloten zijn beeldbepalend, deze sloten in principe handhaven en de zichtbaarheid zoveel mogelijk versterken.
- Onverharde kades koesteren en in principe onverhard laten, de toegankelijkheid voor wandelaars handhaven en verbeteren.
- Bestaande beplanting langs kades handhaven en zo nodig aanvullen.

Bouwstenen

- Het waterpatroon loopt door aan weerskanten van het lint, er zijn geen hoekverdraaiingen.
- Als begrenzing van de nieuwe bouwkavels bestaande lengtesloten verbreden of nieuwe toevoegen, bij voorkeur in het verlengde met sloten aan de overkant van de weg.
- Het profiel van de kade op de ontbrekende stukken herstellen en de beplanting aanvullen.

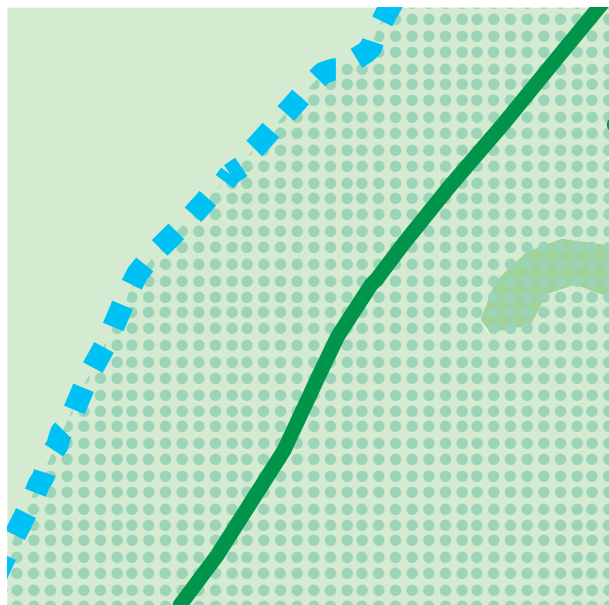
Gevarieerd en verbindend Vrijtijdslandschap

Ambities

- Handhaven van de rust en openheid in het weidevogelgebied.
- Opgaande beplanting binnen een straal van 300 meter is ongewenst, in verband met mogelijke predatoren.
- Het regionale routenetwerk voor fietsen en wandelen is compleet en knelpuntvrij, medegebruik van drukke en smalle wegen wordt vermeden.
- Handhaven van half- en onverharde paden als bijzondere belevingskwaliteit.
- Koppelen van cultureel erfgoed en streekproducten aan het recreatief routenetwerk (bijvoorbeeld Koekaasroute en Vakmanschap Meesterschap route).
- Voorzieningen kanoroutes waar mogelijk koppelen aan fiets- en wandelnetwerk.
- Het ontwikkelen en/of versterken van recreatieve activiteitenknooppunten: voorzieningen en attractiepunten die men onderweg in het recreatieve netwerk tegenkomt (museum, kaasboerderij, eendenkooi enz.).

Bouwstenen

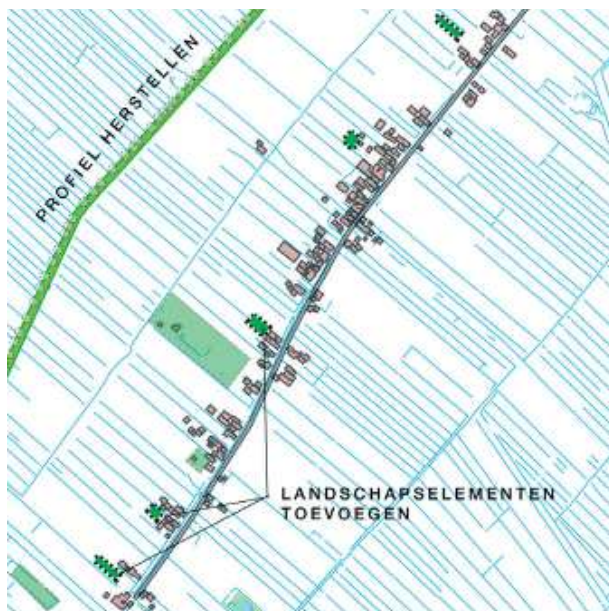
- Rust en openheid van het weidevogelgebied versterken door grote stallen die ver achter op de kavel staan op te ruimen en woningen naast elkaar in het lint daarvoor terug te bouwen.
- In verband met het weidevogelgebied zijn de erven van de nieuwe woningen niet dieper dan 40 meter.
- Recreatieve voorzieningen voor kanoroutes (aanlegplek) en fiets- en wandelroutes (picknickplek) aan het lint inrichten.
- Kansen voor de ontwikkeling van een recreatief activiteitenknooppunt op het kruispunt van lint en vliet.

Identiteitsdragers

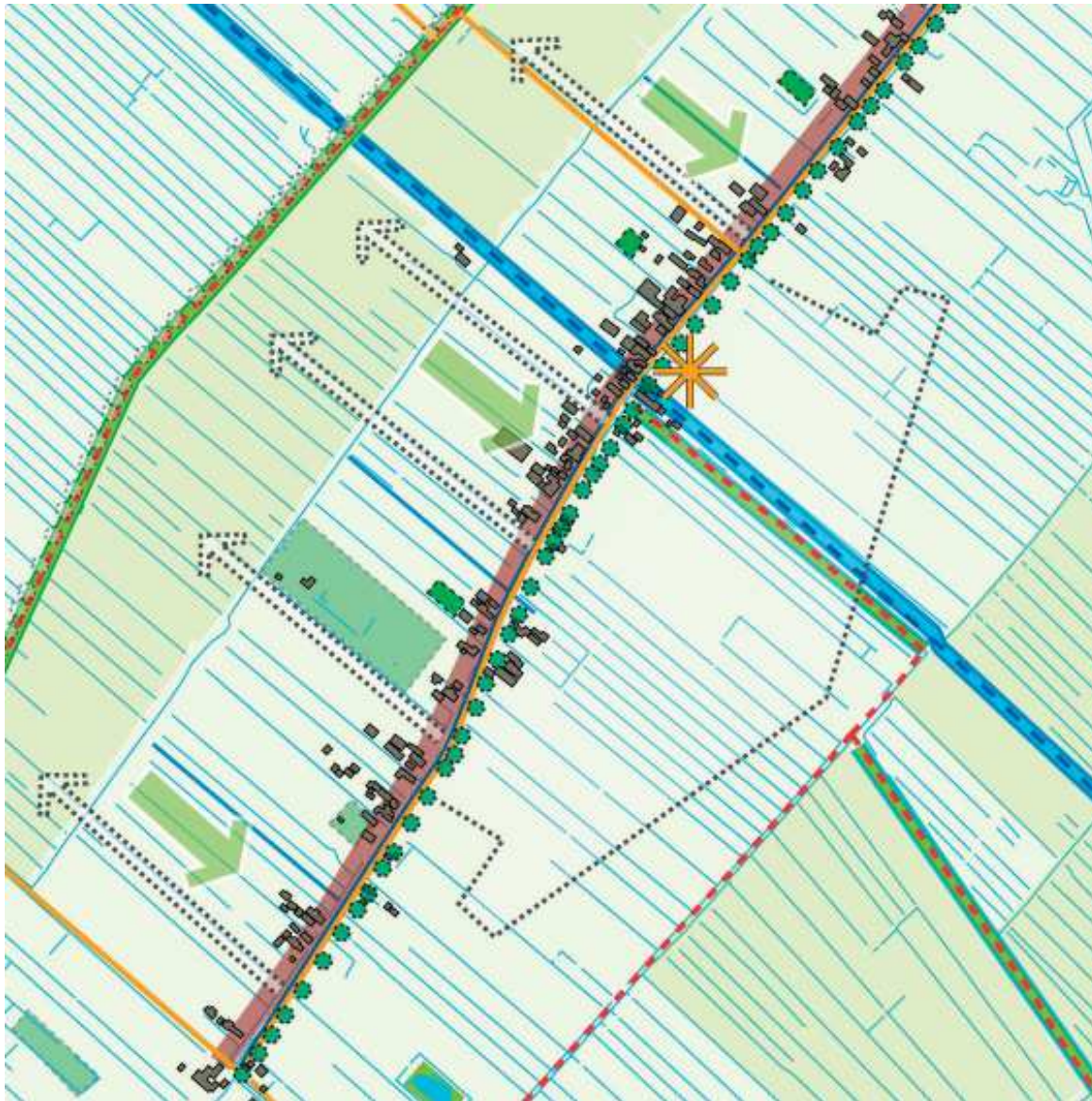
Ambities

- Herkenbaar houden eenheid middegebied.
- Kleine landschapselementen in middegebied behouden en aanvullen.
- Intact houden van de heldere begrenzing van het middegebied.
- Behouden en versterken van het contrast tussen middegebied en de randen. (bredere sloten, smalle kavels, oost-west georiënteerde linten).

Bouwstenen

- Kleine landschapselementen toevoegen achter de nieuwe bebouwing, ze zorgen voor een gevarieerd beeld van het lint vanaf de kade en versterken het karakter van het middegebied.
- De beplanting langs de kade aanvullen zo dat een continu, herkenbaar profiel ontstaat.

Mogelijke ruimte voor nieuwbouw aan de noordkant van het lint

Versterken asymmetrie; brede panorama's aan de zuidkant

Smalle doorzichten aan de noordkant, maximaal vijf kavels naast elkaar zijn bebouwd

Bebouwing houdt afstand tot weidevogelgebied

Toevoegen kleine landschapselementen

Recreatieve routes en mogelijke locatie recreatief knooppunt

Raamwerkkaart Ruimte voor ruimte in het lint

De raamwerkkaart laat zien hoe in een lint enkele woonkavels toegevoegd kunnen worden. Door de woningen aan de noordkant naast elkaar te plaatsen wordt de asymmetrie van het lint versterkt. De diepte van de strook waarbinnen nieuwbouw mogelijk is, is maximaal 40 meter. Een strook van deze breedte past bij de schaal van het lint en houdt een maximale afstand tot het achterliggende weidevogelgebied.

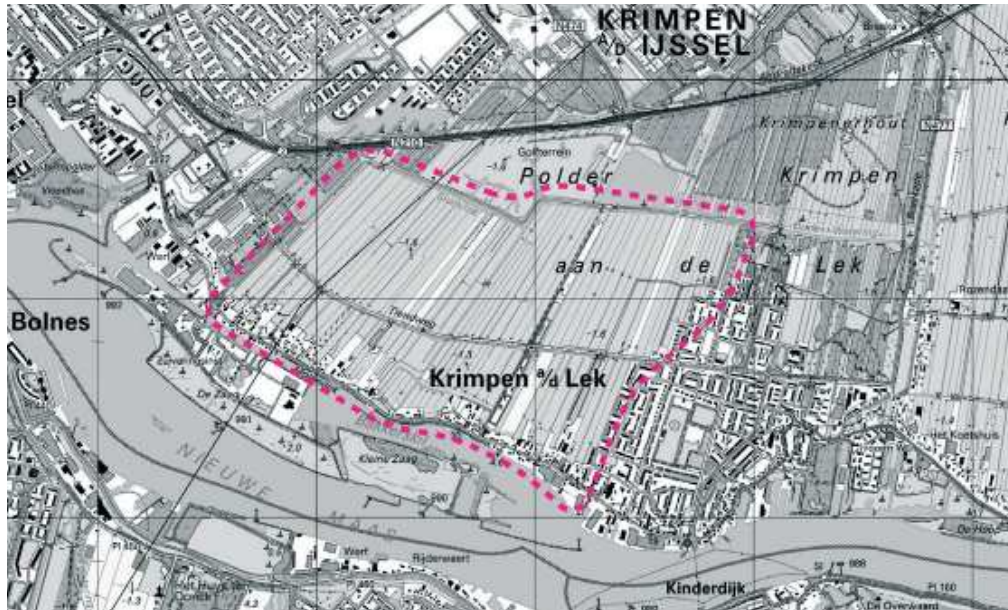
Vanuit het lint ontstaat een gelaagd landschapsbeeld: dichte lintbebouwing, open veenweide met enkele kleine landschapselementen, wetering met bruggetjes en daarachter de beplante kade.

Bij de kruising van het lint en de vliet komen verschillende recreatieve routes (fiets-, wandel- en kanoroutes) bij elkaar. Hier ontstaat (in samenhang met een Ruimte voor ruimte-project) een recreatief activiteitenknooppunt. Recreatieve routes en het knooppunt zullen altijd in relatie tot natuur en weidevogelbeleid uitgewerkt moeten worden.

Principe nieuwbouw

- Bebouwingsstrook 40 meter
- Rooilijn verspringend
- Ontsluiting over bruggetjes

Dicht bebouwd dijklint langs de Lek

Polder Krimpen vanaf de Lekdijk, op de achtergrond de bebouwing van Krimpen aan den IJssel

De Tienweg wordt vooral gebruikt als fietsroute en voor landbouwverkeer.

4.3 Casus: Erfuitbreiding agrarische bedrijven

Opgave

De casus neemt als voorbeeld de erfuitbreiding van agrarische bedrijven in een dijklint. Als locatie is Polder Krimpen, een klein open veenweidegebied tussen Krimpen aan den IJssel en Krimpen aan de Lek gekozen. Het dijklint zelf is dicht bebouwd met een mix uit woonbebouwing en agrarische bedrijven. Onderzocht wordt in hoeverre de ambities uit het gebiedsprofiel aanknopingspunten bieden voor uitbreiding ter plaatse of verplaatsing van het bedrijf naar een andere locatie.

Tijdens de werksessie werden verschillende oplossingen besproken, de uitgewerkte oplossing is een van de mogelijke uitkomsten. Ook andere oplossingen zijn mogelijk.

Legenda-eenheden en ambities

Op basis van de locatie en de specifieke opgave voor deze plek zijn de volgende gebiedsprofielkaarten met bijbehorende ambities van toepassing op de casus.

Herkenbaar en waterrijk veenweide en Onderscheidend rivierengebied

Wegen

Dorpsranden

Linten blijven linten

Vrijetijdslandschap

Veenweide en rivierengebied

Ambities

- Herkenbaar houden van gave verkavelingspatronen van middeleeuwse ontginningen, met karakteristieke langgerekte percelen, poldersloten en weteringen.
- Behouden en versterken van het contrast tussen verdichte linten en open polderlandschap.
- Nieuwe bebouwing krijgt een plek in de kernen of linten en niet in het open gebied.
- Tegengaan van verrommelend grondgebruik, dat de openheid aantast.
- Contrast verdichte dijklinten op oeverwal en open veenweidegebied beleefbaar houden.
- Doorzichten over opstreckende verkaveling vanaf de wegen op de dijk zoveel mogelijk behouden.
- Herkenbaar houden karakteristiek dwarsprofiel van de dijk en aanhechting bebouwing aan de dijk.
- Op- en afritten zijn ondergeschikt aan de continuïteit van de dijk.

Bouwstenen

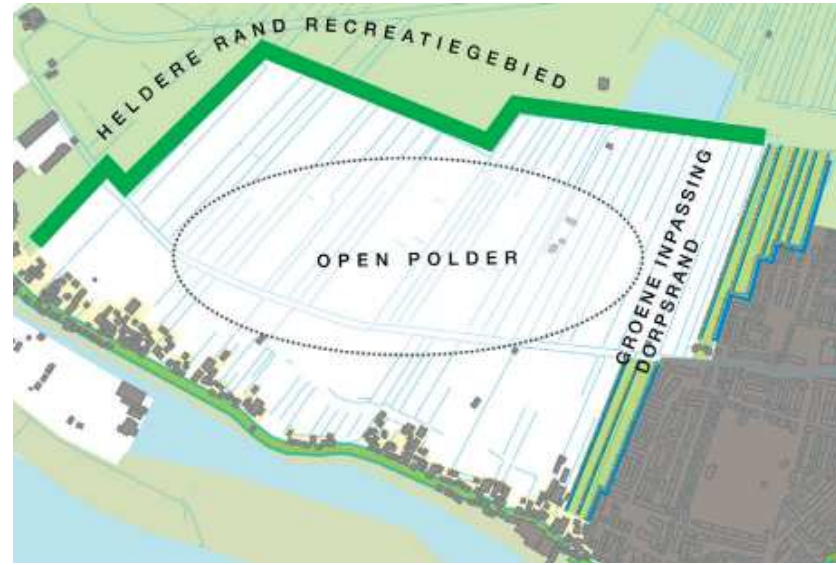
- Polder Krimpen als open veenweidegebied vlak bij de stad koesteren en het nog gave verkavelingspatroon handhaven.
- Openheid van het gebied handhaven door geen bedrijven naar het centrale deel te verplaatsen.
- Doorzichten vanaf de Lekdijk op Polder Krimpen en de bebouwing van Krimpen aan den IJssel zorgen voor oriëntatie en beleving van het gebied.
- De oprit voor zwaar landbouwerkeer vanaf de dijk zorgvuldig vormgeven, de oprit blijft ondergeschikt aan de continuïteit van het dijkprofiel.

Kwaliteit in stads- en dorpsranden

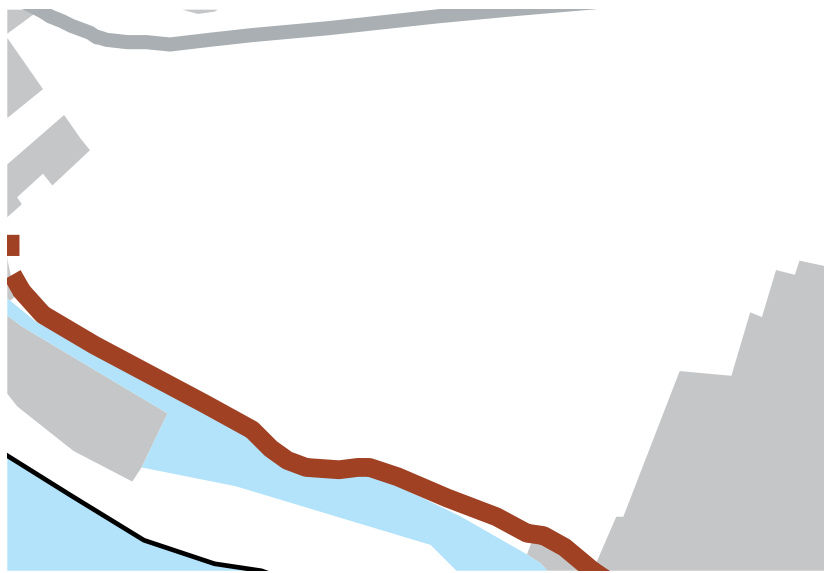
Ambities

- Randen vormen een zachte, waterrijke en groene overgang naar het landschap
- Behouden en versterken van de visuele en functionele verweving van dorpsrand met veenweide, bijvoorbeeld door toegankelijke kades door de veenweide naar het dorp.
- Landschappelijke patronen, zoals watergangen, kades of rijen knotwilgen zorgen voor verweving van bebouwing en landschap.
- Zichtlijnen vanuit het dorp naar het landschap langs landschappelijke structuren zoals sloten handhaven.

Bouwstenen

- De ruimtelijke kwaliteit van de bebouwingsrand van Krimpen versterken door de aangrenzende poldersloot te verbreden en een natuurvriendelijke oever aan te leggen.
- Groene inpassing van de dorpsrand door bijvoorbeeld nieuwe volkstuinen aan te leggen.

Linten blijven linten

Ambities

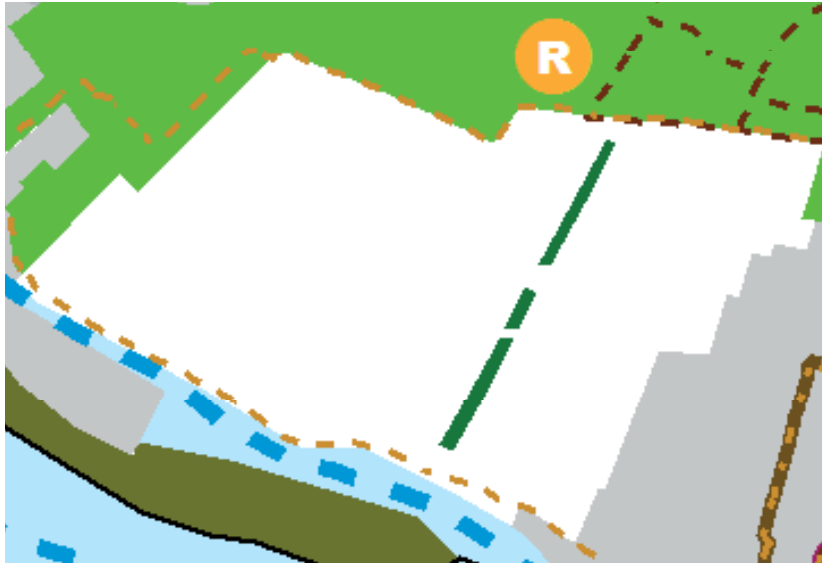
- Contrast verdichte dijklinten en open veenweidegebied beleefbaar houden.
- Doorzichten over opstreckende verkaveling vanaf de dijk zoveel mogelijk behouden, poldersloten lopen door tot aan de dijkvoet.
- Herkenbaar houden van de ruimtelijke structuur van de verkaveling: dwars op de dijk, variërend van haaks tot enigszins onder een hoek.
- In stand houden van het profiel dat gewoonlijk asymmetrisch is met bebouwing binnendijs aan de dijkvoet en op sommige plekken buitendijs op dijkniveau.
- Bebouwing staat met 'het gezicht' naar de dijk.
- Bebouwing aan de dijkvoet staat bij voorkeur parallel met de verkaveling, bebouwing op dijkniveau bij voorkeur parallel met de dijk.

- Bedrijfsgebouwen staan bij voorkeur achter de rooilijn van de woningen.
- Nieuwe ontwikkelingen houden rekening met toekomstige dijkversterkingen.

Bouwstenen

- Nog bestaande doorzichten vanaf de dicht bebouwde Lekdijk koesteren en waar mogelijk herstellen door poldersloten door te trekken tot aan de dijk.
- Bedrijfsuitbreidingen liggen achter de woonbebouwing langs de dijk en de zone tussen woningen en bedrijf groen inrichten met bijvoorbeeld een boomgaard.
- Woningen die achter bedrijvenkavels liggen bij voorkeur naar een locatie aan de dijk verplaatsen.

Gevarieerd en verbindend vrijetijdlandschap

Ambities

- Koesteren van de onverhard of halfverharde tiendwegen en kades als kenmerkend onderdeel van het routenetwerk.
- Koppelen van langeafstand routes aan recreatieve knooppunten.
- Vanuit de dorpen zijn er aantrekkelijke en herkenbare recreatieve routes en makkelijk bereikbare en herkenbare startlocaties voor een recreatieve dagtocht.
- De toegankelijkheid van het gebied wordt behouden of verbeterd.
- Recreatieve knooppunten zo vormgeven, dat ze de eigenheid van de Krimpenerwaard (rust, ruimte en authenticiteit) versterken.
- Het ontwikkelen en/of versterken van recreatieve activiteitknooppunten knooppunten: voorzieningen en attractiepunten die men onderweg in het recreatieve netwerk tegenkomt.

Bouwstenen

- De Tiendweg maakt onderdeel uit van het recreatieve routenetwerk; bij herinrichting wordt de verharding teruggebracht.
- De recreatieve route langs de bestaande noord-zuid weg verbindt het recreatiegebied met de Lekdijk.
- Bij het recreatief knooppunt bestaat de kans om intensieve vormen van recreatie in het recreatiegebied, met extensieve vormen in het veenweidegebied te koppelen.

Raamwerkkaart Erfuitbreiding agrarische bedrijven

Polder Krimpen is een klein veenweidegebied vlak bij de stad. Om Polder Krimpen als veenweide beleefbaar te houden willen we de openheid koesteren en de randen versterken. Vanuit deze ambitie is het wenselijk dat bedrijven in het dijklint uitbreiden en dat het centrale deel aan weerskanten van de tiendweg zoveel mogelijk open blijft. Voor bedrijfsuitbreiding in het dijklint is de zone achter de woonbebouwing het meest geschikt. De uitbreidingszone loopt evenwijdig aan de dijk. De diepte van de zone is zo bepaald dat minimaal de helft van de kavel onbebouwd blijft. Aanwezige woonbebouwing achter de bedrijfsgebouwen wordt bij voorkeur naar een andere locatie in het lint verplaatst. Daarbij worden doorzichten vanaf het dijklint open gehouden.

den. De ontsluiting vanaf de dijk blijft gehandhaafd.

De ruimtelijke kwaliteit van de dorpsrand wordt versterkt door een groene inpassing van de rand. Bijvoorbeeld door nieuwe volkstuinen langs de rand te plaatsen en de aanwezige poldersloten te verbreden en natuurvriendelijke oevers aan te leggen.

Het recreatieve netwerk in Polder Krimpen wordt versterkt: een doorgaande fietsroute verbindt het recreatief knooppunt in het recreatiegebied Krimpenerhout met de Lekdijk. De Tiendweg wordt als recreatieve route ingericht. Bij het recreatieve knooppunt komen intensieve en extensieve vormen van recreatie bij elkaar.

- Zone voor de uitbreiding van agrarische bedrijven
- Bedrijfsgebouwen ligt achter de woonbebouwing langs het lint
- Doorzichten vanaf het dijklint open houden
- Groene inpassing dorpsrand
- Ontwikkeling recreatief knooppunt

Bronnen

Provincie

Provinciale Structuurvisie en Verordening Ruime
<http://www.zuid-holland.nl/structuurvisie>

Provinciaal Waterplan 2010-2015
<http://www.zuid-holland.nl/waterplan.htm>

Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2013-2016
 Uitvoeringsprogramma Erfgoedlijnen
 Concept projectplan Uitvoeringsprogramma OHW
http://www.zuid-holland.nl/overzicht_alle_themas/c_landschap/c_cultureel_erfgoed_en_erfgoedlijnen.htm

Wandelroutenetwerk, 2012
http://www.zuid-holland.nl/overzicht_alle_themas/c_landschap/c_recreatie_en_toerisme/c_wandelroutenetwerk.htm

Woonvisie 2011- 2020
http://www.zuid-holland.nl/overzicht_alle_themas/thema_ruimte/content_wonen/c_e_thema_roew-woonvisie.htm

Beleidsvisie Bodem en ondergrond
http://www.zuid-holland.nl/overzicht_alle_themas/thema_ruimte/content_bodem/c_e_thema_bodem-bodemstrategie.htm

Regioprofiel Cultuurhistorie Krimpenerwaard
http://www.zuid-holland.nl/overzicht_alle_themas/c_landschap/c_cultureel_erfgoed_en_erfgoedlijnen/chs/c_e_thema_cultuurhistorie_regioprofielen.htm

Regio

Krimpenerwaard

Waterkansenkaart Krimpenerwaard, 2006
http://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/wat_doet_hhsk/ruimtelijke_ordering/waterkansenkaart

Krimpenerwaard: ontwikkel het geheel, Zuid-Hollands Landschap, 2005
<http://www.belvedere.nu/page.php?section=10&pID=9&mID=3&bID=328>

Advies Krimpenerwaard kwaliteitsteam Groene Hart
<http://www.kwaliteitsatlas.nl/beleidsverkenner/117733.aspx?t=Advies%20Kwaliteitsteam%20Krimpenerwaard>

Lokale Ontwikkelingsstrategie Krimpenerwaard, 2007
<http://www.netwerkplatteland.nl/wp-content/uploads/2012/11/Lokale-Ontwikkelingsstrategie-Krimpenerwaard-2007-2013.pdf>

Uitvoeringsprogramma Watergebiedsplan Krimpenerwaard
<http://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/projecten/projecten/watergebiedsplan>

Waterbeheerplan Schieland en Krimpenerwaard (HHSK)
http://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/wat_doet_hhsk/waterbeheerplan

Veenweidepact

Veenweidepact

<http://www.veenweidepactkrimpenerwaard.nl>

Krimpenerwaard: inrichtingsplan voor drie deelgebieden; de Nesse, Berkenwoudse Driehoek en Oudeland-Zuid, DLG 2013

Verkenning landbouwstructuur Krimpenerwaard, DLG 2013

Grutto & Dotter, DLG 2012

InrichtingsMER natuuropgaven Krimpenerwaard , 2010

http://www.ouderkerk.nl/inwoners-bedrijven/bestemmingsplannen_3426/item/inrichtingsmer-natuuropgave-krimpenerwaard_10117.html

Intergraal Inrichtingsplan Krimpenerwaard, DLG 2006

Hollandse IJssel

Project Hollandsche IJssel: Schoner mooier Hollandser

http://www.schoner mooier.nl/page/officiële-documenten_96

Beeldkwaliteitsplan Hollandse IJssel, 1998

http://www.schoner mooier.nl/files/BKP_Hollandsche_IJssel2.pdf

Deltaprogramma: Kansrijke strategieën voor Rijnmond-Drechtsteden

<https://deltaprogramma.pleio.nl/file/download/10609032>

Gemeentelijk

K5 gemeenten

Structuurvisie K5 Deel A en B, 2009

Woonvisie K5, 2007

Kwaliteitshandreiking Subregionale Woonvisie K5, 2011

Economische visie K5, 2011

Detailhandelsvisie K5

Aanpak bedrijventerrein K5, 2011

Visie Recreatie Krimpenerwaard

Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme K5

Bedrijventerreinenstrategie

http://www.k5-gemeenten.nl/internet/documenten_223/

Gebiedsvisie Gouda, 2008

Structuurvisie Vlist, herziening juli 2012

Structuurplan Schoonhoven, 2002

Structuurvisie Bergambacht, 2008

Structuurvisie Nederlek, 2006

Structuurvisie Ouderkerk, 2012

Colofon

Het gebiedsprofiel Krimpenerwaard is opgesteld door Grontmij in samenwerking met Feddes/Olthof Landschapsarchitecten in opdracht van Provincie Zuid-Holland.

Werkteam

Feddes/Olthof landschapsarchitecten

Yttje Feddes (landschapsarchitect)

Angela Hinz (landschapsarchitect)

Grontmij

Yolanda Boekhoudt (landschapsarchitect)

Jan-Willem Bronkhorst (Gis-specialist)

Team opdrachtgever

Nadja van den Heuvel (projectleider)

Bernadet Keijsper

Jeroen Zuiderwijk

Kerngroep

Yolanda Boekhoudt (Grontmij)

Willem Boer (DWLK)

Marie Anne Bruinen (Gemeente Bergambacht)

Yttje Feddes (Feddes/Olthof)

Werner den Hartigh (Gemeente Nederlek)

Nadja van den Heuvel (provincie Zuid-Holland)

Bernadet Keijsper (provincie Zuid-Holland)

Iris Steenvoorden (K5 gemeenten)

Jeroen Zuiderwijk (provincie Zuid-Holland)

project 289

Utrecht, juli 2014

Deelnemers werksessies

Piet Blanken (Agrarische Natuurvereniging Weidehof)

Willem Boer (DWLK)

Brechtje van Boxmeer (Procap)

Lex Broere (Moordrechtse milieuvereniging)

Marie Anne Bruinen (Gemeente Bergambacht)

Joke Colijn (Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard)

Robert Eisema (Qua Wonen)

Rien Engelaar (Gemeente Capelle aan den IJssel)

Frank Gijzen (Ondernemerskring Schoonhoven)

Marjan de Graaf (Gemeente Ouderkerk)

Cees van der Graaf (Gemeente Lekkerkerk Wethouder)

Hans Grotenhuis (Provincie Zuid-Holland)

Werner den Hartigh (Gemeente Nederlek)

Patrick Heuvelman (Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard)

Eeffien Huizing (Te Voet)

Robert Huizinga (Gemeente Vlist) Chantal de Jonge (GZH)

Maarten Koenders (Provincie Zuid-Holland)

Jannie Kok (Gemeente Schoonhoven)

Menno Laan (Provincie Zuid-Holland)

René Lagendijk (Lagendijk Tuin- en Landschapsarchitecten)

Marc Laman (Erfgoedhuis Zuid-Holland)

Femke Lameris (Gemeente Schoonhoven)

Andries Middag (LTO Noord Zuid Holland)

Jan Oostdam (Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard)

Hans du Pré (Hollandsche IJssel)

Joost Rings (Omgevingsdienst Midden-Holland)

Marinus Rooker (St. Cultuurhistorisch Overleg Krimpenerwaard)

Iris Steenvoorden (K5 gemeenten)

